د قرآن کريم اعجاز

مؤلف: هارون يحيى

ژباړن: [illegible]حمد [illegible]فيق (([illegible]پال[illegible]

Ketabton.com

۱۳۸۷هجری شمسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیله لرم د پښتو ژباړې په اړوندخپلې نظريی اووړاندیزونه په دې پته راولیږی:
shafiq.haqpal@Gmail.com

دکتاب نوم: د قرآن اعجاز
مؤلف: هارون یحیی
ژباړن: محمدشفیق «حقپال»
طرح او ډیزاین: شهریارکاکړ
کال:۱۳۸۷
یادونه: دغه کتاب له انګریزی څخه ډاکتر فرید آسمند دری ژبې ته ژباړلی چې پښتو ژباړه یی له دری نه شوې.
کابل- افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

لړلیک

د قرآن اعجاز 1
دقرآن کريم علمی معجزې 2
دکايناتو يانړۍ پيدايښت 2
دکايناتو پراختيا 3
دنړۍ پای اوسترانقباض 4
له تاوده لوګی نه خلقت 5
دځمکې اوآسمانونو جلا کيدل 5
د داروين د تکامل د نظريې تيروتنه 6
په نړۍ کې مطلق تعادل 6
په نړۍ کې لطيف ميزان 7
دسترې چاودنې چټکتيا 8
دآسمانی جسمونو په مينځ کې واټن 8
دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير 10
النَّجْمُ الثَّاقِبُ 11
مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ 11
دلمر تکلوری 12
دسپوږمۍ مدار 12
دقمری يا سپوږمېزکال محاسبه 14
دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې 14
کروی(ګرده) ځمکه 15
دځمکې دڅرخيدو لوری 15
دځمکې شکل Geoid 15
دځمکې قطرونه اوخلأ 16
دځمکې دچاپيريا ل پوړونهAtmosphere 16
ساتونکی چت 17
ستنيدونکی آسمان 18
دځمکې طبقې يا پوړونه 18
دځمکې دچارچونو کانګې 19
دغرونو دندې 19
دغرونو خوځښتونه 20
دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه 21

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول 21
ځیرې کیدونکې یا چاودېدونکې ځمکه 22
د اوسپنې معجزه 23
د پطرولوجوړښت 24
د وخت نسبیت 24
په شپړوورځو کې پیداکیدل 24
دتقدیر حقیقت 25
د زوجونو یا جوړو پیدایښت 26
د اتومونو ذرې 26
تیاره یا تور سوری 27
نبضانی ستوری 28
د شعری ستوریSirius 28
تیاره اوروښنایی 29
پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه 29
د وریځو دروند والی 30
د باران انډول 30
د باران جوړښت 31
باران مړه ځمکه راژوندی کوی 32
د ړلی ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل 33
بار(حمل) ورکوونکی بادونه 34
دباد دجوړېدو پړاوونه 34
فوتو سنتیزځه ډول سهار مهال پیلېږی 35
سمندرونه یو له بله سره نه ګډېږی 36
په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې 36
هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی 36
دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومی 38
عبادت شفا موندنه چټکوی 39
د دین دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان 40
د انسان پیدایښت 42
د منی څاڅکی Semen : 42
له اوبونه د انسان پیدایښت 46
له ختې نه جوړښت 46
د جنینو تنظیم Gene 47
حیض Menstruation 48
د ماشوم د غږو د ودې ترتیب 48
د شېدو جوړښت 48

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط 49
د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه: 49
دکوتې د نښې له مخې پېژندنه 50
د انګبینو موچې 51
د انګبینو معجزه 51
کجوره(خرما) اوګټې یې 52
اینځر یوه فوق العاده مېوه 54
کب دخوړو یوه ښه منبع 54
د خوك د غوښې روغتیایی زیانونه 55
زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات 55
دزړه اونورو رګونو لپاره یې ګټې : 56
د زړه د رګونو عملیات 57
د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې 57
مکروسکوپیك ژوند 57
د حیواناتو(ژوو) ټولنې 58
له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل 58
د ملخانو ډلې 59
د مېږیانو د اړیکو سیستم 60
د خوړو دوران 60
په خوب کې د غوړونو فعالیت 61
د خوب په وخت کې د خوځښت اهمیت 61
په شپه کې د خوځښت کمښت 62
په لوړو سیموکې د سینې انقباض 62
د قرآن وراندوینې 63
د روم بری 63
د فرعون د بدن ساتنه 64
د مکې فتحه 64
دبنی اسراییلو قوم به ډیر کبرجن شی 65
خلایی څېړنې 66
د سپوږمۍ سفر 66
د لېږد رالېږد عصری وسایل 67
د الوتکې ټکنالوژی 68
د تصویر لېږد 68
د بوی لېږد 68
له برېښنا نه ګټه 69
د ارتیزن څاه 69

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټکنالوژۍ کې د مېږيانو لښکر 70
اتومی انرژۍ اوانشقاق 71
د قرآن تاریخی اعجاز 72
هامان او د مصر اهرام 73
موسی(ع) او د سمندردوه ځایه کول 73
هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول 76
په قرآن کې د فرعون کلمه 77
د نوح(ع) توپان 77
د نوح(ع) د توپان لرغوني نښې 78
د ارم ښار 80
د سدوم او ګموره ښارونه 81
د سباخلک او د عرم سېلاو 82
دحجرخلک 84
په قرآن کې د رياضي معجزې 84
په قرآن کې دکلمو تکرار 84
د ځمکې د وچې او اوبو انډول 85
په قرآن کې د ابجدشمېرې 86
په قرآن کې د نولس عدد معجزه 87
د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمالد قرآن د تقلید ناشونتیا 91
د قرآن د تقلید ناشونتیا 92
په قرآن کې د قافیو عالی ماهیت 92
قرآن د الله (ج) کلام دی 95

د مؤلف په اړوند:

هارون یحیی د عدنان اوختار مستعار نوم دی هغه په کال ۱۹۵۶ز کې دترکېې په پلازمینه انقره کې زېږیدلی دی هغه په انقره کې لومړی د هنرونو پوهنځۍ اوبیا یی دفلسفې پوهنځۍ لوستی. ده دماتریالیستی فلسفې د ردولو په هکله یی ډېر کتابونه لیکلی.

له ۱۹۸۰ کال نه راپه دیخوایی ډېر شمېر کتابونه دسیاست ، ساینس اوعقایدو په هکله لیکلی. ده د داروین د پروایزتکامل د نظریی په رد کې هم مهم کتابونه لیکلی.

د ده مستعارنوم د دووپیغمبرانو له نامه یعنی هارون اویحیی نه اخستل شوی چې د بې عقیدتۍ په وړاندې یی کلکه مبارزه کړې.

دهارون یحی کتابونه دنړۍ په ډېرو ژبو له هغې ډلې نه په عربی ، انګرېزی ، فرانسوی ، پرتګالی ، اردو ، فارسی ، پښتو ، ایتالوی ، جرمنی ، البانوی ، روسی ، یونانی ، ترکی اواندونیزیایی ژباړل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دده کارونه په نړۍ کې ستایل شوی اود ډېر شمېر خلکو د ایمان راوړلو لامل ګرځېدلی .
د دې لیکوال دکتابونو شمېر دهمدې کتاب تر لیکلو پورې ۱۲۳ علمی اودینی کتابونو ته رسېدلی.

www.harunyahya.com

سپیڅلی قران تلپاتې معجزه

(د قرآن کریم اعجاز) د هغه علمي درانه او ارزښتناك اثر نوم دی چې ترکي لیکوال هارون یحیی لیکلی او ګران او فاضل ورور محمد شفیق (حقپال) پر پښتو ژباړلی دی.
زموږ پرمحبوب او درانه پیغمبر (ص) را نازل شوی د ستر پالونکی جل جلا له وروستی کتاب (قرآنکریم) په ریښتینې معنا یوه تلپاتې داسې معجزه ده چې د سپیڅلي پیغمبر له رحلت څخه ۱۴ سوه کاله وروسته یې اوس ساینس او تکنالوژي پر حقانیت او ریښتینولی ګواهي ورکوي.
(د قرآن کریم اعجاز) د خدای د سپیڅلي کلام په باب د ساینس او تکنالوژۍ پر همدې ګواهیو بحث کوي. څه ډول ۱۴ سوه کاله پخوا خدای په خپل برحق کلام کې بشریت ته هدایات را استولي او د کایناتو له رازونو یې خبر ورکړی چې اوس یې ساینس ټکي پر ټکي ریښتیا ثابتوي.
قرانکریم د ستر پالونکی رب له لوري بشریت ته د لارښوونې او هدایت وروستی کتاب دی چې تر قیامته به د ټولو زمانو او انسانانو لپاره وي ، آیا تر دې بله لویه معجزه کیدای شي چې قرآن د پرون انسان ته هم د وخت او حالاتو سره سم پیغام درلود او نن چې بشریت فضا تسخیر کړې او ساینس حیرانوونکی پرمختګ کړی دی قرآن بیا هم د تلپاتې او روښانه پیغام په توګه د بشریت هرې پوښتنې ، هرې اندیښنې او هرې ستونزې ته مناسب ، معقول او د فهم وړ ځواب او پیغام لري ؟
په دغه درانه اثر کې به لوستونکي د قرآن کریم پر همدې عظمت په زړه پورې بحث لولي ، د فتنو او مادي ځل بل په دغه دوران کې د داسې درانه او ارزښتناك اثر لیکل او دهغو ژباړه ډېر لوی خدمت او معنوي کار دی ، زه یې لیکوال په تیره درانه ورور (حقپال صیب) ته د ژباړې مبارکي وایم او له ستر پروردګار څخه یې قلم لاتاند ، پیاوړی او په همدغسې ارزښتناکو لیکنو بوخت غواړم ، همدغسې درانه لوستونکي ددې سپیڅلي اثر لوستلو ته را بولم تر څو معنوي فیض ترې واخلي.

په مینه اودرنښت
محمد زبیر شفیقي د 1387 لمریز
د تلې 15 مه- کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتوژباړن څوخبرې

عظیم الشأن قرآن هغه کتاب دی چې په هکله یی خبرې له انسانی فکر اوذهن نه ډېرې اوچتې دی خوبیاهم پوهان دخپل ذهن اوفکر په کچه ددې ستر کتاب په هکله څېړنې ویناوې لری اوله دې پراخ سمندرنه څاڅکی رااخلی اورڼاپرې اچوی .

قرآن دې ته اړتیا نه لری چې علمی اوساینسی پرمختیاوې یی یی حقانیت ثابت کړې اوبیا دمنلو وړشی ځکه خپله قرآن برحقه کتاب دی اودکایناتو دخالق کلام دی چې مسلمان باید هیڅ شک پرې ونه کړی دا قرآن دی چې علمی تاریخی ... وړاندوینې کوی او هغه رد یا تایید وی .

د قرآن متن ، دقرآن بیان د قرآن ترتیب د قرآن هره سوره هرآیت هریو دمقطعاتو توری اوهر ټکی یی اعجازدی . څوارلس پیړې وړاندی په دې وسعت سره کلام چې دیوه نالوستی پیغمبر له لارې نړۍ ته رسول شوی خپله یوه معجزه ده. دقرآن نه منونکی که قرآن نه منی خو هیڅکله اوپه هېڅ توان سره یی دهغه دیوې خبرې د ردولو توان هم نه لری . دبېلګې په ډول که قرآن ۱۴ پېړۍ مخکې وایی چې (هرنفس دمړینې څښونکی دی بیا تاسو زما لورته راګرځی) .العنکبوت ۵۷.

ددې آیت له نزول نه دادی بیا سوونه کاله تیر شول اودومره پرمختګونه وشول نه چا مرګ له منځه یووړ نه هم داچا ثابته کړای شوه چې دخدای محاسبې ته ورتلل نشته اونه به په راتلونکې کې علمی پرمختګونه اونه هم پرته له خدایه بل کوم څواک وتوانېږی چې یا مړینه ختمه کړی یاهم څوک دخدای (ج) له محاسبې نه وژغورل شی. قرآن داسې معجزه ده چې هربی ایمانه که یوڅه عقل هم ورسره وی باید ایمان پرې راوړی اوهغه دخپل ژوند لارښود وګرځوی .

د قران د علمی ، ساینسی اوتاریخې اونورو اړخونو دویناوو اواړوندو برخو روښانول زموږ پوهه دقرآن په اړوند لازیاتوی اوددې هراړخیز اوعلمی کتاب عظمت لاهم روښانوی.

د"قرآن اعجاز" دهمدغو لېکنو اوڅېړنو یوه بېلګه ګڼلی شو چې ترکی پوه هارون یحیی لیکلی دی. نوموړی کتاب داکتر فرید آسمند په خپل زیار په درې ژباړلی . کله چې دغه کتاب دژباړن له خوا ماته راکړل شو له لوستلو وروسته ډیرراته په زړه پورې ؤ اوپه خپل ډول کې له نادرو کتابونو نه ګڼل کېږی. سره له دې چې دکتاب دلیکلو له وخته یوڅه موده تیره شوې هارون یحیی صاحب په هغه کې څه زیاتونې هم راوستی چې موږ په دې متن کې هغه ځای نه کړای شوې خو بیایی هم همغه پخوانۍ لیکنی ډیری ګټورې اوپه زړه پورې دی ، نو ځکه مې دغه کتاب له فارسی نه پښتوته وژباړلو اونږدې یو کا ل یی په ژباړه اوکمپیوټور کولو بوخت وم . خدای د وکړی چې زما دغه هڅه سره له هغو کمزورتیاوو چې دژباړې په برخه کې یی شته دپښتوژبوویونکو ته ګټوره وی اوله دوی نه ددعا غوښتونکی یم. الله (ج) دې موږ ټول دقرآن عظیم الشأن رېښتینی لارویان وګرځوی.

په درنښت

محمد شفیق "حقپال"

د۱۴۲۹ ق. کال درمضان المبارک د میاشتې ۲۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن اعجاز

سریزه:

څوارلس پیړۍ مخکې الله(ج) قرآن راولیږه ، دغه کتاب انساني عقل دحق لوري ته سیخوي اوټول بشریت ته تعلیم ورکوي څوچې دسپیڅلې وحې په ارزښتونو پوه شي. دوحې له وخته تر قیامته پورې به دغه کتاب دانسان دلارښونې لپاره دیوې بې سارې وسیلې په توګه پاتې شي.
 په دغه کتاب کې الله (ج) فرمایی:

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

اونه دی دغه (قرآن) مګرپند لپاره د عالمیانو(القلم ۵۲)

له هغه وخته چې قران رالیږل شوی دیوې ساده اوآسانې ژبې اولهجې نه برخمن دی ، اودټولولپاره دپوهیدووړدی. الله (ج) په دې هکله فرمایی:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

آسانه موکړ دغه قرآن لپاره د پند اخستلو ، آیا کوم پندمنونکی شته ؟(القمر ۲۲)

دقرآن دژبې ادبی کمال ، اوپه محتوا کی یې بیساری شیوه اوعالی پوهه ددې ثبوت دی چې دغه دالله کلام دی.

برسیره پردې قرآن په هره کلمه کی داسې معجزې لرې چې ثابتوی دا د الله (ج) کلام دی. له هغو څخه ډیر شمېر علمی حقایق دی چې په دې سپیڅلی کتاب کی ځای شوی. په دی کتاب کی چې یوزروڅلورسوه کاله مخکی په محمد (ص) باندې نازل شوی ډیر شمیر معلومات شته چی په یویشتمه میلادی پیړۍ کې کشف شوی دی.

قرآن دعلمی موضوعاتو ترڅنګ ، په اصل کی یو اخلاقی اودمعنوی لارښوونوڅخه ډک کتاب دی. په یوویشتمه پیړۍ کې یواځې یوشمېر علمی معلومات چی قران کې موجود ؤدټکنالوژۍ په مټ کشف شوی دی ، چې دقرآن شریف دنازلیدو په وخت کې خلکوته لانه ؤ څرګند شوی اوهغوی ته دپوهیدو وړنه وو چې داپه خپله ددې ستر کتاب دحقانیت اوداچې دالله (ج) کتاب دی ثبوت ګڼل کیږی .

دقرآن عظیم الشأن دعلمی اعجازدپوهیدلپاره لومړی باید پوه شوچې هغه وخت علم څومره پرمختک کړی ؤ ، دهغه په پوهیدوسره به موږ ته څرګنده شی چې دغه کتاب څومره خارق العاده او ارزښتناک دی.

په اوومه میلادی پیړۍ کې کله چې قرآنی آیتونه نازلیدل ، دعربو خلک په اوهامواوخرافی خیالونو کی کی غرق ول. دټکنالوژۍ اودطبیعت د پیژندنې په هکله لږه اونیمګړې پوهه ددی لامل ګرځیدلی وه چې اعراب په هغو تحریف شویو نکلونو اوافسانو ، پرته له پوښتنې باوروکړی چې له مخکی نسلونو څخه دوی ته پاتې وې. دبېلګې په ډول هغوی فکر کاوه چې داغرونه دی چې آسمان یی اوچت ساتلی ، اوغرونه هغه ستنې دی چې آسمان بې لکه دیوه چت غوندې پر ځمکه نیولی دی. په داسې یوه چاپیریال کې قرآن نازل شو ،چې د غفلت اوبې علمی پرځای یی عقیده ، ایمان اوسمی لارښوونې راوړې. دقرآن یو آیت وایی:

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا

الله [ج] هغه ذات دی چې آسمان یی پرته له ستنو پورته کړی . (الرعد ۲)

دغه آیت هغه نظریه چې ګواکې آسمان دغرونو پرستنو ولاړدی ردکړه. قران له هغو حقیقتونوډک دی چې داسې وخت کې راښکاره شو چې خلکو یی دپوهیدو لپاره کومه وسیله نه درلوده. قران په داسې وخت کې نازل شوی چې خلکو له فزیک ، بیولوژۍ اونجوم څخه هیڅ کره معلومات نه درلودل ، خو دغه کتاب دبیګلې په توګه دعالم د جوړښت اوپیداکیدو ، له جنینی حالت څخه بیا ترزړښته پورې دانسان د پیدایښت اوودې ، دځمکې دماحول جوړښت(Atmosphere) ، اوهغه توازن چې دځمکې په سره زموږ دژوندانه ضامن دی معلومات ښکاره اوبیان کړل.
دځینو دغو بېلګودتفصیل دپوهیدولپاره راځی چې دغه کتاب ولولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقرآن کریم علمی معجزې

دکایناتو یانړۍ پیدایښت

دشلمې پیړۍ ترمنځنیو کلونوپورې په اصطلاح ځینو علمی ټولنو کې داسې انګیرل کیده چې دغه نړۍ لایتنهایی اوبې پایه دتل لپاره موجوده ده اوتل به وجود ولرې. ددغې فرضیې پربنسټ داسې ګڼل کیده چې کاینات ثابت Static Universe دی پیل اوپای نه لرې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې په پام کې نیولو سره چې نړۍ دثابتو اونه بدلیدونکو موادو ټولګه ده دمادی فلسفې بنسټ کیښودل شو ، چې په پایله کې دخالق له وجود څخه ددغې فلسفې قبلوونکو انکار وکړ.په داسې حال کې چې په را وروسته موده کې ساینس اوټکنالوژۍ دثابتوکایناتوفرضیه ردکړه.

اوس چې موږ په یوویشتمه پیړۍ کې یو اونوې څرګونه زموږ په انتظارکې دی. تراوسه ډیرشمیر تجربې ، څیړنې اومحاسبې دنړۍ دفزیک پوهانو اوڅیړونکو له خوا ترسره شوی اوثابته شوې چې نړۍ یو پیل درلود اوپه لنډه شیبه کی دیوې څواکمنې چاودنې په پایله کې له هیڅ څخه رامینځته شوې. برسیره پردې اوس دماتریالیستانو دنظریې پرخلاف داثابته شوی چې دنیا ثابته اومعینه نه ده. پرخلاف ددې نړۍ تل دحرکت ، بدلون اوپراختیا په حال کې ده. داحقیقتونه نوی موندل شوی چې دمادی پرستانو دنظریی پرتابوت وروستی میخونه ټکوهی.علمی نړۍ اوس دغه علمی حقیقت منلی دی.

قرآن دکایناتو پیل داسې بیانوی:

بَدِيعُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ

(الله) دځمکې اوآسمانونو پیداکونکی دی. (الانعام ۱۰۱).

چې دپوهانو یادې شوی نوې موندنې دقرآن له دغې وینا سره مطابقت لری.

څه ډول چې مخکې وویل شول فزیک پوهان دې پایلې ته رسیدلی چې ټول کاینات له خپلو ټولو مادی اوزمانی ابعادو سره دیوې سترې چاودنې په اثر ډیره موده مخکې مینځته راغلی چې دغه پیښه دسترې چاودنې یاBig Bang په نامه یادیږی چې له هیڅ څخه دکایناتو دپیدایښت دنظریی تاییدوونکی ګڼل کیږی.

څه ډول چې ټول پوهان اوس دې موافقې ته رسیدلی چې دغه چاودنه پنځلس میلیارده کاله مخکې له یوه ټکی نه صادره شوی.

اومخکې له دغې سترې چاودنې څخه دمادې په نوم څشی وجود نه درلود. دنیستی له حالت څخه چې نه مادې نه انرژۍ او ان وخت یا زمان موجود نه ؤ رامنځ ته شول. دغه مسأله چې په دې وروستیو کې څرګنده شوې څوارلس پیړۍ مخکې قران یاده کړی.

دامریکې دخلأ اوالوتنو ادارې یاNASA په کال ۱۹۹۲ کی په خلأ کی دسترې چاودنې پاتې شونې وموندلې. دغه ستر کشف ډیر ښه مدرک دی چې له هیڅ څخه دکایناتو درامنځته کیدوحقیقت روښانوی.

دکایناتو پراختیا

قرآن څوارلس پیړۍ مخکې چې هغه وخت لادساینس اونجوم پوهې لومړنۍ ښه درلوده د کایناتود پراختیا په هکله داسې فرمایلی:

وَٱلسَّمَآءَ بَنَيْنَٰهَا بِأَيْي۟دٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ

اوآسمان مو په خپل قدرت سره ودراوه اوهغه ته پراخوالی ورکوو(الذاریات ۴۷).

څه ډول چې په دې آیت کې لیدل کیږی د سماء کلمه چې آسمان ژباړل شوی دقرآن په ډیر ځای کې راغلی . سماء په فضا اوپراخو کایناتو باندې دلالت کوی. اوپه دی ځای کی هم همدا مانا لری. یعنی چې کاینات پراخوالی مومی د(انا لموسعون) کلمه دا مانالری چې (موږچې هغه ته مدام پراخوالی ورکوو). موسعون د وسعه له ریښې څخه اخستل شوې یعنی پراختیا ورکول اودله مانا یعنی ډیر دی. بنا پردې دغه جمله وایی چې: موږ آسمان یاکایناتوته ډیرپراخوالی ورکوو. داهغه پایله ده چې اوسنی پوهان پری پوهیدلی.

دشلمې پیړۍ ترپیله پوهان په دې اند ول چې کاینات ثابت طبیعت لری اوتل موجود دی. په داسی حال کی چې نویوڅیړنو ، شواهدو اومحاسبو دمعاصری ټکنالوژۍ په مټ دا ونبوده چې کایناتو پیل درلودلی اوتل به پراخیږی.

دشلمې پیړۍ په پیل کی روسی فزیک پوه الکساندر فریدمن اوبلجیمی ستوری پیژندوکی جورج لمیتر محاسبه وکړه چې کاینات تل دحرکت اوپراخوالی په حال کی دی. دغه خبرونه اومعلومات د۱۹۲۹ کال په لیدنو اوڅیړنو کی تایید شوی. ادوین هوبل امریکایی ستوری پیژندونکی دتلسکوپ له لاری ولیدل چې ستوری اوکهکشانونه تل یوله بل څخه دلرې کیدو په حال کی وی. چې دغه لیدنه اوڅیړنه دستوری پیژندنې په پوهه کی ستره پرمختیا وه. هوبل وموندہ چې دستوروپه مینځ کی دفاصلی په زیاتیدو سره دهغو روښنایی سره کیږی. ځکه چې دنوری فزیک له قانون سره سم هغه نور چې دلیدلو دټکی په لور راځی بنفش رنګ نیسی اوکله چې دلیدو له ټکی څخه فاصله نیسی ډیرسور رنګی کیږی. لنډه داچې دهوبل دمشاهداتو سره سم ستوری اوکهکشانونه هره شیبه یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

له بله دلری کیدو په حال کې دی . هغه نړی چې هرڅه په هغه کې یو له بل څخه لرې کیږی داسی نړۍ وی چې تل پراخوالی مومی. ددې موضوع دلاروښانتیا لپاره فرض وکړی چې نړۍ د پوقانې دسطحې په شان ده ، هرڅومره چې دغه پوقانه ډېره پو شی په همغې کچې یی دسطحې دمخ ټکی یوله بل څخه لرې کیږی. آسمانې کرې هم کله چې یوله بل نه لری کیږې نو نړۍ پراخوالی مومی.
دغه موضوع په نظری توګه دشلمې پیړۍ دوتلی پوه البرت انیشتین له خوا کشف شوه ، خو ددې له امله چې دثابتې نړۍ دنظری پلویان ډېر ول انیشتین په خپلې دغې موندنې ډېر ټینګار ونه کړ ،چې وروسته ده خپله دغه کړنه دخپل ژوندانه یوهستره تیروتنه وبلله.
دغه موضوع قرآن هغه وخت ښودلی وه چې تلسکوپ اواوسنۍ ټکنالوژی لا نه وه ، داځکه چې قرآن دټول عالم دخالق کلام دی.

دنړۍ پای اوسترانقباض

څه ډول مو چې مخکې وویل دنړی خلقت له یوې سترې چاودنې پیل شو ، اوله همغه ټکی نه نړۍ تل مخ پر پراخیدو ده. پوهان وایی کله چې دنړۍ کتله په کافی کچه لویه شی په پای کې به دغه پراخیدنه تمامه شی ، ځکه دثقل قوه به یی په خپل ځان کی داضمحلال سبب شی. عقیده پردی ده چې نړۍ به دیوه ستر انقباض **یا** Big Crunch پر مخ درومی ، چې دابه دژوند انه داوسنۍ خیرې پای وی. اناتا کوش اواندرې لیند دسانفورد پوهنتون فروفیسران داسې لیکی:
نړی به انقباض وکړی اوله مینځه به ولاړه شی ، ټول هغه شیان چې موږ یی وینو یا یی نه شو لیدلی هغه به انقباض وکړی اوله پروتون څخه به دیوه کوچنی ټکی په شان شی ، کټ مټ په دی شان به لکه موږچې په یوه تور سوری کې واوسو. دوی وایی چې موږ پردی پوه شوو چې انرژی به په تدریجی توګه منفی شی اونړی به دبی ثباتی ، انقباض اوپه پای کی دله مینځه تلو سره مخ شی.فزیک پوهان پوهیږی چې تیاره انرژی کولای شی منفی شی اونړی به په یوه لږې راتلونکی کې مضمحله شی. اوس کیدای شی موږ دنړی دژوندانه په پیل کې نه بلکې په منځنیو وختو کې واوسو.
Big Crunch یا دستر انقباض نظریه وایی هغی نړۍ چې پراختیا موندلې په چټکۍ سره به مضمحله شی ترهغو چې خپله ټوله کتله له لاسه ورکړی اوپه یوه واحد ټکی به دلایتناهی کثافت سره واوړی. دغه موضوع په پاک قرآن کې داسې راغلې:

يَوْمَ نَطْوِي ٱلسَّمَآءَ كَطَيِّ ٱلسِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۚ كَمَا
بَدَأْنَآ أَوَّلَ خَلْقٍ نُّعِيدُهُۥ ۚ وَعْدًا عَلَيْنَآ ۚ إِنَّا كُنَّا فَـٰعِلِينَ

هغه ورځ چې آسمانونه دیوه طومار په شکل تاوراتاوکړو اوهغه لومړنی حالت ته به یی راوګرځوو چې لومړی ځل مو پیداکړی وو دغه وعده ده چې سرته به یی ورسوو.
(الانبیاء ۱۰۴).

اوپه یو بل آیت کی داسې ویل شوی:دقیامت په ورځ به ځمکه دده په قبضه کی وی اوآسمانونه به تاوراتاو دده په ښی لاس کی وی. (الزمر ۶۷).

وَٱلْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُۥ يَوْمَ ٱلْقِيَـٰمَةِ وَٱلسَّمَـٰوَٰتُ مَطْوِيَّـٰتٌۢ بِيَمِينِهِۦ ۚ

دBig Crunch دفرضیی مطابق نړۍ په تدریجی ډول اوپه کراره مضمحله کیږی اوشاته درومی. په پای کی به نړی دیوه لایتناهی کثافت درلودونکی شی اوبی حده به توده اوکوچنی شی. دساینس دغه فرضیه له قرانی توضیحاتو سره مطابقت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له تاوده لوګی نه خلقت

نن پوهان کولای چی له سرو اوکرمو وریځونه دستورو جوړیدل ووینی. دغه راز نړۍ هم له دګازاتو له یوې ګرمې کتلې څخه جوړه شوې چې قران کریم دپوهانو دغه کشف تاییدوی.

اوکله یی چې آسمانونو ته پام وکړ لوګی ۇ. (فصلت ۱۱).

لوګی ته په عربی کی دخان وایی چې په دغه آیت کی سور لوګی عالم ته ویل شوی. دغه مسأله په قرآن کی په یوه کلمه کی تشریح شوی ده ، ځکه چې لوګی دیوې حرارت لرونکی ګاز کتله وی چې یوله بل سره تړلو کوچنیو ذرونه جوړشوی. په دغه ځای کې قرآن دعربی ډیره ښه کلمه دکایناتو دهغه پړاو دجوړیدو لپاره کارولې. باید یادونه وشی چې یواځې په شلمه پیړۍ کې پوهان په دې

ثُمَّ ٱسْتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ وَهِىَ دُخَانٌ

وپوهیدل چې نړۍ له تودوخې لرونکو ګازونوڅخه دلوګې په شکل جوړه شوې. چې دغه معلومات دقرآن له معجزو څخه شمېرل کیږی.

دځمکې اوآسمانونو جلا کیدل

دآسمانونو دجوړیدو په هکله یو بل آیت داسې وایی:

أَوَلَمْ يَرَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوٓا۟ أَنَّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَٰهُمَا ۖ وَجَعَلْنَا مِنَ ٱلْمَآءِ كُلَّ شَىْءٍ حَىٍّ ۖ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

آیا کافرانو ونه لیدل چې آسمانونه اوځمکه سره تړلی وو ، هغه مو پرانستل اوسره جلاموکړل اوله اوبو نه مو هرڅه راژوندی کړل ، بیا نو ولی ایمان نه راوړی.

(الانبیا ۳۰)

د "رتق" کلمه چې یوله بل سره دګنډلی مانا ورکوی په عربی سیمه یزه ژبه کی دګډ یا مخلوط په مانا هم کاریږی. فتقه چې عربی کلمه ده دیو له بله دشلیدو اودهغو څیزونو تخریب چې یو له بل سره ګنډلی وی اویا هم له ځمکې څخه دځوانکۍ دسروهلو په ماناهم کاریږی.

اوس بیا که دی آیت ته ځیر شو مانا داسی ده چې ځمکه او آسمانونه یو له بل سره تړلی یا ګنډلی وو اوهغوی مو له یو بل نه بیل کړل. په همدغه ترتیب دپوهانو نظرداسې دی چې لومړی ټوله نړۍ یو ټکی وه ، یعنی چې ځمکه آوسمانونه ټول په یوه حال یوپه بل کی نغښتی وو اووروسته دغو ټکو ستره چاودنه وکړه اوټوټی یی یوله بله جلا شوې.

دهغه څه

په قرآن کریم کې ډیر داسې آیتونه شته چې دځمکې آسمانونو اوهغه څه. چې دهغو په مینځ کی دی هغه بیانوی.

لَهُۥ مَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ ٱلثَّرَىٰ

هرڅه چې په آسمانونو اوځمکه اودهغوی په مینځ کی اودخاورو لاندی موجود دی ټول دهغه ملک دی. (طه ۶).

پوهان وایی چې لومړی دهغه ګرم لوګی کتله مخ په زیاتیدوشوه. وروسته دغه کتله ټوټه ټوټه شوه چې آسمانی آجسام ، ستوری اوسیارې یی جوړې کړې. په بل عبارت ځمکه اوستوری ټول هغه ټوټې دی چې د ګازونو له یو ې واحدې کتلې څخه مینځته راغلی .ځینې دغه ټوټې په لمر اوستورو بدل شول اوپه دی ترتیب سره شمسی منظومې اوکهکشانونه مینځته راغلل. دویش په بهیر کې یوشمېر اضافه ذرو چې نوې له دغو جسمونو نه جوړې شوې وې فضایی جوړه کړه. پوهانو دغه اضافی ذرې دستورو اوکهکشانو په مینځ کی ماده یاده کړه. دغه ماده له شپیتو په سلو کې هایدروجن ، اته دیرش په سلوکې هیلیوم اودوه په سلوکې نوروڅېزونونه جوړه شوې. نهه نوی په سلوکې دغه ماده ګاز اویو په سلوکی هغه ګرد دی چې دجامداتو له وړو زرو نه چې قطر یی یو پرزرو تر لس زروملی متره ده جوړشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ذرې دومره وړې دی چې د لوګې یا ګازو په څیر لیدل کیږی. خو کله چې په بشپړه توګه ولیدل شی په فضا کی دټولو کهکشانونونه دلویی کتلی استازیتوب کوی. دکهکشانونو په مینځ کی ماده په کال ۱۹۲۰ کې کشف شوه خو موجودیت یی په سلګونو کاله مخکې عظیم الشأن قران بیان کړی.

د داروین د تکامل د نظریی تیروتنه

قرانکریم دموجوداتو آنی خلقت له هیڅ نه په لاندې آیتونو کې روښانوی::
آل عمران 47 ، مریم 35 ، البقره117 ، نحل40 ، یس82 و غافر68:
إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ
کله چې دیو شی اراده وکړی وایی چی وشه بیا کیږی. (یس ۸۲)

دداروین دفرضیی پربنا ، حیات دپرله پسی پیښو له کبله خود په خوده تکامل موندلی .اود ژوندیو موجوداتوتکامل له ساده شکلونو نه پیچلو شکلونو ته صورت نیولی. اصلی پوښتنه دلته ده چې چې آیا ژوندی موجودات په اتفاقی توګه دیو ساده طبیعی بهیرله لارې مینځ ته راغلی اویا داچې دهغوی وجود دیوه پوه اوباخبره خلقت له لوری شوی ؟

دتکامل نظریه ادعا کوی چې بې سا شیان دډیرو پیښو په پایله کی دیو بل ترڅنګ راټول شوی اوبیا په بل ګام کې دتصادفاتو په پایله کې دطبیعی پیښو تر اغیز لاندې لومړی دحیات یا ژوند اصلی اوبنسټیزې ستنې اوبیا خپله حیات یی مینځته راوړی. په دې ډول زمان یاوخت ، ماده اواتفاقونه دجوړونکی ځواک په توګه پیژندل شوی.
دتصادف اواتفاق لید لوری چې دتکامل یا بشپړیدو په نظریه کی مطرح شوی دعلم اوپوهې له خوا مردود ګڼل شوی . عملی موندنې له دغې ادعا سره په ښکاره تضاد کی دی چې وایی حیا ت دپرله پسی اتفاقاتو په نتیجه کی دطبعی عواملو تر اغیزې لاندی رامینځته شوی. څکه نن دژوندیو موجوداتو په مینځ کې داسې بیلګې شته چې ډیرپیچلی جوړښت لری ، اوان چې یو حجره لرونکی موجودات هم حیرانوونکی اوپیچلی جوړښت لری چی داتفاق له مفهوم سره په بشپړه توګه تنا قض لری.
هغه خارق العاده جوړښت اوطراحی چې په ژوندویو موجوداتو کې لیدل کیږی ، په ښکاره توګه داجوتوی چې ټول ژوند دیو ستر شعور له لوری چې همغه عالم اوکامل الله (ج) دی خلق شوی.
آیا ژوندی موجودات په احتمالی توګه کیدای شی چی یو له بله مینځته راغلی وی؟ نه هیڅکله هم داسې نه ده. علمی معلومات په تیره بیا فوسیلی موندنې اوپرتلیزه اناتومی په بشپړه توګه ددې خبرې خلاف ده. په حقیقت کی هیڅ د داډ وړ دلیل ددې په اړه چې دبشپړتیا بهیر دځمکې په مخ اتفاقی ده وجود نه لری. فوسیلی موندنی داجوتوی چې دژوو بیلابیل ډولونه دتکامل له لارې قدم قدم په یو اوبل نه دی اوښتی بلکې ټول دغه ډولونه په بشپړه توګه له یو بل څخه بیل اوپرته له کومې ګډې لرغونتیا په یوځلی دخپلو ځانګړو جوړښتونو سره مینځته راغلی. نه الوتونکی له خوزیدونکو څخه مینځته راغلی اونه هم دوچې اوسیدونکی ژوی دکبانو دتکامل له لارې مینځته راغلی. هریوژوی په بیل ډول اوله خپلو ځانګړو اوانفرادی نښانو او ځانګړتیاو سره پیدا شوی ، چې ان ددغې نظریی یعنې دتکامل دنظریی ډیرو نومیالیو پلویانو هم دغه علمی واقیعت منلی اودوی اړشوی چې هغه دخلقت لپاره دشاهد په توګه په رسمیت وپیژنی.
مارک چارنکی دتکامل دنظریی پلوی اولرغون پیژندوکی وایی چې : دتکامل دنظریی داثبات وړاندې ستره مانع فوسیلی موندنې دی. په دغو موندنوکی دداروین دنظریی هیڅ یوه تاییدونکی بیلګه نه لیدل کیږی. دژوو ډولونه په نابېره توګه مینځ ته راغی اوهم په نابېره توګه له مینځه ځی.
هغه پرمختګونه او اوموندنې چې په وروستیو ۵۰ کلونو کی په تیره بیا دلرغون پیژندنې ، میکرولوژی ، جنیتیک اودآناتومی په برخه کی شوی ددې څرګندویی کوی چې دتکامل په اصطلاح نظریه سمه نه ده. ژوندی موجودات په ننی بڼه او له یو بله څخه په جلا توګه دځمکې په سره څرګند شوی. الله (ج) هریو دغه ژوندی موجودات د((کن فیکون)) په امر په جلا جلاتوګه پیدا کړی اودایو قطعی او څرګند حقیقت دی.
.

په نړۍ کې مطلق تعادل

ٱلَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ طِبَاقًا ۖ مَّا تَرَىٰ فِى خَلْقِ ٱلرَّحْمَٰنِ مِن تَفَٰوُتٍ ۖ فَٱرْجِعِ ٱلْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِن فُطُورٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه چې اووه آسمانه یې له منظمو پوړو سره پیداکړل. په ځیر سرهووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظمی اونقصان ومومی ؟(الملک ۳).

په میلیونونو ستوری اوکهکشانونه ددنیا دمطلق تعادل په حال کی په خپل تګلوری کی خوځنده دی. ستورې ، سیارې ، سپوږمی نه یواځې په خپل ځان راڅرخی بلکې یو ځای له یوبل سره دداسې یو سیستم په شاوخوا څرخی چې دهغه برخه ګڼل کیږی.
کله هم له سلونه تر درې سوومیلیاردو پوری ستوری په متقاطع مسیرونوکی په حرکت کی وی. خو سره له هغه هم د حیرانتیا خبره دا ده چی هیڅ ټکر ددوی په مینځ کی چې دعالم دتخریب سبب شی نه واقع کیږی. داهغه ستره معجزه ده چې کولای شو موږ یې بیان کړو.
په نړی کې دچټکتیا یا سرعت مفهوم ډیر له هغه څه نه پراخ دی چې دځمکنیو مقیاسونو په واسطه اندازه شی. ستورې ، سیاری اوکهکشانونه چې په زرګونومیلیارده ټنه دروندوالی لری په فوق العاده چټکتیا سره په فضا کی په خوځښت کې دی.
لکه ځمکه چې ۱۶۷۰ کیلومتره په ساعت کی راڅرخی. په داسې حال کې چې هغه ډیره چټکه مرمی چې تر دې دمه جوړه شوی ۱۸۰۰ کیلومتره په ساعت کی چټکوالی لری. دځمکې دحجم اوکتلې دلوی والی سره سره وینو چې هغه په چټکی سره خوځښت لری.
دلمر په شاوخوا دځمکې راڅرخیدل شپیته ځلې دمرمی له چټکتیا نه زیات دی یعنی ۱۰۸۰۰۰ کیلومتره په ساعت کی. که په دی چټکتیا سره مو کوم موټر جوړولای شوای په دوه ویشت دقیقو کی به دځمکې په شاوخوا راڅرخیده.
په لمر پوری تړلی ارقام لانور خارق العاده دی. دشمسې منظومی چټکتیا زموږ له تصور نه اوچته ده. هرڅومره چې یو ه منظومه لویه وی په همغه کچه ډیره چټکتیا لری. دشمسی منظومی چټکتیا دکهکشان په مدار کی ۷۲۰۰۰۰ کیلومتره په ساعت کې ده. دشیرې لاری دکهکشان چې څه ناڅه له دوو سوو میلیاردو ستورو نه جوړشوی ۹۵۰۰۰۰کیلومتره په ساعت کی حرکت لری.
په داسې یوه مغلق اوچټک سیستم کی دتصادم اوټکر احتمال ډیر زیات دی ، خو هیڅ داسی ټکر چې ددوی د نه پاییدو سبب شی صورت نه دی نیولی اوپه اصطلاح خپل کرار ژوندته دوام ورکوی. ځکه په نړی کې هرڅه دمطلق تعادل په حا ل کې فعالیت کوی چې هغه الله (ج) تنظیم کړی دی. اوڅه ډول چې په مبارک آیت کی لولوپه خلقت کی هیڅ ډول اختلاف موجود نه دی.

په نړۍ کې لطیف میزان

بیا هم دالملک سورې ۳ آیت ته پام کوو چې وایی: هغه چې اووه آسمانه یی له منظمو پوړو سره پیدا کړل. په ځیر سره ووینه چې آیا درحمن رب په خلقت کی به کومه بې نظی اونقصان ومومی ؟
برسیره پردې:

وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا

ټول موجودات یی پیدا کړل اوپه خپل کامل حکمت سره یی دهرڅه لپاره حد اوقدر ټاکلی(الفرقان ۲).
دماتریالیزم فلسفې ادعا وکړه چې ټول سیستمونه په طبیعت اونړی کې لکه اتومات ماشینونه کارکوی ودهغوی نظم یوه تصادفی پدیده ده. په داسې حال کی چې نن دماتریالیزم دروغجن طبیعت اودداروین فرضیه علماً ناسمه ثابته شوې ده.
دنجوم اوبیولوژی په علم کې دشلمې پیړی موندنو وښوده چې نړی اوحیات دواړه پیداشوی دی. دداروین فرضیه شاته ولاړه او دسترې چاودنې فرضیې ثابته کړه چې نړی له هیڅ نه پیدا شوې.
وروستیو موندنو وښوده چې په مادی نړی کې یو لطیف توازن شته چې دماتریالیسم بې بنسټه طبیعت اوفلسفه ردوی.
دژوندانه لپاره دلازمو شرایطو دلیدو په خاطر وینو چې یواځې ځمکه ددی شرایطو درلودونکې ده. دحیات دبقا لپاره بیشماره شرایط ضروری دی چی په یو وخت کې اوپرته له وقفې نه صورت نیسی. په داسې حال کی چې په سل ګونه میلیارده کهکشانونه اوپه هریوه کې په منځنۍ توګه سل میلیارده ستوری موجود دی اوپه احتمالی توګه په همدغه شمېر ستوری هم موجود دی. پس باید دې ته ځیر شو چې ولی په استثنأیی ډول یواځې په ځمکه کې دژوند شرایط چمتوشوی دی.
هرڅه چې په نړی کې شته زموږ دژوندانه شرایط یی برابر کړی ، له لومړنۍ یا سترې چاودنې نه دیوه اتم ترفزیکی ارزښتونو پوری ، داساسی قووله څلورمې سویې نه دستوروپه مینځ کی تر کیمیاوی تعامله پوری ، دهغه نورنه نیولی چې له لمر څخه خپریږی دابو دغلظت تر درجې پوری ، دسپوږمی اوځمکې په مینځ کی له واټنه تر هغو ګازونو پوری چې دځمکی په سر شته ، دځمکۍ د مدارڅخه چې د لمر په شاوخوا راڅرخی تر هغې زاویې پوری چې هغه پرې راتاویږی ، دځمکې ددورانی سرعت څخه چې په خپل ځان راڅرخی دغرونو اوسمندرونو تر فعالیته پوری ، اونورو ټولو زموږ دژوندانه شرایط برابر کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننی ساینس دغه ټول دانسانی اصل اولطیف میزان په توګه مطالعه کوی. دغه مفاهیم ددی ښکارندوی دی چې نړۍ دموادو یو تصادفی ، بې هدفه اوله کنټروله وتلی پدیده نه ده بلکې ټوله په یوه ځانګړی دقت سره دانسان دژوند لپاره جوړه شوی ده.

په پورته یاد شوی مبارک آیت کی دخلقت دهماهنګی اودقدر یا ټاکلې اندازې موضوع په هکله پاملرنه وکړی چې دتقدیر کلمه یعنې طرح ، اندازه اوله اندازه نیونې سره جوړونه په دغه آیت اوپه نورو آیتونو لکه دالفرقان دوهم آیت کې ذکرشوی.

دطباقا کلمه یعنی په نظم اوهماهنګی کې دالملک دسورې په دریم اونوح دسوری په پنځلسمو آیتونو کې کارول شوی اودتفاوت کلمه یعنې دعدم توافق اوبې نظمی ، نقصان ، مخالفت اوتخریب په مانا ده.

دلطیف میزان یا Fine Tuning چې دشلمې پیړۍ په پای کې کارول شوی داحقیقت لانورهم روښانوی. په دې وروستیو کې یو شمېر زیاتو پوهانو ،لیکوالانو اودنظرخاوندانو روښانه کړې چې نړۍ دتصادفاتو یو ه ټولګه نه ده. بلکې هرڅه دیوه منظمې طرحې له لارې کارکوی چې دانسان دژوند شرایط یی چمتو کړی.

ډاکتر کارل ګیرسن چې یو فزیکپوه دی وایی: په ۱۹۶۰ کال کې فزیک پوهان په دی پوه شول چې نړۍ دانسان دبقا لپاره په ډیرلطافت سره میزان شوی.

انګریزی ستوری پیژندونکې پروفیسور جورج الیس وایی: دقوانینو په مینځ کې حیرانوونکی لطیف توازن ددې نړۍ مېنځته راتلل ممکن کړی دی. دډیرې پیچلتیا دکچې په پوهیدو سره هغه څه چې سرته رسیدلی ډیره ستونزمنه ده چې دنړۍ هستی ته یوه معجزه ونه وایو.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۚ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

اوالله ته دی هغه څه چې په ځمکه اوآسمانونو کی دی. اوټولې چارې به الله ته وړاندې کېږی. (آل عمران ۱۰۹).

دسترې چاودنې چټکتیا

هغه توانمندی چې دسترې چاودنې نه رامینځته شوې او هم دنړۍ آنی جوړښت داثابتوی چې دعالم پیدایښت تصادفی نه دی. دنومیالی فزیکپوه پال دیویس دوینا مطابق که چیرې هغه اتساعی چټکتیا چې له ستر ې چاودنې څخه وروسته رامینځته شوه دیو پرملیارد میلیارد په اندازه ($1/10^{18}$) بدلون ومومی نړۍ به مینځته نه وای راغلې.

ستیفن هاکبن وایی که دغه دقیقوالی دنړۍ په اتساعی چټکتیا کې که چیرې دیو په سلو زرومیلیونو په اندازه هم لږ وای نړۍ به مضمحله شوی وای اوخپل اوسنی جسامت ته به نه وای رسیدلې.

<u>څلورګونی قوې:</u>

په نړۍ کې ټول خوځښتونه دڅلورو قوو دتوازن اوکړنې مرهونه دی چې دمعاصر فزیک له خوا تثبیت شوی:

۱- دثقل قوه ۲-الکترومقناطیسی قوه ۳- ځواکمنه هستوی قوه

۴-کمزوری هستوی قوه چې داټول یوله بله جلا ارزښتونه لری. دبیولوژۍ نومیالی پوه مالیکولی ددې څلورو قوو په مینځ کې فوق العاده توازن په لاندې ډول بیانوی:

دبیلګې په ډول که دثقل قوه زر میلیارده واری قوی وای په هغه صورت کې به نړۍ ډیره کوچنۍ اوډژوندانه موده به ډیره لنډه وای. په منځنۍ توګه به هرستوری زر میلیارده وارې له لمر نه کوچنی وای اویواځې یو کال به یی عمر درلودلای. له بل پلوه که دثقل قوه کمزوری وای ، هیڅ یوکهکشانی ستوری به نه وای جوړشوای ، دغه راز نورې قوې هم ارزښتناکه دی ، که چیرې ځواکمنې قوې لږ کمزورې وای یواځنی ثابت موجود به هایدروجن وای اونورعنصرونه به موجود نه وای.که چېرې له الکترومقناطیسی قوی څخه لږ قوی وای ، په هغه صورت کې به داتومونو هستو یواځې دوه پروتونه درلودلای یعنې هایدروجن به په نړۍ کې وجود نه درلودلای. ستوری اوکهکشانونه به څه ډول چې اوس دی هسې به نه وای. په ښکاره توګه که چېرې یوې له دغو قوو څخه خپله دقیقه کچه نه درلودلای نه به کوم ستوری نه به کهکشان نه به اتوم اونه به ژوند وجود درلودلای.

دآسمانی جسمونو په مینځ کې واټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خلاکې دآسمانی جسمونو توزیع اوددوی په مینځ کې سترواټن دځمکې دوجود لپاره ډیر اړین دی. دآسمانی جسمونو په مینځ کې واټن داسې حساب شوی چې ځو ځواکمنې قوې دځمکې په سر ژوند تأمینوی. مایکل دنتن دستورو اوثواقبو په مینځ کې دواټن په هکله وایی:

((دثواقبو اوستورو ترمنځ واټن ډیر ارزښتناک دی. زموږ په کهکشان کې دستورو ترمنځ واټن دیرش میلیونه میله دی ، که دغه واټن لږ څه هم لږ وای دستورمدارنو یوله بل سره لگیدل. اوکه دغه واټن لږڅه ډیر وای ثواقب به داسی خپریدل چې دځمکې غونډې سیارې جوړیدلای نه شوې. نو دثواقبو وړانگې اوخلا په یوه دقیق نظم اوټاکلوواټونونو باید ترسره شی دژوند بهیر جاری پاتې شی.))

دثقل قوه:

که دثقل قوه لږڅه خواکمنه وای ، دځمکې په سربه ډیر میتان اوامونیا راټول شوی وای چې ژوند به یې ناممکن کړی وای.

دځمکې اولمر په مینځ کې واټن:

دغه واټن که لږ څه ډیر وای ځمکه به ډیره سړه وای ، داوبو دوران به له مینځه تللی وای اوټولې به کنگل شوې وای. اوکه چیرې ځمکه په ډیره لږه کچه لمر ته نږدې وای نوهرڅه به سوزیدلی وای.

دځمکې د پوښ پریړوالی:

که دځمکې باندنی پوښ لږڅه پریړ وای له خلانه به یې ډیراکسیجن ځان ته جذب کړی وای . اوکه چېرې دځمکې باندنې پوښ لږ څه نازک وای نو اورغورځونې به ژوند دځمکې په سر ناممکنه کړی وای.

دځمکې دڅرخیدو چټکتیا:

که چېرې دځمکې پر ځان راڅرخیدنې چټکتیا لږڅه لږ وای دشپې اوورځې په مینځ کې به دتودوخې درجې ډیر توپیر درلودلای اوکه چېرې لږ څه هم دغه چټکتیا ډیره وای نو دبادوونو چټکتیا به دومره ډیره وای چې توپانو اوبربوکیو به ژوند ناممکنه کړی وای.

دځمکې مقناطیسی ساحه:

که چېرې دځمکې مقناطیسی ساحه لږڅه ځواکمنه وای نو ستر الکترومقناطیسی توپانونه به رامینځته شوی وای. اوکه چېری دغه ساحه لږڅه کمزورې وای ځمکې به دهغو مضره ذراتو په وړاندې چې له لمر څخه خپریږی خپل محافظت له لاسه ورکړی وای. چې په دواړوصورتونو کې به ژوند ناممکنه شوی وای.

د البدو اغیزه Albedo Effect:

دالبدواغېزه دهغې روښنایی دکچې داندول یاتناسب څخه عبارت دی چې دځمکې له لاری جذبیږی اوانعکاس ورکول کیږی.که دغه تناسب لږ څه ډیر وی هرڅه به کنگل شوی وای اوکه یوڅه لږ وای نو هغه تولې واوارې اویخونه چې پر ځمکه شته ویلی شوی به وای اوهرڅه به یې لاندې کړی وای اوروسته به هرڅه سوځیدلی وای.

پرځمکه داکسیجن او نایتروجن په مینځ کې انډول:

که دغه انډول ډیر وای نو دژوند فعالیت به ډیر چټک وای اوکه لږ وای دژوند فعالیت به ډیر سست وای.

دځمکې پر سر دکاربن دای اکساید اواوبو په مینځ کې انډول:

که چېرې دغه انډول ډیر وای هوا به ډیره توده وای اوکه چېرې لږ وای نو هوابه ډیره سړه وای.

داوزون دپوړپریړوالی:

که چېر ی داوزن دپوړپریړوالی ډیر وای دځمکې تودوخه به ډیر لږ وای ، اوکه دغه پریړوالی لږ وای نو دځمکې تودوخه به ډیره زیاته شوی وای اودلمر دزیان لرونکو وړانگوڅخه به هم مخنیوی نه شوای کیدلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلزله:

که چېرې زلزلې اودځمکې ښويدنې پېښې ډېرې واى ځمکه به تل دښوريدو په حال کې واى اوکه چيرې لرې واى نو په سمندرونو کې به ژووې له خوراکى توکوڅخه محرمومه پاتې شوى واى اوله مينځه به تللى واى اوله دى سره به دهغو ژوو لپاره دخوړو دتوکوکمښت رامېنځته شوى واى چې هغوى له سمندرى خوړو نه ګټه اخلى.

د ځمکې د انحنأ زوايه

ځمکه دخپل مدار پر سر د۲۳ درجو زاويې په اندازه خمه شوى ده. چې داکړوپوالى دموسومونو دجوړيدولامل ګرځى . که چيرې دغې انحنأ لږ څه توپير درلودلاى ددوبى تودخه اودژمى ساړه به له زغم څخه وتلى واى.

دلمر جسامت:

کوچنۍ لمر به دځمکې دکنګل وهلو لامل ګرځېدلاى واى اوکه لوى واى دسوځيدولامل به ګرځېدلاى واى.

دلمراوسپوږمۍ په مينځ کې دراکښلوقوه

که دغه قوه لږ څه ډېره واى ، دځمکې پر حرکت اودسمندرونو په جزرومد باندې به يې ژورې اغيزى اېښې واى ، اوکه دغه قوه لږه واى دځمکې پر تودوخه به يې ژورې اغيزې کړى واى چې دانسان ژوند به کې ناممکنه واى.

دځمکې اوسپوږمۍ په مينځ کې واټن:

که دغه واټن لږ څه لږ واى سپوږمۍ به لمر ته جذبه شوى واى اوله ځمکې سره به يې ټکر کړى واى اوکه دغه واټن ډېر واى نو سپوږمۍ به په خلأ کې سرګردانه واى اوله ځمکې څخه به بيله شوى واى. حتى که ډېر لږ هم دځمکې اوسپوږمۍ په مينځ کې واټن فرق کړى واى دډېرو خطرلرونکو جذراومد لامل به ګرځېدلاى واى اودځمکې ټولې ټيټې سطحې به تراوبو لاندې شوى واى . دسمندرونو دتودوخې درجه به لوړه شوې واى اوهغه ژوى چې هلته دى هغه به له مينځه تللى واى.

إِنَّ فِي خَلْقِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ لَءَايَٰتٍ لِّأُو۟لِى ٱلْأَلْبَٰبِ

دځمکې اوآسمانونو په پيدايښت کې اودشپې اوورځې په تفاوت کې دپوهې دخاوندانو لپاره روښانه دليلونه شته (آل عمران ۱۹۰).

دځمکې دتودوخې درجه اودکاربن له برکته ژوند:

دکاربن شته والى چې دټولو ژوو اساس يا بنسټ جوړوى دځمکې دتودوخې له ټاکل شوې درجې سره اړيکه لرى ، کاربن دعضوى ماليکولونو لپاره حتمى برخه ده چې دژوندانه بنسټ جوړوى. نو له همدې کبله دځمکې تودوخه بايد يواځې اويواځې همدااوسنى حالت ولرى.

هغه څه مو چې تراوسه وويل هغه يواځې يو لږ څه اړين توازونونه دى چې دژوندانه ددوام لپاره اړين ګڼل کيږى اوټول داجوتوى چې داپيدايښت يا خلقت دتصادف پربنا نه دى.

وَلِلَّهِ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ ۗ وَٱللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ

الله (ج) دآسمانونو اوځمکې خاوند دى ا و الله (ج) پر هرڅه توان لرى . (آل عمران ۱۸۹).

دستورو ، لمر اوسپوږمۍ په مينځ کې دجوړښت توپير

اولمر مو لکه روښانه څراغ وګرځاوه (النباء ۱۳)

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ډول چې څرګنده ده په شمسي ټولګه کې يواځنی روښانه سرچينه لمردی. دټکنالوژۍ په پرمختګ سره ستوري پيژندونکي په دې پوه شول چې سپوږمۍ دنورسرچينه نه ده اوخپله روښنايي له لمرڅخه ترلاسه کوي.اودسراج کلمه دڅراغ په مانا کنايه ده له لمرڅخه چې دروښنايي اوتودخې سرچينه ده.الله (ج) په قرآنکريم کی دلمر ،سپوږمۍ اوستورو لپاره بيلابيلې کلمې کارولی.اوپه دې توګه يې آسماني جوړښتونو کې توپير روښانه کړی.

اواسپوږمۍ يې نور اولمر يې روښانه څراغ وګرځاوه. (نوح۱۶).

په دغه آيت کی د "نور" کلمه دسپوږمۍ لپاره کارول شوې اود "سراج" يا څراغ کلمه دلمر لپاره. دسپوږمۍ ستايل په روښانه نور انعکاس موندونکي اوبې حرکته شوی اولمر يې په داسې توګه ښوولی اوستايلی لکه چې يوڅه سوزی .

وَجَعَلَ ٱلۡقَمَرَ فِيهِنَّ نُورٗا وَجَعَلَ ٱلشَّمۡسَ سِرَاجٗا

اوتل د روښنايي سرچينه وي. برسيره پردې دستوري لپاره دنجم عربي لغت کارول شوی چې دظاهريدونکي يا ښکاره کيدونکي مانا لری . بل لغت چې دستوري لپاره

کارول شوی ثاقب دی چې په خپله د سوزيدونکي څيز مانا لری ، چې دتيارو روښانووونکي اوځليدونکي هم ګڼل کيدای شي.

النَّجۡمُ الثَّاقِبُ

هغه ځليدونکی ستوری چې په تيارو کې ځليږی . (الطارق ۳).

په اوسنی زمانه کې موږ پوهيږو چې سپوږمۍ له ځانه نور نه لری اوخپل نور له لمر څخه اخلی چې دسپوږمۍ په سر لويږی اوبيا هغه ته انعکاس ورکوی. اوهم پوهيږو چې لمر اوستوری خپله له خپل ځانه نور ورکوی . دغه موضوع کانې داسې وخت کې قرآن يادې کړی چې انسانانو ددې مسألې دپوهيدو لپاره څه په لاس کې نه درلودل.

مدارونه اوڅرخيدونکې نړۍ

دنړۍ دتعادل يو مهم دليل په ټاکل شوو لورو دآسماني جسمونو خوځښت دی . ستوری اوسپوږمی ټول په خپل محور او له هغه سيستم سره چې دوی په کې قرار لری. راڅرخی. نړۍ له يوه لطيف توازن سره تل خوځښت لری ، کټ مټ لکه ديو ماشين څرخ.

په نړۍ کې دليدو وړ له سلو ميلياردو ډير کهکشانونه شته چې هرکوچنی کهکشان په ځان کې ميلياردونه ستوری لری اولوی کهکشان له زرو ميلياردو زيات ستوری لری . ډيری دغه ستوری ځانته سياری لری اوسياری يې بيا سپوږمکی لری. آسمانی جسمونه ډير دقيق محاسبه شوی مدارونه او لوری وهی. اوپه ميلويونو کلونو په دغه لاره کې له نقصانه پرته اوپرته له دې چې په توازن کی يې څه بدلون راشي خوځښت لری. برسيره پردې ډير شمېر لکۍ لرونکی ستوری هم په خپل ټاکلی لورخوځنده دی.

مسيرونه يا تګلوری څو آسمانی جسمونو ته نه وی محدود شوی ، لمريزه منظومه اونورکهکشانونه دنورو کهشکانونو په شاوخواهم راڅرخی. هرکال لمريزه منظومه اونورکهکشانونه له ځمکې سره يوځای پنځه سوه کيلومتره له خپل پخوانی ځای نه بيځايه کيږی. له دې نه څرګنديږي چې له اصلی لوری نه ډير لږ اوښتون دنړۍ دپای سبب کيدای شي. دبيلګې په توګه که چيرې ځمکه له خپل اصلی تګلوری نه يواځې دری ملی متره انحراف وکړی ډيرې بدی پايلې به ولری . ځمکه دلمر په شاوخواکی دخوځښت په وخت کې وروسته له هرو اتلسو ميلو نه ۲،۸ ملی متره له مستقيمې کرښې نه انحراف کوی څو چې يو بيضوی تګلوری ووهی ، که چيرې دغه انحراف ۳ ملی متره شي دتباهی لامل به شي. ان که دغه کوږوالی ددوه اعشاريه اتو پرځای دوه نيم ملی متره هم شي دځمکې دڅرخيدو مدار به ډير لوی شي او ټول به ساړه ووهی. که انحراف يا کوږوالی له درې ملی مترو نه ډير شي ټول ژوی به وسوځې اومړه به شي . قرآن په خپل محور باندی دآسمانی جسمونو خوځښت تاييدوی.

وَٱلسَّمَآءِ ذَاتِ ٱلرَّجۡعِ

قسم پر هغه آسمان چې راګرځيدونکی دی. (الطارق ۱۱)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقران دنازلیدو په وخت کې خو ټکنالوژی دی حد کې نه وه چې تړول جسمونه چې یوله بل نه لری ول ووینی. اوڅوک نه توانیدل چې وپوهیږی خلا دمدارونو درلودونکی ده څه ډول چې په دې آیت کې راغلی:

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ

قسم په هغه آسمان چې په هغه کې کړی وړی لارې دی.

(الذاریات ۷).

دلمر تګلوری

په قرآن کی راغلی چې سپوږمۍ اولمرد ټاکلی تګلوری په خواحرکت کوی.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

اوهغه (الله)دی چې شپه اوورځ لمر اوسپوږمۍ یی پیداکړل چې هریو په خپل ټاکلی مدار باندې خوځښت لری. (الانبیاء ۳۳).

دلمر نه سکون او په ځانګړی لوری یی خوځښت په بل آیت کی هم بیان شوی:

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا

اولمر په خپل مدار کی څرخیږی. (یس ۳۸).

دغه یاد شوی حقیقتونه چې پخوا په قرآن کې ذکر شوی اوس اوس زمونږ په زمانه کی موندل شوی. دستوروپیژندونکو له شمېر سره سم لمر په یوه ډیر ګړندی خوځښت سره یعنی اووسوه شل زره کیلومتره په یو ساعت کی په حرکت کی دی. یعنی چې دورځی داووه لسو میلیونو کیلومترو په شاوخواکی مزل وهی اوله لمر سره سم ټولې سیارې اوارونده سپوږمۍ یی هم دا لاره وهی.

دسپوږمۍ مدار

وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ
لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم مو دسپوږمۍ خوځښت ټاکلو منزلونو ته مقررکړ ځو چې دکجورې دنرى اوزړى ښاخې په څير راوګرځى. نه لمر ته ښايى چې سپوږمۍ ته ورسيږى اوشپې اوورځې مخکى شى اوهريو په خپل ټاکلى مدارکې حرکت کوى. (يس 39-40).

سپوږمۍ لکه دستوروپه شان په يوه مستقيم مدار کې حرکت نه کوى. په داسې حال کې چې دځمکې په شاوخوا راڅرخى ځينې وخت شاتګ کوى اوځينې وخت مخکې کيږى . ځکه چې په عين وخت کې له ځمکې سره يوځاى دلمر په شاوخوا هم راڅرخى اوخوځښت يى په فضا کې لکه ديوه منظم مارپيچ په شان ده چې دسپوږمۍ داډول حرکت په خلأ کې قرآن دکجورې ياخرما زړې ښاخې ته تشبيه کړى ده.

په خلأ کې دسپوږمۍ خوځښت

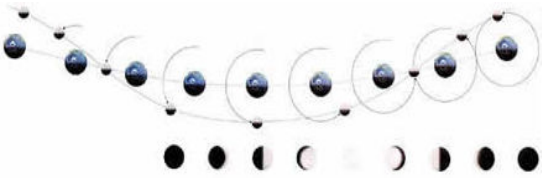

سپوږمۍ په خلاکې
دکجورې وچه شوې
ښاخه

له شک پرته چې دستوروپيژندونکولپاره هغه مهال کله چې قران نازليده ناممکنه وه چې څوک دسپوږمۍ په دغه حرکت باندى پوه شى . په پاک قرآن کې دسپوږمۍ ددغه حرکت بيان چې دټکنالوژى له لارى اوس اوس کشف شوى يوه معجزه ګڼلى شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقمری یا سپوږمېزکال محاسبه

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ

هغه دی چې لمر يې ځليدونکی اوسپوږمۍ يې نورانی وګرځوله اودهغو لپاره يې منزلونه وټاکل څوچې ددغو شمېرو له لاری په کلونو اووخت باندی پوه شی. (یونس ۱۰).

په دغه آيت کی الله (ج) روښانه کړی ده چې دسپوږمۍ خوځښت دکلونو دشمېرلو لپاره يو وسيله ده دغه راز داجوتوی چې دوخت شمېرنه دسپوږمۍ دخپل ټاکلی موقيعت په لوری په تګلوری کې صورت نيسی . اوداځکه چې دسپوږمۍ اوځمکې اوسپوږمۍ اولمر په مينځ کې زاويه تل په بدلون کی ده ، سپوږمۍ په بيلابيلو وختونو کې په ډول ډول ځېرې سره ګورو کله کوچنۍ اوکله هم غټه . برسيره پردې موږ سپوږمۍ ځکه ليدلای شوچې دلمر روښنايی ته انعکاس ورکوی. په هغه کچه نور چې له سپوږمۍ نه موږ ته رارسی هرشپه بدلون مومی دهمدی بدلونونو له مخې موږ کولای شو په ښه توګه دمياشتو ورځو اوکلونو حساب وکړای شو.

دقمری اوشمسی کلونو په مينځ کی توپير تقريباً يوولس ورځی دی چې دغه توپير ته دقرآن په يوه آيت کې اشاره شوی ده.

وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا

اوهغوی په سوری کی دری سوه کاله اونهه کاله نور ورزيات شوی پاتی شول.(الکهف ۲۵).

- يوه قمری مياشت په منځنۍ توګه 29.55039 ورځې وی.
- يو قمری کال 354.603948 ورځی وی .
- يو شمسی کال365.2411 ورځی وی.
- $300 \times 365.2411 = 109572 = 354.603948 \times 309$
- نو دری سوه شمسی کلونه برابردی له دری سوه نهو قمری کلونو سره .
- څه ډول چې وينو قرآن په غار کی داصحاب کهف پاتې کيدل په دواړو شمی اوقمری کلونو شمېرلی اوروښانه کړی اود(۹) کلونو توپير يی هم شميرلی دی (والله اعلم). له شک پرته قرآن چی داسې دقيق اوعلمی معلومات چی ان داوسنی پيړۍ دمعلوماتوتو نه هم اوچت دی ستره معجزه ده.

دثقل قوه اوخوځښتونه په مدارونو کې

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنَّسِ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ

قسم دی په بيا راګرځيدونکو ستورو چې په ګرځيدو راشی اوپه خپل منزل کې پټ شی. (التکوير ۱۶-۱۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخنس کلمه یعني انقباض اوبیا راګرځیدل او له ډاره کړوپیدل چې جمع یې یو ټاکلی تګلوری دی (ننوتل خپلې ځالې ته اویا خوځښت دیوکورپه لور اوپه هغه کې پټیدل) . دالجوار کلمه جاریه جمع ده اومانایې دیوه خوځنده اوبهیدونکی ځیز ده. ددې کلمو دمانا ګانو په پام کې نیولو سره داسې اټکل کیږی چې پورتنی آیتونه دثقل دمرکز اوپه خپل مدار دحرکت لور ته اشاره کوی. دغه کلمې دابیانوی چې په مدار کې خوځښت دثقل له مرکز نه منشأ اخلی . دخنس کمله خپل مرکز اوهم دلمر لوری ته دجذبیدو ښکارندویی کوی. (والله اعلم) دثقل قوه چې په نړۍ کې شته دنیوتن له خوا په ۱۷ او۱۸ پیړی کې محاسبه شو. دالجوار کلمه په مدارونو کې دحرکت لورته اشاره ده چې له مرکز نه دفرار دقوې اومرکز ته دجذب دقوې (دثقل قوه) دعمل په پایله کې منځته راځی. ددې درې کلمو کارونه په پورتنیو آیتونو کې ددې یادونه کوی چې سلګونه کاله مخکې په قران کې دهغی پراهمیت باندی ټینګار شوی دی.

کروی(ګرده) ځمکه

يُكَوِّرُ ٱلَّيْلَ عَلَى ٱلنَّهَارِ وَيُكَوِّرُ ٱلنَّهَارَ عَلَى ٱلَّيْلِ

شپه په ورځ کې راتاووی اوورځ په شپه کې راتاووی. (الزمر ۵).

هغه کلمې چې دنړې په هکله دمعلوماتو لپاره په قرآن کې کارول شوی ډیرې مهمې دی. په دې آیت کې دتکویر کلمه راځرخیدل یا راتاوول ژباړل کیږی ، لکه دلنګی تاوول . ددغه آیت معلومات د ورځواوشپو په یو بل کې د را تاوولو یا راځرخولو دځمکی شکل یا بڼه روښانوی . داقضیه په هغه صورت کې دامکان وړده چې ځمکه کروی یا ګرده بڼه ولری . قران کریم دځمکې ګرد والی په اوومه میلادی پیړی کې بیان کړی په داسې حال کې چې ستوروپیژندونکو هغه وخت ځمکه اواره اومسطح ګڼله اوخپلې ټولې علمی شمېرنې بې داوراې سطحی پر بنسټ کولې. اوپه پای کې دادی په دی ورستیو پیړیو کی ستوری پیژندونکی اوپوهان په دې مسأله پوه شوی دی.

دځمکې دځرخیدو لوری

وَتَرَى ٱلْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِىَ تَمُرُّ مَرَّ ٱلسَّحَابِ

اوغرونه وینی اوګومان کوی چې ولاړ دی خو هغوی لکه چټکې وریځې خوځښت لری. (النمل ۸۸).

دغه آیت نه یواځې دځمکې حرکت بلکې دحرکت لوری هم بیانوی. دوریځو ددرنو کتلو دخوځیدو لوری چې دری نیم ځلورزره متره دځمکې له سطحې پورته وی تل دلویدیز له لوری نه دختیز لوری ته وی.له همدې کبله تل دهوا دحالاتو دپوهیدو لپاره لویدیز لوری ترمطالعې لاندی نیول کیږی. هغه مسأله چې په سلګونو کاله مخکی په قرآن کې یاده شوی اوس اوس کشف شوې چې ځمکه په خپل ځان له لویدیز نه دختیز لوری ته ځرخیږی.

دځمکې شکل Geoid

وَٱلْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَىٰهَآ

اوبیا یې ځمکه خپره کړه(النازعات ۳۰).

د(دحا) کلمه په عربی کې دښویونکی مانا لری چې د "دحو" له ریښې ځخه دخپریدو نه اخستل شوی. دغه راز دپوښونکی اوزینت (ښکلا) ورکونکی په مانا هم کارول شوی برسیره پردې دحو په یوه سوری کې دیوه غوندوسکی یا دیوه ګاټی داچولو په مانا هم کارول کیږی . دغه راز بله کلمه لکه د اوښ مرغۍ (شتر مرغ)دځالی جوړولو ، دځای پاکول له وړو ډبرو نه اودهګۍ ځای هم له دحو نه اخستل شوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کې ځمکه ګرده بیضوی ده چې دغه دځمکې کیښودل یا نښېځل شوی کره د Geoid په نامه یادیږی. له دې کبله ددحا کلمه دځمکې دشکل په هکله مهم معلومات راکوی. په داسې حال کې چې په سل ګونه کاله وروسته له اسلام نه هم خلکو ځمکه اواره انګیرله.

دځمکې قطرونه اوخلأ

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْ

ای پیریانو اوانسانانو که کولای شی دځمکې اوآسمانونو په قطرونوو کې لاره وکړی بیا ورننوځی.

(الرحمن ۳۳).

په دغه آیت کی روښانه شوې چې ځمکه اوآسمانونه قطرونه لری . اوددغې موضوع شرح چې ځمکه اوآسمانونه دقطرونو درلودونکی دی یوه معجزه بلل کیږی.

که یو جسم بشپړ کروی وی کولای شوی یواځې یو قطر ولری . یو جسم هغه وخت څو قطرونه درلودلای شی چې کره نامنظمه وی. چې دا دځمکې پر بیضوی والې یو دلیل ګڼل کیدای شی.

برسیره پردې د انشتین دنسبیت دفرضیې مطابق نړۍ تل د ودې په حال کې ده. مانا داچې خلأ پراخیږی اودکهکشانونو ترمنځ واټن ډیریږی.پس دځمکې اوآسمانونو قطرونه هم ثابت نه دی چې یو قطر ورته وکارول شی ، بیا نو په قرآن عظیم الشأن کې داقطار دکلمې کارونه په خپله یو حکمت دی..

دځمکې دچاپیریا ل پوړونهAtmosphere

یوه مسأله چې په قرآن کې روښانه شوې هغه داده چې آسما ن اووه پوړونه یا طبقې لری:

ثُمَّ ٱسۡتَوَىٰٓ إِلَى ٱلسَّمَآءِ فَسَوَّىٰهُنَّ سَبۡعَ سَمَٰوَٰتٖ

اوبیا یی آسمانونو ته پام وګرځاوه اوهغه یی اووه ډوله آسمانونه تنظیم کړل. (البقره ۲۹).

دسماوات کلمه دځمکې په سر دآسمانونو اوهم دکایناتو په مانا کارول شوی. له پورتنی آیت نه داسې مطلب اخستل کیږی چې آسمان یا دځمکې چاپیریال له اوو پوړونو جوړ شوی.

نن‌ۍ پوهې هم دآسمان یا دځمکې چاپیریال پوړونه تثبیت کړی ، چې هریو پوړ فزیکی ځانګړتیاو له اړخه اودګازونو اوندو دډول له کبله له یو بل نه توپیر لری.

دځمکې دچاپیریال پوړونه عبارت دی له :

- Troposphere تروپوسفیر چې له ۸ نه تر ۱۵ کیلومتره پورته دځمکې له سطحې قرار لری اوزموږ اودوربځو دګتی وړ هوا په کې ده.
- Stratosphere ستراستوسفیر چې له ۱۵ تر ۵۰ کیلومترو پوری پورته د ځمکې له سطحې نه قرار لری اوډیری داوزون ګازلری چې دماوراً بنفش له زیان لرونکو وړانګو څخه مخنیوی کوی. دتودخې درجه ددې پوړ په بیلابیلو ساحو کې ډیرتوپیر لری اودلوړوالی په زیاتیدو سره تودوخه کمیږی.
- Mesosphereمیستوسفیر یا منځنی پوړ چې ۵۰ نه تر۸۵ کیلومتروپوری دځمکې له سطحې پورته ساحه احتوا کوی اودارتفاع په زیاتیدو سره دحرارت درجه هم ټیټیږی اوتر منفی ۷۳ درجو پوری رسیږی.
- Thermosphereترموسفیر دغه پوړ چې ۸۵ تر ۶۴۰ کیلومترو پوری پورته دځمکې له سطحې نه ده ، په دې پوړکې دماوراالبنفش وړانګې دآیونونو اومثبتو چارچونو دجوړیدولامل ګرځی.
- (Ionosphere) آیونوسفیر چې دتودوخې درجه په هغه کې ډیره جګه ده اوتر ۲۵۰۰ دسانتی ګرید درجو پوری رسیږی. دغه پوړ ټول غږیزسیګنالونه چې له ځمکی نه تښتی هغو ته انعکاس ورکوی اوبیایی ځمکې ته رالیږی.
- Exosphere ایکسپوسفیر یا بهرنۍ پوړ چې له ۵۰۰ نه تر ۱۰۰۰ کیلومترو پورته دځمکې له سطحې نه قرار لری او وروستۍ برید یی تر لسوزروکیلومتروپوری رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- Magnetosphere مکنیتو سفیر دځمکې مقناطیسی ساحه چې تر لسو زرو کیلومترو پوری رسیږی.

قران فرمایې:

وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا

هرآسمان ته یی دنده وروسپارله (۱۲ فصلت)
په ریښتیا سره هم څه ډول به یی چې په وروستیو مخونو کی ولولو هریو له دې پوړونو نه دځمکې دمخ دژوندانه لپاره ډیرې مهمی دندې په غاړه لری لکه دباران جوړول ، دزیان لرونکو وړانګو مخنیوی اونور.

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

آیا نه وینی چې الله (ج) څه ډول آسمانونه په اوو پوړونو کې پیداکړل. (نوح ۱۵).

دطباقا کلمه دطبقو یا پوړونو په مانا داځرګندوی چې هرپوړ په منظمه توګه یو پربل باندی قرارلری. اودآسمان له اوو طبقو څخه هدف کیدای شی دځمکې دشاوخوا چاپیریال اووپوړونو څخه وی اوننی علم داثابته کړی چې دغه شین آسمان هماغه دځمکې چاپیریال دی له بیلابیلو پوړونو سره چې په سلګونو کاله مخکې قران ذکرکړی.

ساتونکی چت

په قرآن کې الله (ج) دآسمان یوه مهم صفت ته اشاره کوی.

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا

اوآسمان مو ساتندوی چت وګرځاوه(الانبیاء ۳۲).

دشلمی پیړۍ څیړنو دآسمان دغه صفت موندلی: دځمکې چاپیریال دژوندانه دساتنې لپاره اساسی دنده لری. څمکه دثاقب شهابونو نه ژغوری . دلمر وړانګې فلتر کوی اوهغه برخې یی چې دژوند لپاره زیان لرونکی دی دفع کوی. په داسې حال کې چې دلمر هغه وړانګې چې دژوندانه لپاره لازمی اوګټورې دی هغو ته اجازه ورکوی. دماورای بنفش زیاتره وړانګې چې خطرلرونکی دی داوزون په پوړکې جذبیږی اوبیاځې یو لږڅه چې دنباتاتو دفوتو سنتیز عملیې اوټولو ژوو لپاره اړینې دی ځمکې ته رارسیږی. اوبله دنده یی له بی ساری یخنۍ نه دځمکې دسطحې ساتنه ده چې په خلاګې منفی ۲۷۰ درجو ته رسیږی. برسیره پردې هوا Magnetosphere دځمکې مقناطیسی ساحه چې دون آلن بلت په نامه یادیږی هم دیوه ساتونکی پوښ په توګه دزیان لرونکی وړانګو په وړاندې عمل کوی. دغه زیان لرونکې وړانګې چې تل له لمر اوستورو څخه خپریږی دژوو لپاره وژونکی دی.
دون آلن بت په هکله ډاکتر هوګ روسن وایی: په حقیقت کې څمکه له ټولو هغو ستورونه چې په شمسی منظومه کې دی لوړ کثافت لری دځمکې په هسته کې داوسپنې اونکلو شته والی دځمکې په شاوخوا دیوې څواکمنی مقناطیسی ساحې دجوړیدولامل ګرځیدلی. دغه مقناطیسی ساحه دون آلن په نامه یوه محفظه جوړوی چې ځمکې دزیان لرونکی وړانګو له بمباره ژغوری.
که چیری دغه محفظه نه وای دځمکې پرسر به حیات موجود نه وو. هغه یواځنی بله ستوری چې دبرینه مقناطیسی محفظه لری مریخ دی. خو څواکمنی یی سل ځلی دځمکې له ساحی څخه کوچنۍ ده. دزهرې ستوری مقناطیسی ساحه نه لری.
هغه انرژی چې په دې وروستیو کلونو کې د یوې آسمانی چاودنې په پایله کې منځته راغلی په دوهمه نړیواله جګړه کې په هیروشیما کې دکارول شوی بم سل میلیارده برابره اټکل شوی ده.
لنډه داچې دځمکې پرسر یو بشپړسیستم په کاردی چې څمکه یی چاپیره کړی او له باندنیو خطرونو څخه یی ساتی . اودغه موضوع قرآن څوارلس پیړۍ مخکې بیان کړی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدونکی آسمان

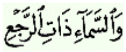

قسم دی په بیا راګرځیدونکی آسمان (الطارق ۱۱).

د "رجع"کلمه دراګرځیدو اوبیا لېږلوپه مانا ده. څه ډول چې پوهیږو دځمکې چاپیریال له پوړونو یا طبقو څخه جوړشوی او هرپوړدځمکې لپاره یوه مهمه دنده لری څیړنو ښودلې چې یو یی ځمکې ته دوړانګو اونورو شیانو دراتلو مخنیوی کوی اوبیرته یی فضا ته لیږی اوهغه څه چې له ځمکې څخه خیږی هغه بیا ځمکې ته ستنوی. دبیلګې په ډول :

- تروپوسفیر د ۱۵-۱۳ کیلومترو په واټن کې داوبو بخارچې دځمکې له سطحی نه هوا ته خیږی جامدوی اوبیرته یی په اوبو بدلوی اودباران په توګه یی ځمکې ته راګرځوی.
- د ۲۵ کیلومترو په جګوالی ستراتوسفیر یا داوزون پوړ دماورای بنفش وړانګې فضا ته بیرته ګرځوی.
- د ایونوسفیر (Ionosphere) پوړ ټولې رادیوی څپې چې دځمکې له لوری خپریږی دځمکې بیلابیلو برخو ته لیږدوی. یعنی درادیو لپاره لکه د یوې مصنوعی قمرپه څیر کارکوی. نو بیا داپوړ دبیسیم ،رادیو اوتلویزیون اړیکې په اوږدو واټنونو کې برابروی.
- Magnetosphere یا مقناطیسی پوړ زیان لرونکې وړانګې چې له لمر اونورو ستورو نه راځی هغه دفع کوی.

دغه حقیقتونه چې په شلمه پیړۍ کې موندل شوی د قرآن علمی معجزې دې.

دځمکې طبقې یا پوړونه

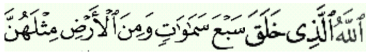

الله (ج) هغه ذات دی چی اووه آسمانه اوهغو غوندې اووه ځمکې یی پیداکړی. (الطلاق ۱۲).

دجیولوژی علم هم په دې باوردی چې ځمکه اووه پوړه لری:

۱- داوبو کلک قشر Lithosphere (water)

۲- کلکه برخه یا وچه Lithosphere (land)

۳- پوګه برخه Asthenosphere

۴- پورتنۍ پوښ Upper Mantle

۵ -کورنۍ پوښ Inner Mantle

۶- بهرنۍ هسته Outer core

۷-کورنۍ هسته Inner core

لیتو سفیرچې Lithos دډبری په مانا له کلمې څخه اخستل شوی دځمکې پوښ جوړوی. دغه پوړدنوروپوړونو په پرتله ډیر نازک دی اوپریړوالی یی له سمندرونو لاندې ۸۰ کیلومترو ته رسیږی.دغه له نوروپوړونو څخه کلک اوسوړدی.

استنوسفیر چې د Asteno یاکمزوری له کلمې نه اخستل شوی دغه پوړ له نیمه جامداو ویلی شوواوسروموادو نه جوړشوی پوړدی. فکر کیږی چې لتوسفیر پر همدې پوړ باندې خوځیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له استنوسفير لاندې ډيرې سرې نيمه جامد دډبروپوړونه شته چې ۲۹۰۰ کيلومتره پريړوالی لری چې د (Mantle) منتال پوښ په نامه يادیږی. اونظر دځمکی پوښ ته دډيرې اوسپنې اومګنيزيمو درلودونکی دی.
دځمکې په مرکز کې دهغې هسته قرار لری چې دپوښ دوه برابره کثافت لری. چې دکثافت دلوړوالی دليل يی همغه داوسپنې اونکلودالياژوډيره اندازه ده. هسته له دوو پوړونو څخه جوړه شوې. يوه يی بهرنۍ اوبلنه چې ۲۲۰۰ کيلومتره پريړوالی لری اوبل يی داخلی يا کورنی پوړ چې جامد اوکلک دی اوپريړوالی يی ۱۲۵۰ کيلومترو ته رسيږی. دهستې اوبلن پوړدځمکې مقناطيسی ساحه جوړوی .

دځمکې دچارچونو کانګې

إِذَا زُلْزِلَتِ ٱلْأَرْضُ زِلْزَالَهَا وَأَخْرَجَتِ ٱلْأَرْضُ أَثْقَالَهَا

کله چې ځمکه په زلزلې سره ولړزيږی اوخپل درانه بارونه دباندې وغورځوی. (الزلزله ۲-۱).

داثقال کلمه يعنې چارچونه اودرانه بارونه. په دې ځای کې دزلزلې په هکله يوه مهمه مسأله بيان شوې. نوې څيړنې څرګندوی کله چې ځمکه سره شی کثافت لرونکی مواد په اوبلن پوړکې غرقيږی اوسپک مواد پورته راځی له دې کبله دځمکې پوښ لږ وزن لرونکی مواد لکه تورې اوکلکې ډبرې لری.
په داسې حال کې چې دځمکې په هسته کې درانه مواد لکه اوسپنه اونکل ډير دی له دې کبله دځمکې دپوښ لاندی چې له درنو اوبلنو فلزاتو نه جوړه شوې دځمکې له پورتنې سطحې څخه دروند وی.
داروښانه شوې هغه برخه چې دفلزاتو ډيرې زيرمې لری زياتره زلزلې په کې پيښيږی. دزلزلې په مهال دځمکې دپوښ لاندې درانه مواد داوخت پيداکوې چې پورته راشی څه ډول چې قرآن عظيم الشأن بيان کړی چې ځمکه خپل چارجونه دکانکو(استفراغ) په څيردباندی غورځوی.

دغرونو دندې

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِهِمْ

اوپرځمکه مو غرونه ودرول چې له خوزيدواواضطرابه پاتې شی. (الانبيا ۳۱).

دغه آيت وايی چې غرونه دځمکې له لړزيدو څخه مخنيو ی کوی چې داموضوع اوس اوس په جيولوژی علم کې پيژندل شوی ده. پوهانوموندلې چې هرغر دخپل جګوالی لس پنځلس برابره ريښې په ځمکه کې دننه لری. يعنې چې غر لکه يوه ميخ غوندی دننه ځمکه کې ننوتې دی. دبېلګې په ډول ديوريست څوکه چې څه ناځه ۹ کيلومتره دځمکې پرسردی ۱۲۵ کيلومتره په ځمکه کې دننه ريښه لری.
غرونه دځمکې پوښ دخوځښتونو اوټکرونو په پايله کی مينځته راغلی . کله چې دوه صفحې يوله بل سره ټکر وکړی څواکمنه صفحه به ښکته لاړه شی اوبله به پورته راشی اوپه دی توګه غرونه اودځمکې لوړې غونډې جوړوی. ښکتنې پوړ به دځمکې لاندې ځی اويوه بيخلنه ريښه به غرونو لپاره جوړوی. نو هرڅومره چې دځمکې يوه برخه اوچته اولوړه وی په همغې کچې به دځمکې پوښ په هغه برخه کې پريړ وی اوبيخلن به دپوښ يا Mantle په مينځ کې به مخکې تللی وی. پروفيسر سياويدا دنړې وتلی جيولوجست وايی: " د وچې دغرونو اود سمندرونو د غرونو په مينځ کې توپير د دوی د مواد په مينځ کې دې. خو دواړه داسې ريښې لری چې دوی استواره ساتی. ".

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَٰدًا وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا

آيا ځمکه مو مهد يا بستره اوغرونه مو ميخونه(موږی) جوړنه کړل. (النبا ۷-۶).

وَٱلْجِبَالَ أَرْسَىٰهَا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوغرونه مو ستنې (النازعات ۳۲).

"ارسها" يعني ريښه لرونكى ، ثابت اوټكوهل شوى. غرونه دځمكې په پوښ كې غزول شوى اودځمكې لاندى كرښې يو له بله سره ترى. دځمكې دمخ په تثبيت سره غرونه دپوړونو له ښويدو اوپه Magmaباندې دصفحو له تويدو څخه مخنيوى كوى. عينا لكه دلرګيو تختې اوكندې چې يو پر بل ميخ شوى وى. دغرونو په واسطه دغې د تثبيت عمليى ته په ساينس كې Isostasy وايى. ايزوستازى عبارت دى د پوښ د پوړ دقوى توازن پورته خواته اودځمكې دقشرلاندې لورته. هغه ډول چې غرونه دډبرو د ورستېدو ، دخاروى دكمېدو اودكنګل دويلې كيدو له كبله كوچنى كيرى په همدغه ډول كولاى شى دكنګلځايونو دجوړيدو ، اوغورځونكو چاودونو اودخاورو دټوليدو له كبله ستر شى.

بناپردې كله چې غرونه سپک شى دموجودې قوې له لارې په مايعاتو كې پورته خواته ټيله كيږى اوپه هغه صورت كې چې غردروند شى دثقل قوى له لارې دپوښ دپوړ لورته ښكته ځى. نن پوهيږو چې دځمكې د مخې دبرين پوړچاودو له كبله د لامبووهنكوصفحو په څير داوبلنې لاوا په مخ قرارلرى. ځكه چې ځمكه په ډيرې چټكتيا سره په خپل محور راڅرخى كه چيرى غرونه دثبات لامل نه وى دغه صفحې به تل دځاى دبدليدو په حال كې واى. په دې صورت كې به دځمكې په سر خاوره نه ټوليده او خاورې اواوبو به له يو بله سره تراكم نه كولاى ، نباتات به نه راشنه كيدل . لارې اوكورونه به نه شواى جوړيدلاى. لنده داچې ځمكه به دژوندانه لپاره ناممكنه واى.

د الله (ج) په مهربانى سره غرونه لكه دموريو په څيرعمل كوى اوترډيره بريده دځمكې دسطحى دخوځښتونو څخه مخنيوى كوى. اودغه دلوړې پوهې بيلګه سلګونه كاله مخكې په قرآن كې بيان شوى ده.

دغرونو خوځښتونه

قرآن كريم فرمايى چې غرونه ولاړنه دى بلكې تل دخوځښت په حال كې دى.

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ

اوغرونه چې جامدوينې ، لكه دوريځو په شان په خوځښت كې دى. (النمل ۸۸).

دغرونو دغه خوځښت دځمكې دقشر دخوځښت له كبله مينځ ته راځى . دځمكې قشر دپوښ په پوړباندې خوځيږى. لومړى ځل يوه آلمانى پوه الفرد وګنر په شلمه پيړۍ كې روښانه كړه چې لوېې وچې په لومړى سره كې يو له بل سره نښتې وې اووروسته بيا دخوځښت له كبله يو له بله بيلې شوې اويو له بله لرې شوې.

پنځوس كاله وروسته له ده نه په كال ۱۹۸۰ كې ځمكې پيژندونكى دده دنظريې په حقيقت پوه شوې. پنځه سوه ميليونه كاله وړاندې دځمكې لويى وچې يوله بل سره تړلې وى اوپه سويل قطب كې يى قرار درلود چې پوهانو ورته پانګيا نوم وركړى. يوسلو اتيا ميليونه كاله مخكې دغه پانګيا په دوو برخو وويشل شوه ، چې ورته ګوندوانا نوم وركړشوى چې افريقا ، آستراليا ، انتركتيكا ، اوهند په كې شامل وو. اودوهمې برخې ته يى لوريشيا نوم وركړى شوى چې اروپا ، شمالى امريكا ، اوآسيا پرته له هنده په كې شامله وه. چې يوسلو پنځوس ميليونه كاله نور دغه دوه لوېې وچې په ورو برخو وويشل شوى.

له پانګيا څخه جوړه شوې ټوټه په چټكۍ سره څوسانتى متره په كال كې خوځښت لرې چې دغه حركت دځمكې پيژندوكو له خوا داسې تشريح شوى دى:

دځمكې قشر اودپوښ دپورپورتنۍ برخه چې سل كيلومتره پريړوالى لرى په داسې پانو ويشل شوې چې Plates پلا تس په نامه ياديږى. شپږ لوى پانې يا صفحى اوډيرې نورى وړوكې پانې دى. دپانودفرضيى له مخې دغه پانې دځمكې په سر حركت كوى چې زيادتره يى لويى وچې له ځان سره وړى. دلويو وچو خوځښت په كال كې له يوه نه ترپنځو سانتى مترو پورى اټكل شوى دى. اوځكه چې داپانې تل په خوځښت كې دى دجغرافيايى بدلونونو سبب ګرځې دبېلګې په ډول داطلس بحر هركال يوڅه پراخيږى.

مهم تكى دادى چې قرآن غرونه لامبو وهونكى اوخوځيدونكى ښوولى اواوسنۍ پوهه هم لويى وچې خوځيدونكې جوتوى اودا خوځيدنه داسې نه ده چې په سترګو وليدل شى پس آيا دامعجزه نه ده هغه څه چې په شلمه پيړۍ كې خلك پرى پوه شول په اوومه پيړۍ كې بيان شوى وو په داسې حال كې چې هغه وخت به دومره خلک ددى آيتونو په اصلى مفهوم نه پوهيدل اودا بل دليل دى دالهى كلام په اعجاز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمرختو اولويدو بيلابيل ځايونه

فَلَآ أُقۡسِمُ بِرَبِّ ٱلۡمَشَٰرِقِ وَٱلۡمَغَٰرِبِ إِنَّا لَقَٰدِرُونَ

قسم په خدای دمشرقونو اومغربونو چې موږ قادريو. (المعارج ۴۰).

دمشرق يا ختيز اوهم لويديز لپاره دجمعې صيغې کارول داڅرګندوی چې لمر يواځې له يوه ځای نه نه راخيژی اونه هم په يوه ټکی کی لويږی اودالله قسم په دی موضوع دهغه اهميت باندې ټينګار کوی.
ځمکه په خپل ځان ۳۰-۲۷ درجه زاويې باندی راڅرخی. ددې زاوی له کبله اودځمکې دشکل دګرد والی له کبله دلمرورانګې تل په يوه زاويه پرځمکه نه لويږی ، بنا پردې کله چې څوک داستوا له کرښې نه لری واوسی کولای شی ووينی چې دکال په اوږدو کې دلمر ختل اولويدل په بيلابيلو ټکو کې واقع کيږی.
څوک چې داستواد کرښې پر سروی تل دلمر ختل اولويدل په يوه ځای دلويديز اوختيز کې وينی. اوڅرنګه چې عربستان داستوا کرښې ته نږدی دی په بيلابيلو ټکو کې دلمرلويدل دليدو وړنه دی اوداسی ښکاری چې لمر له همغې يوې نقطې راخېژی اوپه يوه نقطه کې لويږی. خو ددې موضوع حقيقت قرآن څرګند کړی. (والله اعلم).

دپای له ټکو نه دځمکې لنډول

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا نَأۡتِي ٱلۡأَرۡضَ نَنقُصُهَا مِنۡ أَطۡرَافِهَاۚ

آيا ويی نه ليدل چې موږدځمکې عزم کوو اودهغه له شاوخوانه يی رالنډوو. (الرعد ۴۱).

ځمکه دالفا ، دذرو له لارې چې له لمر نه پروتون اوالکترونونه راځی تر يرغل لاندې نيول کيږی ، دغه لمريز بادونه ديرخواکمن وی اوکولای شی چې دځمکی اتوموسفير دځمکې له کرې نه جلاکړی خودځمکې مقناطيسی ساحه يی نه پريږدی چې ځمکې ته زيان ورسيږی. دغه راز يادشوی آيت کولای شی په قطبونو کې دځمکې نقصان ته اشاره وی . په اوس وخت کی دځمکې دقطبونو دکنګلونو د تدريجی ويلې کيدو له کبله دسمندرونو د اوبوکچه مخ په لوړيدو ده . چې دغه داوبو زياتيدنه به کرارکرار دځمکې وچه راکمه کړی. د (ننقصها من اطرافها) جمله ممکنه ده په سويل اوشمال کې دځمکې دساحلونو دنيولو په ماناوی.
نيويارک تايمز داسې ريپوټ ورکوی:
" په وروستی پيړی کې دځمکې تودوخه دفارنهايت يوه درجه لوړه شوی اودقطبی کنګلونه دويلی کيدو چټکتيا ډيره شوې. دګاوارد دفضای انستيتيوت پوهان چې دامريکا دخلايی چاروموسسی NASA ناسا پورې اړوند دی لاسته راغلی رقمونه په ۱۹۵۰ ، ۱۹۶۰ و ۱۹۹۰ کلونو کې سره پرتله کړی چې پايلې يی دا جوتوی چې دقطبی کنګلونو پريړوالی پنځه څلويښت په سلوکې کوچنی شوی.
دغه راز په مصنوعی اقماروکې اخستل شوی تصويرونه داڅرګندوی چې دځمکې دقطبونو کنګلونه په دې وروستيو کلونو کې دير لږ شوی دغه موندنې کيدای شی دغه آيتونه تفسير کړی.
څرېدل يا نقصان دځمکې په شاوخوا اويا دځمکې په وروستی برخه کې چې په قرآن کې يادشوی ممکنه ده يوې بلی علمی پيښې ته هم اشاره کړې وی.
دغه حقيقت چې ځمکه دخپل محور په شاوخوا راڅرخی اوبنه يی بشپړه کروی نه ده بلکې په دواړو قطبونو کې يوڅه کېکاګل شوی ده (شکل Geoid).
ځېرنو ښوولی چې دځمکې قطر داستوا دليکې په دوام کې په خپل محور دڅرخيدو دقوی له کبله مخ په زياتيدودی اوله محور سره يی موازی قطر په دوو انجامونو يا دوو قطبونو کې مخ په کميدو دی . اوځکه چې ځمکه تل په خپل محور راڅرخی دغه بدلونونه به لاهم پيښيږی. د ننقصها کلمه هم نااستمراری حالت لری اوپه دواړوانجامونو کې دوامداره کمښت جوتوی.
دآسمانی اجرامو مدورشکلونه په هغو کې دثقل دقوی داغېزې له کبله مينځته راغلی. په داسې حال کې چې کروی شکل مطلق نه وی بلکې په قطبونو کې يوڅه هوار اوداستواپه محيط کې وتلی وی. دناسا NASA دڅېړنو له مخې افقی قطر يا داستوا دسطح قطر ۶۳۷۸۰۱ کيلومتره اومحوری قطر يا بين القطبی ۶۳۵۶۰۸ کيلومتر ه ده يعنې ۰.۳ فيصده فرق ددواړو په مينځ کې شته.
دځمکې دشکل دغه ماډل چې په کال ۱۶۸۷زيږديز کې دنيوتن له خوا وړاندې شوی ، سلګونه کاله مخکې له قرآنه اخيستل کيدای شوای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيرې کيدونکې يا چاودېدونکې ځمکه

وَٱلۡأَرۡضِ ذَاتِ ٱلصَّدۡعِ

(قسم) په چاوديدونکې ځمکې (الطارق ۱۲).

د "صدع" کلمه دچاوديدلو خيرې کيدلو ، اوبېلېدلو په ماناده دالله سوګند په دې موضوع دهغه اهميت جوتوی. په ۱۹۴۶-۱۹۴۵ کلونو کې پوهان دسمندرونو تل ته دخيړنو لپاره ورغلل . يوه مهمه مسأله چې ددې څېړنو په ترڅ کې وموندل شوه دځمکې چاودلی جوړښت وو. دځمکې ډبرين قشر دسترو چاودو له لارې چې لسګونه زره کيلومتره اوږدوالی لری ټوټه ټوټه کېږی . دغه چاودونه له شمال نه دسويل لوری ته اوله ختيز نه لويديز لوری ته ادامه لری. پوهان په دې هم پوه شول چې په سمندرونو کې ددغو ټوټو لاندې دمګماMagma پنډوالی سل نه تر يوسلوپنځوسو کيلومترو پوری رسېږی.

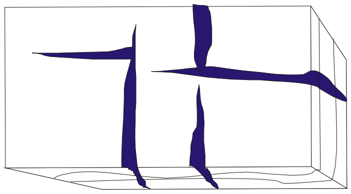

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې چاودوله کبله لاوا دبحرونو مخ ته وځي ، اوپه دې ترتيب يوه زياته اندازه تودوخه له لاسه ورکوی او د سمندری غرونو دډبرو ټوټې هم جوړيږی. که ځمکې دغه جوړښتونه نه درلودلای ټوله تودوخه به دځمکې دمخی له لاری ضايع شوی نه وای اوپه پايله کې به د ډيرې تودوخې له کبله دځمکې پر سر ژوند ناممکنه وای.
دداسې يوې مغلقې مسألې توضيح چې په نوې ټکنالوژی سره مطالعه شوې خوارلس پيړی مخکی په قرآن کې بيان شوې. چې داهم دقرآن يوه معجزه بللی شو.

د اوسپنې معجزه

وَأَنزَلْنَا ٱلْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَٰفِعُ لِلنَّاسِ

اود غه راز اوسپنه مو نازله کړه چې په هغه کې شديد قوت اوډېرې ګټې دی لپاره دخلکو. (الحديد ۲۵).

د انزلنا کلمه چې دښکته ليږلو په مانا ژباړل شوې کيدای شی داوسپنې لپاره داستعارې په ډول کارول شوی وی اوهدف به کې داوی چې يو ګټورشی خلکو ته ورکړشوی. اوکه هغه کټ مټ د لاندې تويدلو په مفهوم لکه چې دباران لپاره کارول شوې په دې صورت کې دقرآن ستره علمی معجزه څرګندوی.
دستوروپېژندنې معاصره پوهه وايی هغه اوسپنه چې په ځمکه کې شته دبهرنی فضا له ډيرو سترو ستورو څخه راغلې. نه يواځې دځمکې اوسپنه بلکې دټولې شمسی منظومی اوسپنه له بهرنی فضا څخه راغلې ، ددې دليل دادی چې دلمر تودوخه داوسپنې دجوړيدولپاره کافی نه ده . دلمر په سطح کې شپږزره سانتی ګريده اودلمر دهستې تودوخه شل ميلويونه سانتی ګريده ده. اوسپنه له لمر نه په ډيرو لويو ستوروچې دتودوخې درجه په هغو کې څو سوو ميليونو درجو دسانتی ګريدو ته رسيږی توليديږی. کله چې داوسپنې کچه په يوه ستوری کې له يوه ټاکلی بريده ډيره شی ديوه ځليدونکی ستوری غوندې چاودنه کوی اواوسپنه يی فضا ته آزاديږی.

دنوواNova په نامه دچاودنو مخکينې شواهد شته ، داوسپنې (Fe-60) ډيره اندازه دسمندرونو په تل کې ديوه سترې نواSupernova چاودنې ښودنه کوی چې ۹۰ نوری کاله مخکی چې له پنځوميليونو کلونو سره برابريږی واقع شوی. دجيولوژی په پوړونو کې ددېرې اندازی ايزوتوپونو شته والی ددې ښودنه کوی چې په دې نږدی وختو کې په لنډه فضا کې دهغو ذرې جوړې شوی اووروسته ځمکې ته لېږدول شوی.
قرآن په اوومه زيږديزه پيړی کې روښانه کړی چې اوسپنه په ځمکه کې نه ده جوړه شوې بلکې نازله شوې يا له پاسه رالېږل شوې. اويواځې الله (ج) دی چې پوهه يی په هرڅه رسيږی.
د "و" کلمه (دلته ددغه راز مانا ورکوی) هم په آيت کی اوهم دشلمې پيړی دنجوم په علم کې واضح شوې چې له اوسپنې برسيره نورمواد هم په نورو ستورو کې جوړيږی اوبيا ځمکې ته توييږی .
خو په دغه آيت کې داوسپنې په اهميت ټينګارشوی . مايکل ونتن وتلی مايکروبيولوژيست داوسپنې داهميت په هلکه وايی :
" دژوند لپاره ډير مهم فلز اوسپنه ده ، په غټوستوروکې همدغه داوسپنې زيرمې دی چې دناوا دچاودنو لامل ګرځی اوبيا په خلاکې يی اتومونه خپريږی. ددروندوالی له کبله داوسپنې اتومونه دځمکې دمرکزلورته ځی اوددېر لوړحرارت دجوړيدولامل ګرځی چې دغه تودوخه دکيمياوی تفريق زمينه مساعدوی اودځمکې داتوموسفير ګازونه اودهايدورسفير پوړجوړوی.
دځمکې په هسته کې اوبلنه اوسپنه ديوې سترې ډاينمو په څير کارکوی اودځمکې مقناطيسی ساحه جوړوی. دځمکې مقناطيسی ساحه دوان آلن ملابندونه جوړوی چې ځمکه له خلا څخه د ورانوونکوړانګو له شر څخه چې دفوق العاده انرژی درلودونکې وی ژغوری.
داوسپنې له شته والی پرته ژوند دکاربن په اساس ناممکنه دی ، اوهيڅ هغه څه چې پورته ياد شول نه شوای جوړيدلای. هيمو ګلوبين نه شوای جوړيدلای اوداسی کوم فلز به نه وای چې په ميتابوليزم کې داحتراق سبب ګرځيدلای وای.
د ژوندانه او اوسپنې په مينځ کې څواکمنې اړيکې ، دوينې سره کرويات او ځينې رنګينه ډير لرې ستوری نه يواځې دژوند اړيکې له فلزاتو سره بلکې د نړی دوجود لپاره څرګندوی. (Biocentricity)."
نو پراوسپنه دټينګار اهميت په قرآن که واضح شوی. دالحديد سوره دوه نور مهم رياضيکی اړخونه هم لری: الحديددقرآن ۵۷ سوره ده ، د "ابجد" له نظره الحديد مساوی ده له ۵۷ سره

- اوحديد د ابجد له نظره ۲۶ ده اود اوسپنې اتومی نمبر هم ۲۶ دی.

يو آلمانی پوه د ډاکتر فرندرياس يوردن په نامه داوسپنې داکسايد ذری دسرطان ناروغی ددرملنې لپاره هم کارولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پطرولوجوړښت

ٱلَّذِى خَلَقَ فَسَوَّىٰ وَٱلَّذِى قَدَّرَ فَهَدَىٰ وَٱلَّذِىٓ أَخْرَجَ ٱلْمَرْعَىٰ فَجَعَلَهُۥ غُثَآءً أَحْوَىٰ

هغه چې هرڅه یې پیداکړل اوسم یې کړل هغه چې اندازه یې کړل اولاربښوونه یې وکړه هغه چې شنه ګیاه یې راوویستله اوهغه وخت یې وچ کړل اوتوریې کړل. (الاعلی 2-5).

څه ډول چې څرګنده ده پطرول په سمندر کې دنباتاتو اونورو ژوو له پاتې شونو څخه جوړیږی ، میلیونونه کاله وروسته کله چې دغه پاتې شونې په سمندرونو کې ورستې شوې په یوې غوړې مادې واووښتې. چې دغه مواد دختو اوډبرو لاندې په پای کې په نفتواوګازو بدلیږی . دځمکې دقشر خوځښت ځینې وخت په سمندر کې دتحجر لامل ګرځی اودنفتو حجری په زرګونو مترو لاندې خښیږی. ځینې وخت دغه نفت دډبروله سوریو څخه راوځی اوله څوکیلومترو لاندې نه ځان دځمکې سطحې ته رسوی چې دلته بیا تبخیریږی او قیر یې په ځای پاتې کیږی.

درې دغه یادشوی ټکی په ۲ او۴ پورتنیو یادوشوو آیتونو کې دنفتو دجوړښت له پړاوونو سره سمون خوړلای شی . په ډیر ګمان د "المرعی" کلمه یعنې شنبلی کیدای شی دنفتو دجوړیدو لومړنۍ مادې ته اشاره وی. دوهمه کلمه چې دپام وړده د "احوی" کلمه ده چې دتوربخوند شنیلی لورته اشاره ده . دغه کلمه کولای شی چې له نباتاتو نه پاتې شوی د فاصله موادو ورستېدل توضیح کړی ، چې دځمکې لاندې لاهم توریږی. اوداکلمه په "غثاء" ستایل کیږی چې دپریکړ شوی شنه واښه په مانا ده. دغه راز کیدای شی دهغو موادو په مانا راشی چې داوبو له لاری راوړل شوی وی یا داسی چې داوبو سر ته له ځمکی رااخستل شوی وی. په حقیقت کی نفت هم له ځمکی نه رابهیږی اودیوې تورې شنې بخوندې څک لرونکې مادې په څیر بهیږی نو وینو چې د"غثاء احوی" کلمه څومره په مهارت اوپوهې سره په دغه آیت کی کارول شوې. څه ډول چې مو ولیدل دنباتاتو بدلیدل په اوبلنوسریښناکواوتورو موادو باندې ډیر مشابهت لری له نفتو سره ، ددغې موضوع بیانیدل په داسې وخت کې چې خلکو لا نفت او له هغو څخه لاسته راغلی مواد لکه پطرول نه پیژندل په خپله دقرآن کریم یوه معجزه ده.

د وخت نسبیت

د وخت دنسبیت حقیقت باندې پوهان اوس پوه شوی اوانیشتین دشلمې پیړۍ په لومړیو کې دغه فرضیه بیان کړه . اوهغه ثابته کړه چې وخت له کتلې اوسرعت سره اړیکی لری. په داسې حال کې چې قرآن کریم ډیر مخکی دوخت دنسبیت مسأله بیان کړی ده.

وَإِنَّ يَوْمًا عِندَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ

هغه یوه ورځ دالله په وړاندې لکه زرکاله ستاسو په شمېر ده (الحج ۴۷).

تَعْرُجُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَٱلرُّوحُ إِلَيْهِ فِى يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُۥ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ

... هغه ورځ چې دپنځوس زروکلونو سره برابره ده (المعارج ۴).

له پورتنی آیت نه په روښانه توګه دوخت دنسبیت مسأله څرګندیږی.

په شپږوورځو کې پیداکیدل

إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ

ستاسو هستونکی الله چې ځمکه اوآسمانونه یې په شپږو ورځو کې پیداکړل (الاعراف ۵۴).

بله موضوع چې دقرآن اوننی ساینس په مینځکې همغږی جوتوی هغه دنړی عمر دی . پوهانو دنړی ټول عمر دشپاړسوو نه تراوولسومیلیاردو کلونو پوری اټکل کړی دی . قرآن وایی چې نړۍ په شپږو ورځو کې پیداشوې دغه دوه وخته سره له دې چې په ظاهره له یوبل سره په تضاد کې ښکاری خو په حیرانوونکی ډول یوه له بل سره ورته والی لری په حقیقت کې دغه دواړه رقمونه صحیح دی یعنی چې نړۍ په شپږو ورځو کی چې زموږ له اووه لس میلیاردو کلونو سره معادله ده پیداشوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینیشتین په کال ۱۹۱۵ کې روښانه کړه چې زمان نسبی دی یعنې دوخت بهیر د خلأ ، چټکوالی اودجاذبې قوې له نظره سره توپیرلری . په قرآن کې دشپږو ورځو یادونه کیدلای شی دشپږو پړاوونو په مانا وی

ځکه په ځمکه کې یوه ورځ څلیریشت ساعته وی په داسې حال کې چې دنړۍ په یوه بله برخه کې دبیلو شرایطو لاندې یوه ورځ له دی نه ډیره لنډه یا هم اوږد ه وی . دبیلګې په ډول دنپتون دکرې یوه شپه اوورځ څوارلس ساعته اولس دقیقې ده اویو کال یی له ۸ ، ۱۶۴ ورځو سره برابر دی . برسېره پردې دیوم کلمه نه یواځې دورځې بلکې دعصر ، زمانې ، پړاو ، شېبې اووخت په مانا هم ده.

دنړۍ په لومړی پړاوکې ، وخت ډېر ژر له هغه څه نه چې موږ یی اوس وینو تیریده ، ځکه کله چې دسترې چاودنې په وخت کې ټوله نړۍ لکه دیوه زېښنل شوی ټکی په شان ۋ . دنړۍ ارتېدل دسترې چاودنې په پایله کې دهغې بریدونه دمیلیونونو کلونو په کچه پراخ کړل په حقیقت کې هغه وخت په خلأ کې دنړۍ کش کیدل په نړۍ کې دسترو مهمو انشعابونو لامل شو.دسترې چاودنې دشېبې انرژی دزمان یا دوخت چلند زرمیلیارده واړې له نن څخه ورو کړ. کله چې نړۍ پیداکېدله دوخت چټکتیا زرمیلیارده برابره له نن څخه چټکه وه. یعنی چې زرمیلیارده دقیقې زموږ معادلې دی دنړۍ دهستۍ له یوې دقیقی سره. که شپږ ورځې وشمېرومعادلې به وی له شپږ زره میلیارده ورځو سره ، ځکه دنسبیت دقانون په پام کې نیولو سره نړیوال وخت زر میلیارده برابره دځمکې دکرې له دوخت نه چټک دی. بیانو شپږ زره میلیارده ورځې مساوی دی له   ۱۶۴۲۷ میلیونه کاله سره.

کاله 16427104723 = 365، 25 / ورځې6000000000000

له بل پلوه دخلقت هره ورځ مساوی ده دځمکې دکرې دبیلابیلو له دورو اوپړاوونو سره. دلیل دادی چې هرڅومره نړۍ پراختیا موندلې وای دوخت بهیر به ورو شوی وای. ځکه چې دنړۍ جسامت له کله نه چې دیوه ټکی په شان وه دوه برابره شو نودوخت چټکتیا نیمایی ته راښکته شوه. که دخلقت هره ورځ دځمکې دکرې دوخت له مخې محاسبه کړو لاندې پایلې په لاس راځې:

- دخلقت پیل ته په پاملرنې سره دپیدایښت لومړۍ ورځ چې ۲۴ ساعته کېږی برابرېږی دځمکې دکرې له اتومیلیاردو کلونو سره.
- دوهم څلیریشت ساعته چې دنړۍ جسامت دوه برابره شو اوچټکتیایی نیمای شوه دځمکې دکرې له څلورو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- په همدی توګه دریمه ورځ دځمکې دکلونو له دوو میلیاردو کلونو سره معادل دی.
- څلورمه ورځ دځمکې له یو میلیارد کلونو سره معادله ده.
- پنځمه ورځ دځمکې دکلونو له پنځه سوه میلیونو کلونو سره معادله ده.
- اوشپږمه ورځ دځمکې له دوه نیم سوه میلیونو کلونو سره معادلیږی.

نو د نړۍ ددې شپږو ورځو مجموعه دځمکې دپنځلس میلیارده اواووسوه پنځوس کلونو سره معادله ده. دغه موضوع په یوه ویشتمه پیړۍ کې روښانه شوه حال داچې څوارلس پیړۍ مخکې تردې په قرآن کې بیان شوې. چې داهم دقرآن اوساینس په مینځ کې دهمغږی اومعجزی څرګندوی دی.

دتقدیر حقیقت

وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُۚ إِنَّ ٱللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

اوتاسو هېڅ هم نه غواړی پرته له هغه څه نه چې الله (ج) یی وغواړی او الله (ج) پرهرڅه پوه اودحکمت درلودونکی ۋ اودی (الانسان ۳۰).

پروفیسر بینامین لیبت په کال ۱۹۷۳ دکلفورنیا په پوهنتون کې څېړنې وکړې چې داسې څرګندویی کوله چې زموږ تصمیمونه ټول مخکې له مخکې په دماغ کې تنظیم شوی. اوشعور نیمه ثانیه وروسته له هوډ اوتصمیم څخه په کارلویږی . داعصابو یوبل متخصص موضوع داسې روښانوی: "مو ږ اصلاً په ماضی کې ژوند کوو اوزموږ شعور لکه دیوه مونیتور(دتلویزیون ښیښه) غوندې دی چې هرڅه موږ نیمه ګړۍ وروسته ښکاروی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنا پردې زموږ هيڅ يوه تجربه داوسنی زمان سره تړاو نه لری اوهرڅه نيمه ثانيه وروسته له اصلی پېښې نه منځ ته راځی.
داکتر ليبت خپلې څېړنې پرته له دې چې انستېزی ته اړتيا پيداشی په دماغ باندی دجراحی عملياتو له لارې په داسې حال کې چې هغه کس بشپړ ويښ ؤ ترسره کړې. ليبت ترعملياتو لاندې شخص ددماغ ټاکلې برخه دبريښنا په واسطه تحريک کړه داسې چې فکر وکړی له لاس سره يې يو څه لګيدلی. ترعملياتو لاندی کس وويل نيمه ثانيه مخکی دده په لاس يو څه ولګيدل . له دې اندازه اخستنې سره ليبت دې پايلې ته ورسيد چې ټول ادراکونه دماغ ته ليږدول کيږی اوداچې هرادراک تر شعورلاندې تحليل اوتعبيريږی زه يا Ego له هغه څخه نه خبريږی. ددې لپاره چې پرهغو معلوماتو چې مخکی زموږ له فکر کولوروښانه شوی پوه شو ، هغه له يوڅه ځنډ نه وروسته زموږدماغ ته ليږدول کيږی.
يعنی ، د يوې عضلې دحرکت ورکولو لپاره تصميم مخکې له هغه نيول کيږی چې زموږ شعور يې اړتيا وينی. تل دعصبی ادراک اوله هغه فکر نه زموږ دخبريدو ترمينځ يوواټن اوورسته والی وجود لری. په بله وينا موږ هغه وخت له خپل تصميم نه خبريږو چې له مخکی نه يې پريکړه شوی. داځرګندوی چې هرفکر ، عاطفه ، احساس اوحرکت مخکې له دې چې زموږ شعور پرې پوه شی پېښيږی. اوله دې نه داڅابتېږی چې راتلونکی په پريکنده توګه زموږ له واک نه وتلی.
په يوه بله تجربه کې همدغه فروفيسر تر تجربې لاندې خلک په خپل واک کې پريښودل څو چې خپلې ګوتې ديوبل په وړاندې جګې کړی ، اوخپله يې دهغوی دماغ ترخپلې نظر لاندې ونيو. په واقيعت کې دعمل داجرا لپاره ددماغ دحجروفعاليت مخکې له دې چې هغه شخص تصميم ونيسی پيل شو. په بله وينا د(وکړه يا مه کړه) قومانده شخص ته ورسيده ، وروسته له هغه دشخص دتصميم نيولو قومانده دماغ ولوستله اوشخص وروسته له نيمې ثانيې څخه پرهغه خبر شوی. شخص تصميم نه نيسی چې څه وکړی اوڅه ونه کړی بلکې له مخکې نيول شوی تصميم عملی کوی.البته دماغ يو بدلون راولی اوهغه دادی چې هرډول داسې شواهد چې داسې څرګنده کړی چې ګواکې داهرڅه له مخکې نه پيښ شوی هغه له مينځه وړی. په همدې دليل هغه وخت ته چې موږ اوس وايو په حقيقت کې داسې ژوند کوو چې له مخکې نه ټاکلی شوی.
داتجربه جوتوی چې هرڅه دالله دغوښتنې مطابق ترسره کيږی.

د زوجونو يا جوړو پيدايښت

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ سپېڅ

لی دی هغه الله چې ټول يې جفت پيداکړل ، هغه څه چې په ځمکه شنه کيږی ، اوله دوی نه (راپيداکيږی)اوپه هغه څه چې نه پوهيږی دوی. (يس ٣٦).

زوج يا جفت دښځې اونر په مانا کارول کيږی په داسې حال کې چې دهغه څه په هکله چې خلک نه پوهيدل لا ستره مانا لری. په ريښتيا هم هغه وخت يواځې ددې کلمې يوه مانا باندې خلک پوهېدل. دپال ديرک په نامه يو انګريز فزيکپوه په دې موندنې سره چې ماده په جفت ډول پيداشوې ، په کال ١٩٣٣زيږديز کې يې دنوبل جايزه خپله کړه. هغه په ماده کې دزوجيت اودمخالفو ځانګړتياو درلودنکو پديده ښکاره کړه لکه دمثبت چارج درلودنکی پروتون اودمنفی چارج درلودونکی الکترون. هره ذره خپله مخالفه ذره چې دمخالف چارج درلودنکی وی دفع کوی. د (Uncertainty Rotation) نظريه وايی چې هرچېرې اوهروخت دجفتونو خلقت اوله مينځه تلل يې په خلا کې واقع کيږی.
دجفتونوبله بېلګه نباتات دی ، نبات پېژندونکی سل کاله وړاندې په نباتاتو کې دجنسونو په توپير پوه شول . په داسې حال کې چې الله (ج) څوارلس پيړۍ مخکې دغه موضوع په خپل کتاب کې روښانه کړې:

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

اوله آسمانه مو اوبه راولېږلې اوپه هغومو ډيرګته لرونکی زوجونه راشنه کړل (لقمان ١٠).

د اتومونو ذرې

له پخوا څخه پوهانو داموندلې وه چې دمادې کوچنی ذره اتوم ده اواتوم دتجزيې وړنه دی خو اوس اوس ساينس په دې پوه شو چې اتوم هم تجزيه کيږی.

لَا يَعْزُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ ... وَلَا أَصْغَرُ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټ نه پاتې کيږی له هغه نه په اندازه د ذرې په آسمانونو اوځمکه کې اوهرڅه چې کوچنۍ يا لوی له ذرې نه وی اوهرڅه په کتاب کې ښکاره دی (سبا ۳).

دا آيت اتوم اوله هغه نه کوچنيو ذروته اشاره لری.
ترڅه باندې دوه لسيزو وړاندې (ددې کتاب ترليکلو) پروتون اونيوترون داتوم کوچنۍ ذرې پېژندل کيدې په دې وروستيو کې ان هغه کوچنۍ ذرې موندل شوی چې پروتون اوالکترون ترې جوړشوی. په دې اړوند يوه ځانګړی څانګه چې دپراکتيکال فزيکس په نامه يادېږی جوړه شوې خو چې دغه ذرې ترڅېړنې لاندې ونيسی. دذروی فزيک مطالعې ښودلې چې پروتونونه اونيوترونونه له نوروذرو چې دکوارک په نامه يادېږی جوړشوی. ددې ذرولوی والی دانسان له پوهې نه بهردی يعني ۱۰^{-18}متره (يو پر 1000000000000000000 برخه د متر).
دپام وړ بل ټکی په دې آيت کې داتوم وزن دی . دمثقال کلمه داتوم وزن ته اشاره کوی. داهم موندل شوې چې الکترونونه ، پروتونونه اونيوترونونه يو ځای شوی اواتوم يې جوړکړی اوهغه ته وزن ورکوی. اودا دقرآن يوه بله معجزه ده چې داتوم له تجزيې او اوله وزن نه يې بحث کوی.(اتومی وزن ډير کوچنی وی چې دمندليف په جدول کې د عناصرو وزن يادشوی اوکله چې قرآن نازليده اتوم لا چا نه پېژانده وزن خو يې لاپرېږده خو قرآن په صراحت سره په پورتنی آيت کې دمثقال له کلمی نه چې له ثقلت نه اخستل شوې يادونه کوی اود ذری لپاره دروند والی ته ګوته نيسی.
پښتوژباړونکی)

تياره يا تور سوری

په شلمه زيږديزه پيړۍ کې دخلاپه هکله ډيرې موندنې وشوې. چې له هغې ډلې نه يوه يې په دې وروستيو کې څرګنده شوې اوهغه تياره سوری دی. دغه سوری هغه وخت جوړيږی چې يو ستوری خپل ټول دسونګ توکې مصرف کړی ، دغه ستوری انقباض کوی اوپه يوه تورسوری په لايتنهای کثافت سره چې حجم يې له صفر سره مساوی کيږی چې يوه ډيره زوروره مقناطيسی ساحه لری بدليږی. دغه تورسوری په ډيرو ځواکمنو تلسکوپونو سره هم دليدو وړنه دی. ځکه چې دهغه دثقل قوه دومره ځواکمنه ده چې نور يا روښنايی نه شی کولای له هغه نه وتښتی ، خو تورسوری دهغې مقناطيسی قوې چې په خپل شاوخواکې يې جوړوی موندل کيدای شی.
دتورسوری اصطلاح Black hole لومړی ځل په کال ۱۹۶۹ ميلادی کې ديوه امريکايی فزيکپوه جان هويلر په نامه وکارول شوه . مخکې داسې انګيرل کيده چې ټول ستوری ليدلای شو ، په داسې حال کې چې وروسته څرګنده شوه چې داسې ستوری هم شته چې موږ هغه ليدلای نه شو ځکه دهغو ی رڼا ختمه شوې او له مينځه تللی (Collapsed) ده. له داسې يوه سوری نه چې فوق العاده کثافت ولری اويو کوچنی ځای په خلأ کې ونيسی نور نه شی کولای تير شی ، دهغه لايتناهی دثقل قوه ډير چټک شيان حتی دنور کوچنۍ ذرې (Photon) ځان ته جذبوی. دبېلګې په ډول ديوه ستوری دسوځيدو پړاو چې دری ځلې له لمر نه ستر وی اوتر پايه وسوځيږی ، ديوه تورسوری(سوړې) د ۲۰ کيلومترو په قطر شی په هره توګه به ديوې تورې سوړې په څير شی اودليدو وړ به نه وی ، خو په نامستقيم ډول به خپله اغيزه هرومرو په نوروآسمانی جسمونو څرګندوی اوپه دی توګه به خپل شتون ثابتوی.
کيدای شی دامبارک آيت همدې موضوع ته اشاره کوی:

وَمَآ أَدْرَىٰكَ مَا ٱلطَّارِقُ ٱلنَّجْمُ ٱلثَّاقِبُ

اوڅه ډول پوهيدلای شې چې طارق څه دی ،هغه ستوری چې نفوذکوی(په تياره کې) (الطارق ۳-۲).
برسېره پردې ډير لوی ستوری هم دخلأ يوه برخه په ځان کې رانغاړی. تورسوری نه يواځې دخلأ دتاوراتاويدو لامل ګرځی بلکې ديوې ټوټه کيدو لامل هم ګرځی. دغې موضوع ته په قران کې اشاره داڅرګندوی چې داکتاب يواځی د الله (ج) کلام دی.

فَإِذَا ٱلنُّجُومُ طُمِسَتْ

هرکله چې ستوری بې نوره اومحوه شی (المرسلات ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبضانی ستوری

دالطارق دسورې په لومړيو آيتونو کې د "طارق" کلمه دطرق له ريښې نه دکلک وهلو په مانا چې غبرجوړکړی اخستل شوی دی . که په دې آيت کې په احتمالی توګه دنبض الوتلو يعنې همغه له غبر سره دوهلو په مانا وی په يوه مهم علمی خبره باندی دلالت کوی . په وروستی آيت کې وايی چې طارق هغه ستوری دی چې په شپه يا په تياره کې نفوذ کوی . په شپه کې پيداکيږی مخکې ځی ، نبضان لری چټک اوپريکونکی دی. اوقسم يی ياد کړی اوپه هغه باندی سوګند کول ديوې مهمې علمی موضوع په اهميت باندې دلالت کوی.

هغه څېړنې چې جوسلين بل بورنل په کال ۱۹۶۷ کې دکامبريج په پوهنتون کې کړی د يوه منظم راډيوی زيګنال له لارې يی داخبره تاييد کړه. مخکې له هغه څرګنده نه وه چې آسمانی جسمونه دزړه په شان دنبض وهلو ځانګړنه لری . په کال ۱۹۶۷ کې ستوروپېژندونکو روښانه کړه کله چې يوه ماده په خپله هسته کې متکاثفه شی ، دخپل ځان په شاوخوا په څرخيدو راځی اودهغه مقناطيسی ساحه هم په څرخيدو راځی اوډيره قوی کيږی. دبېلګې په ډول زرميلياړده يا يو تريليون ځلې دځمکې دمقناطيسی قوی څخه ځواکمنه کيږی. هغوی داسی جسمونه ومونډل چې په ډيره چټکۍ سره تاويږی اوقوی راديويی څپې ديوه مخروط په شان له خپل ځانه خپروی.

وروسته ډير ژر څرګنده شوه چې ددغه زيګنال سرچينه دنيوترونی ستورو کرځيدل دی . دغه نيوترونی ستوری نوی مونډل شوی چې دنبضانی ياPulsar په نامه يادېږی. دغه نبضانی ستوری چې د روښانه ستورو دچاودنې په پايله کې مينځ ته راځی دډيری کتلې اوروښنايی اوچټک خوځښت درلودونکی وی. ځينې دهغوی ۶۰۰ ځلې په يوه ثانيه کې په ځان راڅرخی.

دنبضانی کلمه چی له نبض څخه اخستل شوې دخوځښت کولو يا منظم ښوريدو په مانا ده چې په هرځل ښوريدو کې منظم انقباض اوانبساط ښکاره کړی. اودغه موضوع مخکې له دې چې دغه نبض وهونکی ستوری ومونډل شی په قرآن کريم کې ياده شوې ده.

نيوترونی ستوری په خپل ځان يا خپله هسته کې دراغونډيدو په پايله کې له ډيرو سترو ستورو څخه مينځته راځی. يو فوق العاده متراکمه کتله دڅرخيدو په بې ساری خوځښت سره دستوری دوزن اومقناطيسی ساحې په اخستو سره هغه ته فشار ورکوی اوپه ځان کې يی راغونډوی . ددغو نيوترونی ستوور بې سارې مقناطيسی ساحه چې چټک څرخېږی درادیوی څپو دلېږلو لامل ګرځی چې په ځمکه کې دسنجولو جوګه دی. دطارق دسوری په دريم آيت کې دثاقب کلمه يعنې نفوذ کوونکی ، مخکې تلونکی اوسوری کونکی مانالری داښکاروی چې ستوری په تياره کې يو سوری جوړوی . له داسې ستورونه چې څو برابره له لمر څخه غټ دی جوړشوی نبض وهونکی ستوری داسې آسمانی جرمونه دی چې پوهيدل پری څه آسانه کارنه دی ، له همدې امله سوال شوی چې څه ډول به پوه شې ؟

(و ما ادراک ؟).

د شعری ستوریSirius

دقرآن يوه بله معجزه دشعری ستوری يادونه ده چې په يوويشتمه پيړۍ کې پېژندل شوی.

دنجم سوری په ۴۹ آيت کې دشعری ستوری يادونه دپام وړ ده . دشعری ستوری په شپه کې ستر اوځليدونکی ستوری دی چې دپوهانو دڅېړنو له مخې په اصل کې دوه ستوری دی . لوی ستوری يی شعری .الف يا Sirius-A چې ځمکې ته نږدی دی اوروښانه دی ، دوهم يی کوچنی دی اوله تلسکوپ پرته دليدو وړنه دی د شعری-ب يا Sirius-B په نامه ياد يږی.

دشعری د ستوری مدار بيضوی دی اويو دور چې ديوه واحد مدارپه شاوخوا راڅرخی ۴۹،۹ کاله موده نيسی. دغه موضوع د هاروارد ، اوتاوا و لينستر دپوهنتونو له له لوری ثابته شوه په داسې حال کې چې دنجم دسورې ۴۹ و ۹ آيتونو څوارلس سوه کاله مخکې له هغی نه يادونه کړې وه .

وَأَنَّهُۥ هُوَ رَبُّ ٱلشِّعْرَىٰ

اوهغه دی دشعری دستوری رب(النجم 49).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ

دددولیندیوپه شان یاهم له هغه نه نږدی وو (النجم 9).

د نجم سوری نهم آیت (دستوری په مانا) ممکنه ده چې په خپل مدارکې ددغو ددو ستور تقارب شرح کړی وی.

تیاره اوروښنایی

وَجَعَلَ ٱلظُّلُمَٰتِ وَٱلنُّورَ

تیاره اوروښنایی یی جوړه کړه (الانعام ۱).

له روښنایي پرته څه نه شو لیدلای په داسې حال کې چې هغه نور چې موږ لیدلای شو هغه یوه برخه دهغی انرژی وی چې چې له سرچېنې نه خپور شوی وی. دنور بیلابیل ډولونه لکه د X وړانګه ، ماورای بنفش ، رادیویی څپې اونورې لیدلای نه شو.
په زره پوری خو لاداده چې دتیاره کلمه تل دجمعې په ډول په قرآن کې یاده شوې (ظلمات د ظلمت جمع) د ظلمات کلمه په قرآن کې ۲۳ځلې یاده شوې اویوځل هم په مفرد ډول نه دی کارول شوې.
په قرآن کې دتیارې دکلمې یادونه داروښانوی برسیره پرهغو ډولونو دنورونو چې موږ یی لیدلای شو نور هم شته. دهرنور دڅپو اوږدوالی دهغه دانرژی له مخې چې دالکترومقناطیسې خلا په نامه یادیږې فرق کوی. دالکترومقناطیسی وړانګوتول ډولونه دانرژی دموجونو په څیر په خلاکې عمل کوی. ددې موضوع دلا روښانتیا لپاره په ولاړو اوبو کې دیوې ډبرې دغورځیدو له امله دڅپو له جوړیدو څخه یادونه کولای شو. هغه ډول چې مینځ ته راغلی څپې په ابوکې دډبری دغورځیدو په څټکتیا اوشدت له مخې مختلفی وی دالکترو مقناطیسی څپو اوږدوالی هم مختلف وی.
ټول ستوری له ځانه یو ډول وړانګه نه خپروی . دغه وړانګې ددوی دڅپو داوږوالی له مخې په ډلو ویشل کیږی. دنوری څپو دطیف اوږدوالی ډیر پراخ دی. دګاما دوړانګې دڅپې داوږدوالی توپیر10^{25} دی.دلمر ټوله وړانګه یواځې یوه برخه ددغه(10^{25}) طیف جوړوی. اویا په سلو کې هغه وړانګې یا بیلابیلې څپې چې له لمر نه خپریږی ۰،۳ نه تر ۱،۵ مایکرونه دی چې درې ډوله نور لری: هغه نور چې موږ یی وینو ، له سره رنګ نه لاندی نور اود ماوراء بنفش وړانګې ، دلیدو وړ نور یواځې ۴۱ په سلوکې دلمر نورجوړوی. نو وینو چې هغه الکترومقناطیسی څپې چې دانسان دسترګور لپاره دلیدو وړ نور جوړوی دنور دطیف یوه وړوکې برخه ده. اونورڅایونه چې دنور څپې یی د انسان دسترګو دلیدو وړنه دی ټول تیاره پاته کیږی له همدې کبله ډیره تیاره له هغې تیاری نه هم شته چې موږ یی پیژنو.

پرته له اورنه احتراق یا سوزیدنه

لَّا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيٓءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ

نه ختیزواله ده نه لویدیز واله ، هغه بلیدونکې غوړدی چې نور ښنی په داسې حال کې چې له اورسره تماس نه لری (النور ۳۵).

دغه آیت هغه څه ته اشاره لری چې نور خپروی ، په داسې حال کې چې نه ختیز کې ده اونه په لویدیز کې . یعنې فزیکی ابعاد نه لری اونه د اور له لاری روښانه شوی دی. که داسې فرض شی چې ددې سرچینه یواځې انرژی ده ، نو په ډیر اټکل سره به منظور له بریښنا نه وی . دتیلی اوګازی څراغونو په خلاف په بریښنایی څراغ کې نه څه شی سوزول کیږی اونه هم داور له لارې روښانه کیږی. که فرض شی چې سرچینه انرژی ده نو هغه به بریښنا وی. دتنګستن فلز دنری تار دتودوخې درجه کله چې دبریښنا دتبریدو له کبله دوه زرو سانتی ګیریدو ته ورسیږی. دغه رڼا رامینځته کیږی ، په دغه درجه دحرارت کې ډیر شمیر فلزات ویلې کیږې خو د تنګستن فلز نه ویلې کیږی. خو سره له دغې ډیرې تودوخې هیڅ شی نه سوزیږی ځکه چې دګروپ په مینځ کې اکسیجن نه شته اودتنګستن تار هم نه کمیږی. څه ډول چې په قرآن کې یادشوی دغه حالت دیوه روښانه ستوری سره ورته والی لری.
باید دا وویل شی چې بریښنا دبشریت دتاریخ یوه ډیره ستره موندنه ده اوټوله نړی یی په اصطلاح روښانه کړی ده. نو ډیر احتما ل شته چې دغه آیت بریښنایی رڼا ته اشاره وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع داسې هم روښانولی شو: نور په ستوری کې دهستوی تعاملاتو له کبله جوړیږی. ستوری هغه روښانه اوسره ځرځېدونکی کتلې دی چې دهستوی تعاملاتو له کبله په ډیره کچه روښنایی اوتودوخه خپروی . دیر غټ ستوری دخپل ځان دځواکمنې جاذبې قوی له کبله انقباض کوی یعنې چې مرکز یی تراکم کوی اوسورکیږی. کله چې دستوری دمینځ دتودوخې درجه ډیره شی اولسومیلیونو سانتی ګریدو ته ورسیږی ، هستوی تعاملات پیلیږی . دهایدروجن دهستوی ذرو دیوځای کیدو له کبله هغه په هیلیو م بدلیږی. له څلوراتومو هایدروجنونه یو اتم هیلیوم جوړیږی. ددې لپاره چې پروتونونه اونیوترونونه یوځای شی اودهیلیوم هسته جوړه کړی زیاته انرژی آزادیږی. دغه آزاده شوی انرژی دستوری له سطحې نه دنور اوحرارت په شان خپریږی. کله چې هایدروجن ختم شی ، ستوری دهیلیوم په سوزیدو سره مخکې ځی اوپه همدې توګه درانه اودرانه اتومونه جوړیږی. دغه حالت ترڅو پوری چې دستوری کتله ټوله وسوزیږی دوام مومی.
په داسې حال کې چې په دغو تعاملاتو کې اکسیجن کومه برخه نه لری ، نو دغو تعاملاتو ته احتراق نه شوویلای ، نو هغه وړانګې چې دستورو په سطح کې لیدل کیږی له اوره نه وی. په دې توګه دستوری سوزیدل اودنور خپریدل داور له شتون پرته صورت نیسی.

د وریځو دروند والی

د وریځو دروندوالی په بې ساری توګه ډیریدلای شی . لکه د تالندې اوبربېښنا جوړونکې وریځې چې د درې سووزرو ټنو اوبو څخه جوړې شوې دی. اوداحقیقت چې درې سوه ټنه کتله دې په هوا کې معلقه پاتې شې دحیرانتیا خبره ده . دوریځو دروندوالی ته پاملرنه په دغه مبارک آیت کې شوې ده.

هُوَ ٱلَّذِى يُرِيكُمُ ٱلْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ ٱلسَّحَابَ ٱلثِّقَالَ

هغه دی چې بربېښنا دډار اوهیلې په توګه (درحمت باران) تاسو ته دربښیی اودرنې وربځې رااوچتوی.(الرعد ۱۲).
کله چې قرآن نازلیده ناممکه وه چې دوریځو دوزن یا دروندوالی په هکله څیړنه وشی اوددغه حقیقت بیان په قرآن کې بله داسې معجزه ده چې یوازې همدا ستر کتاب یی بیانولی شی اوبس.

د باران انډول

وَٱلَّذِى نَزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءًۢ بِقَدَرٍ فَأَنشَرْنَا بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا

هغه څوک چې له آسمانه یی باران په ټاکلې کچه نازل کړ اووچه ځمکه یی پرې ژوند ی کړه (الزخرف ۱۱)
نورمعلومات په قرآن کې په ټاکلی کچه دباران کوزیدل دی لکه په پورتنی آیت کې.
دغه ټاکلی اوربښت دنویو څیړنو په پایله کې وموندل شو. اټکل شوی چې په یوه ثانیه کې نږدې شپاړس میلیونه ټنه اوبه دځمکې له سره تبخیریږی. دغه اندازه په یوه کال کې پنځوسوودیارلسو میلیاردو ټنو ته رسیږي چې دغه شمېره معادله ده له هغو اوبو سره چې هرکال دباران له لاری اوریږې ، مانا داچې اوبه دیوه انډول له مخې دځمکې اوهوا په مینځ کې دځرخېدو په حال کې دی . اوژوند په ځمکه کې همدې دوران پوری تړلی دی. که د اوسنۍ وخت ټوله ټکنالوژی په لاره واچول شی دغه ډول منظم دوران په مصنوعی توګه نشی جوړولای. له دغه تعادل نه ډیر کوچنی انحراف به داوربښت په کچه او دژوندانه چاپیریال کی ژور بدلون رامینځته کړی اودژوند دختمیدو سبب به شی. خوداسې نه دی شوی اوباران په ټاکلی کچه څه ډول چی په قرآن کې راغلی راکوزیږی.
ټاکلی کچه یواځی دهغه شمیر نه وی بلکې دکوزیدو چټکتیا یی هم ده ، دباران دکوزید چټکتیا له یو ټاکلی حد نه تیری نه کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو آلمانی فزیکپوه فلیپ لینارد چې په کال ۱۹۰۵ کې یی دنوبل جایزه هم ترلاسه کړې وموندە چې دباران دځاځکی دحجم په ډیریدو سره دهغه چټکتیا هم ډیریږی ترهغو چې څلورنیم ملی مترو ته ورسیږی. اوکه له دې نه دباران دځاځکی دحجم کچه ډیره شی چټکتیا یی په ثانیه کې له اتومترو‌ډیریږی. دلیل دادی چې دسترو ځاځکو شکل دهوا دبهیر له کبله بدلون مومی اودا بدلون دهوا دمقاومت شکل بدلوی اوهغه زیاتوی اوپه پایله کې دځاځکی دلویدو چټکتیا راکموی.

د باران جوړښت

داچې باران څه ډول جوړیږی یوه ستره پوښتنه وه چې پیړۍ پیړۍ بی ځوابه پاتې وه . کله چې دهواپیژندنې رادار جوړشو انسانان دباران دجوړیدو په پړاوونو پوه شول.
دباران جوړښت درې پړاووکې صورت نیسی : لومړی اومه ماده (اوبه) تبخیربړی اوهواته پورته کیږی بیا وریځې جوړیږی اودریم دباران ځاځکی جوړیږی. په قرآن کې دغه موضوع په دقیقه توګه روښانه شوی:

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَيَبْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ كِسَفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ

الله (ج) هغه ذات دی چې بادونه رالیږی څو چې وریځې پورته کړی اوهرډول چې وغواړی په آسمانونو کې یی منبسطوی اوټوټې یی اوبیایی سره بیلوی اوباران به ووینی چې ځاځکی ځاځکی له هغه توییږی. (الروم ۴۸).

راځی چې وګورو دغه درې پړاوونه څه ډول له پورتنی آیت سره اړیکې مومی:

لومړی پړاو: الله (ج) هغه څوک دی چې بادونه رالیږی:

ډیر شمیر حبابونه دسمندرونو دمخې له څګ نه جوړیږی چاودی اودهغه ذرې پورته هواته ځی . دغه زرې چې دمالګې درلودونکی وی دباد په واسطه پورته کیږی اوورېځې جوړوی ، وریځې داوبو دوړوځاځکواودسمندر دمخ داوبودتبخیر څخه جوړیږی.

دوهم پړاو: څوچې وریځې راپورته کړی :

وریځې داوبو دبخارنه چې دمالګې دټوټو شاوخوا راغونډیږی (یو پرسلو ملی مترو قطر لری) وریځې په آسمان کې معلقې پاتې کیږی اوبیا خوریږی. اوپه دې توګه آسمان له وریځو پوښل کیږی.

دریم پړاو: اوباران وینی.

داوبو هغه ذرې چې دمالګې دوړو ټوټو په شاوخوا کې په هو اکې ځای نیسی یوبل سره یو ځای کیږی ، پنډیږی اودباران ځاځکی جوړوی . اوهغه ځاځکی چې نظر وهواته درنې وریځې پریږدی اولاندې راتوییږی.

څه ډول مو چې ولیدل دباران دجوړیدو هرپړاو په دې مبارک آیت کې یادشوی. په یوه بل آیت کې دباران دجوړیدو په هلکه داسې معلومات ورکړشوی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزْجِي
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُۥ ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ رُكَامًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٍ فِيهَا مِنۢ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ
وَيَصْرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِۦ يَذْهَبُ بِٱلْأَبْصَٰرِ

آیا ودی نه لیدل چې الله وربځې له هرلوری نه وشړی څو چې یوبل سره یې وتړی ، راتولې اومتراکمې یې کړی ، هغه وخت به ووینی چې دباران څاڅکی دوربځو له مینځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلی راتوی کړی څوچې هرچاته خدای وغواړی ولړیږی اوپر هرچا یې چې وغواړی ونه لړیږی اودبریښنا روښنایی داسې ولړیږی چې سترګې یوسی (النور ۴۳).

دپوهانو څېړنې دوربځو دډولونو په برخه کې حیرانوونکې پایلې درلودې ، باراني وربځې دټاکلې سیستم اوپړاوونو پربنسټ جوړیږی چې عبارت دی له :

۱.دیو بل په لور دراټولیدو پړاو: کوچنی وربځې یوځای کیږی یوه ستره وربځ جوړوی.

۲. دتوییدوپړاو: کله چې کوچنی وربځې سرپه سرشی اوسترې وربځې جوړې کړی ، دهغه تراکم په منځنی برخه کې له څلورخواووخخه ډیر وی ، چې دغه سرپه سرکیدل په عمودی ډول دوربځو دکتلې دلویدو لامل ګرځی لکه (غر) . دغه عمودی لویدل دورځې له خوا دکتلې دستریدو لامل دځمکې سرې برخی ته کیږی . سړه سیمه کې داوبو څاڅکی جوړیږی اوکرارکرارلاندې توییږی. کله چې دغه څاڅکی دومره لوی اودرانه شول چې دوربځو کتله هغه معلقه ونه شی ساتلی دځمکې لورته دباران اوږلی په څیر راکوزیږی.

باید په یاد ولرو چې هواپیژندونکی په دې وروستیو کې دټکنالوژی لکه کمپیوټر ، الوتکې ، مصنوعی سپوږمکی اونورو له لارې ددې خبرې په پوهیدوبریالی شوی دی په داسې حال کې چې دغه موضوع څوارلس پیړی مخکې په قرآن کې روښانه شوې.

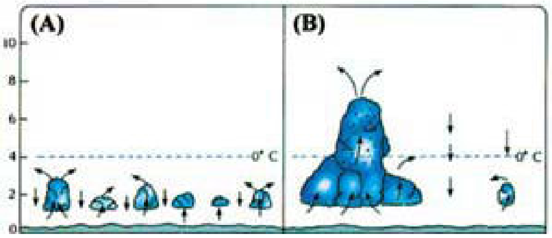

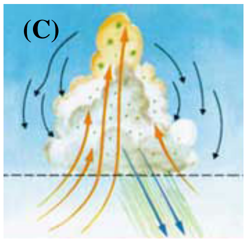

باران مړه ځمکه راژوندی کوی

وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَرْسَلَ ٱلرِّيَٰحَ بُشْرًۢا بَيْنَ يَدَىْ رَحْمَتِهِۦ ۚ وَأَنزَلْنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً طَهُورًا
لِّنُحْۦِىَ بِهِۦ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُۥ مِمَّا خَلَقْنَآ أَنْعَٰمًا وَأَنَاسِىَّ كَثِيرًا

اوله آسمانه مو پاکې اوبه راولیږلې څو په هغه باندې مړه ځمکه راژوندی کړو اوهغه څه چې له څارویو اوانسانانو مو پیداکړی ، هغوی پرې اوبه کړو (الفرقان ۴۹-۴۸).

باران نه یواځی داچې دژوو بنستیزه اړتیا ده دسرې په څیر دشنه کیدو اوتقویه کیدو څانګړتیا هم لری. باران چې دسمندر له سطحې نه تبخیریږیږی اووربځو ته رسیږی داسې موادو درلودونکی دی چې ځمکه پری ددوهم ځل لپاره ژوندی کیږی. دغه څاڅکی دداسې یوډول سرې له ځانګړنې نه برخمن دی چې دسطحې راکښل کیدونکو وروڅاڅکو په نامه یادیږی . دغه څاڅکی دسمندر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپورتنۍ سطحې ښخه جوړیږی چې بیولوجیستان ورته میکروسکوپی پوړ وایی . دغه پوړ دملی متر له لسمې برخی نه هم کوچنی پریړوالی لری ، دډیرو عضوی موادو چې دالجی اونورو ژوندیو میکروسکوپی موجوداتو ښخه په لاس راتلای شی جوړیږی. دغه مواد سره یوځای کیږی اوفاسفورس ، مګنیزیم اوپوتاشیم چې دسمندرپه اوبو کې ډیر لږوی اودغه راز داسی فلزونه لکه مس ، جست ، کوبالت اوسرب هم ځان ته جذبوی. په دې توګه دځمکی نباتات ډیرهغه مواد چې دخپلې ودی لپاره ورته اړتیا لری دباران له ښاځکو ښخه په لاس راوړی.
هغه مالګې چې دباران له ښاځکو سره راځی دسرې دجوړیدو لپاره یی یوه بیلګه ګڼلی شو چې حاصل پرې زیاتیږی. په Aerosol ایرسول کې شته درانه فلزات دنبات وده زیاتوی. لنډه داچې باران یوډول سره هم ده . یوه پیړۍ دباران په اوریدوسره یوه شاړه ځمکه کیدای شی دکښت وړوګرځی . ځنګلونه هم په همدې توګه خپل داړتیا وړتوکی له سمندرونو ښخه په لاس راوړی.
په دې توګه هرکال یوسلو پنځوس میلیونه ټنه دسرې ذرې پرځمکه اوریږی. که دباران دغه ځانګړنه نه وای دځمکې پر سر دنباتاتو کچه به ډیره لږ ه وای ، اودځمکې پرسربه دژوند امکان له مینځه تللی وای. په قرآن کریم کې دباران ددغې ځانګړتیا په اړه معلوما ت ددې کتاب له بې شمیره معجزو ښخه یوه معجزه ده.

د ږلۍ ، تالندې اوبرېښنا جوړیدل

أَلَمْ تَرَ أَنَّ ٱللَّهَ يُزْجِى
سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُۥ ثُمَّ يَجْعَلُهُۥ رُكَامًا فَتَرَى ٱلْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ
خِلَٰلِهِۦ وَيُنَزِّلُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مِن جِبَالٍ فِيهَا مِنۢ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ
وَيَصْرِفُهُۥ عَن مَّن يَشَآءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِۦ يَذْهَبُ بِٱلْأَبْصَٰرِ

آیا ودی نه لیدل چې الله وریځې له هرلوری نه وشړی ځو چې یوبل سره یی وتړی ، راټولې اومتراکمې یی کړی ، هغه وخت به ووینی چې دباران ښاځکی دوریځو له مینځ نه لاندې توی شی اودآسمان له غرونو نه ږلۍ راتوی کړی ځوچې هرچاته خدای وغواړی ولږیږی اوپر هرچا یی چې وغواړی ونه لږیږی اودبرېښنا روښنایی داسې ولږیږی چې سترګې یووسی (ویی بریښوی) (النور ۴۳).
په دغه آیت کې ږلۍ اوبرېښنا ته اشاره شوې. او دهواپیژندنې له اړخه هم موضوع په همدې توګه روښانه شوې ده. کله چې ږلۍ دیوې ډیرې سړې اوکنګل شوی برخې نه تویږی ، وریځې برېښنایی کیږی . اوبلن ښاځکی په دغه برخه کې کنګل کیږی اوکله چې دږلۍ دانه یا کنډرکی جوړیږی ، پټه تودوخه ترې آزادیږی . دغه تودوخه دږلۍ سطح له دهغو کنګلونو نه چې دږلۍ په شاوخواکې شته توده ساتی . کله چې دږلۍ دانه دکنګلونو سره تماس مومی یوه مهمه پیښه مینځته راځی . الکترونونه دیوه ساړه شی نه دتاوده شی په لوری ځی . په دې توګه دږلې دانه منفی چارج نیسی . دغه اغیزه دسړو ښاځکو اوږلۍ ددانو له تماس ښخه پیښیږی او دکنګل ټوټې چې مثبت چارج لری پرې ماتیږی. دغه مثبتې ټوټې چې سپکې دی دهوا دبهیر له لارې هوا ته پورته کیږی. اوس چې ږلۍ منفی چارج لری دوریځې لاندینی برخې ته لویږی نو له همدې امله دوریځو لاندینی برخه منفی چارج اخلی اودغه بهیر دبرېښنا دجوړید لامل ګرځی نو له دې ښخه ښرګندیږی چې ږلۍ دبرېښنا دجوړیدو لامل دی.
لاندینی آیت دبارانی وریځیو اوبرېښنا په مینځ کې داړیکو ،اود برېښنا دجوړیدو ښرنګوالی روښانوی .

أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ ظُلُمَٰتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ

لکه دتوپان په ښیر وریځې په آسمان کې چې په هغو کې تیاره اوتالنده اوبرېښنا وی. (البقره ۱۹).

بارانی وریځې دډیر حجم اووزن درلودونکی وی چې پراخوالی یی تردداوسوو شپېتو کیلومترو پورې اوجګوالی یی تر دولسو کیلومترو پوری رسیږی. له دې کبله یی لاندینی برخه تیاره وی او داوبو اوکنګل دزیاتوالی له کبله دلمر وړانګې نه شی کولای له هغو تیرې شی . نو له همدی کبله دلمر لړه انرژی ځمکې ته رسیږی.
په دغه آیت کې دتالندې اوبرېښنا دجوړیدو پړاوونه دوریځې دتیارې نه وروسته یاد شوی. په وریځو کې یو بریښنایی چارج جوړیږی ، کله چې هوا ونه شی کولای دعایق په ښیر عمل وکړی ددغو چارجونو تولیدل دیوی شارتی اولمبې لامل ګرځی چې دمثبتو اومنفی چارجونو دیوځای کیدلو له کبله مینځته راځی او دبریښنا ولتاژ ان تر یو میلیاردو ولټو ته رسیږی . دغه لمبه یا چې موږ ورته برېښنا وایو ددوو وریځو دکتلی یاهم دوریځو دمثبتو چارجونو اودځمکې دمنفی چارجونو دټکر له امله مینځ ته راځی. (کله چې دوریځو مثبت چارجونه دځمکې له منفی چارج سره یوځای شی نو په ځمکه کې دتندر دلویدولامل همداوی) " ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددغو چارجونو نابېره زياتيدل دبرېښنا دخط په تګلورى کې تر لسوزرو سانتى کريدو پورې د تودوخې لامل ګرځى چې په پايله کې يى هوا په چټکۍ سره پړسيږى چې دتالندې دغږ لامل ګرځى.

وَيُسَبِّحُ ٱلرَّعۡدُ بِحَمۡدِهِۦ

اوتالنده دده تسبيح وايى (الرعد ١٣).

بار(حمل) ورکوونکى بادونه

دقرآن کريم په يوه آيت کې دباروركوونكو بادونو اودباران جوړيدل يادشوى :

وَأَرۡسَلۡنَا ٱلرِّيَٰحَ لَوَٰقِحَ فَأَنزَلۡنَا مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَسۡقَيۡنَٰكُمُوهُ

موږ بار(حمل) ورکوونکى بادونه راولېږل اودهغو په اثر مو باران له آسمانه واوراوه څوچې تاسو ته اوبه ورکړى (الحجر٢٢).

دغه آيت ځرګندوى چې دباران دجوړيدو لومړى پړاو باد دى . له شلمې زيږديزې پيړۍ څخه مخکې داسې انګيرل کيده چې دباد يواځينې دنده دوريځو راوړل دى. په داسې حال کې چې دهوا پيژندنې موندنو دباد ونډه دبارانونو په باروركونه کې روښانه کړه.

څه ډول چې مو مخکې وويل دسمندر په سطح کې بې شمېره حبابونه جوړيږى کله چې دغه حبابونه وچوى بېشمېره دملى متر په سلمه برخه كوچنۍ ذرې هواته پورته کيږى. دغه ايرسولونه Aerosol چې له ځمکې نه پورته شويودوړو اولړو سره له باد سره يوځاى راځى اوسره ګډيږى دځمکې پورتنۍ برخې ته اوچتيږى اوخوځښت کوى ، په پاى کې دبادونو له لارې پورته اوپورته وړل کيږى څوچې دابودبخارونو سره تماس مومى . داوبو بخار ددغو ذروپه شاوخوا تراکم کوى اوداوبو څاڅکى جوړوى چې ټول يوځاى وريځې جوړوى اوپرځمکه دباران په څېر اوريږى. نو وينو چې څه ډول باد تبخير شوې اوبه دهغو ذروله لارې چې دسمندر له مخې څخه يى اخلى باروركوى اودوريځو اوباران په جوړيدو کې مرسته کوى.

دباد له لارى دباران اووريځو په جوړيدو کې دغه ارزښتنا ک ټکى سلګونه کاله مخکې کله چې دطبيعى پديدو په هکله پوهې ډير لږ پرمختګ کړى و په قرآن کې بيان شوى.

بله مهمه مسأله په دې آيت کې دګلانو په تلقيح اوباروركونه کې دباد ونډه ده.

ډير ګلان خپل ګردونه يا Pollen دباد له لارې شېندې اودخپل ډول بقا ته ادامه ورکوى. ډير نباتات له پرانستو(دخپريدووړ) تخمونو سره لکه دصبردونو ، دکجورو دونو ، هغه هګې لرونکى نباتات چې ګل کوى اودشنې ګياه په څيرنباتات ټول دباد له لارې القاح کيږى. باد د نبات له يوه بوټى نه بل همغه ډول بوټى ته ګرد لېږدوى اودالقاح عمليه ترسره کيږى.

تردې وروستيو پورى دغه حمل وركونكى ميكانيزم ځرګند نه وو ، کله چې ځرګند شوچې نباتات هم دنارينه اوښځينه جنس درلودونکى دى دباد دغه عمل هم وموندل شو . په داسې حال کې چې قرآن له مخکې دا مسأله ځرګنده کړې وه.

دباد دجوړېدو پړاوونه

يَعۡقِلُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَصۡرِيفِ ٱلرِّيَٰحِ ءَايَٰتٞ لِّقَوۡمٖ

اوباد ته په لوری ورکولو کې دعقل دخاوندانو لپاره نښانې دی (الجاثیه ۵).

باد ددوو مرکزونو په مینځ کې دبېلابېلې تودوخې دخوځښت څخه عبارت دی. توپیر لرونکې دتودوخې درجې ، دهوا توپیر لرونکی فشارونه جوړوي اوتل له پورته نه له لوړفشار څخه ښکته ټیټ فشار خواته جاری وی. هرڅومره چې دتودوخې ددرجې توپیر اوپه پایله کې یې دفشار توپیر زیات وی څواکمن بادونه جوړوی. حیرانوونکی مسأله داده چې دځمکې ګردچاپېره دتودوخې ددرجې اوفشار دډیر توپیر سره سره لکه داستوا دکربنې تودوخه او دقطبونو سړه هوا بیا دخدای په فضل ډیر وژونکی اوورانوونکی بادونه نه جوړیږی. اوکه چیرې داستوا او قطبونو په مینځ کې بادونه کرار نه وای دځمکې پر سربه دژوند امکان موجود نه وای. اوتل به څواکمنو بربوکبو اوتوپانونو دوام درلود.
دتصریف لغت یعنی څوواره راتاوول ، لوری ورکول ، بنه ورکول تنظیمول او اوخپرول دی . ددغه لغت انتخاب دباد لپاره په خپله دهغه دبهیر ډول څرګندوی.اوهمدا رنګه دا رسوی چې بادونه تصادفی نه دی بلکې تل داسې دالله (ج) له خوا تنظیمیږی چې دژوند بقا په ځمکه کې تأمینیږی.

فوتو سنتیزڅه ډول سهار مهال پیلیږی

وَٱلَّيۡلِ إِذَا عَسۡعَسَ وَٱلصُّبۡحِ إِذَا تَنَفَّسَ

قسم په شپه چې تیاره کېږی اوپه سهار چې سا اخلی. (التکویر ۱۸-۱۷).

د نباتاتو فوتو ستنبز Photosynthesis هغه کاربن دای اکساید چې دانسانانو لپاره زیان لری جذبوی اوپرځای یې اکسیجن آزادوی. دیرش په سلوکې دځمکې دسر اکسیجن دوچې دنباتاتو او اویا په سلوکې دسمندرونو لاندې نباتاتو له لاری جوړیږی . فوتو سنتیز یوه مغلقه عملیه ده چې تراوسه په سمه توګه څوک پرې نه دی پوهیدلی . ځکه چې تعاملونه دمالیکولونو ، اتومونو اوالکترونونو په سطح صورت نیسی . نو دغه عملیه په سترګو نه شو لیدلای . خواغېزه او پایلې یې داکسیجن اوهغو خوراکی توکو کې چې موږ ترې ګټه اخلو وینو.
د فوتو سنتیز ګټه دهغه اکسېجن له مخې چې جوړوی یې اندازه کېږی. سهارمهال کله چې دلمر وړانګې ډیرې متراکمې وی ډیرې تولیدېږی . دلمرختو په وخت پانې په خوله کولو پیل کوی اوپه همغه اندول دفوټو ستنتبز عملیه ګړندی کېږی. ماسپښین مهال فوتو سنتبز ورو کېږی اوسااخستنه زیاتېږی ځکه تودوخه ډېرېږی اوخوله هم زیاتېږی . دشپې مهال کله چې تودوخه کمېږی نو خوله هم کمېږی اونبات ارام کوی.
د اذاتنفس کلمه په سهار کې اوږدې سا اخستلو ته اشاره ده . ځکه چې داکسیجن تولید چې دسااخستنې اساسی توکی دی پیلېږی اوډیره کچه یی په همدې وخت کې وی . کله چې الله (ج) په هغه سوګند یادوی ، دموضوع پر اهمیت ټینګار کوی. دغه مسأله چې په قرآن کې یاده شوی دشلمې پیړۍ مهمه موندنه بلل کېږی.

شپږ مالیکوله اکسیجن + شپږ مالیکوله قند ← فوتو سنتیز ← شپږ مالیکوله کاربن داي اکساید + شپږ مالیکوله اوبه

$$6H_2O + 6CO_2 \text{ — Photosynthesis} \rightarrow C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

سمندرونه یو له بله سره نه گډېږي

دسمندرونو یوه ځانګړنه چې اوس اوس خلک پرې پوه شوي دي آیت پوری تړاولری:

دوه سمندرونه یې یوبل ته نږدې اومخامخ کړي خو ددوی په مینځ کې یو حد شته چې یو پر بل تیری مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ نه کوی (الرحمن ۱۹-۲۰).

سمندرپېژندونکی په نږدې وختو کې پوه شوی چې دسمندرونو اوبه سره له دې چې یو بل ته ډېرې نږدی دی اویو له بله سره تماس لری خو سره نه مخلوطېږی . ددغو اوبو دکثافت توپیر اودسطحې راکښنې توپیر یې داسې عمل کوی چې کواکې ددوې په مینځ کې یو نری دیوال شته دی.
دبېلګې په ډول دمدیترانې سمندرکې اوداطلس سمندرکې تل جذر اومدونه پېښېږی اوځواکمنې څپې لری او اوبه یې یو په بل کې ننوځی خو هېڅکله هم دهریوه دتودوخې درجه ، کثافت او دمالګې اندازه بدلون نه مومی. ځکه چې داسې یوه مانع شته چې دوی یوله بله بېل ساتی.

اوهغه دی چې دوه سیندونه یې یوپه بل کې ننویستل یو یې خوندور اوخوږ کړ اوبل یې وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَٰذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَٰذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا تریو اوتریخ اوددوی په مینځ کې یې داسې یوه پرده ونیوه چې یوله بله بېل واوسی(الفرقان 53).

ددغې موضوع شرح په قرآن کې خپله یوه ستره معجزه دی اوهغه وخت بیان شوې چې دفزیک علم دسطحې راکښنې په هکله په څه نه ؤ خبر.

په سمندرونه کې تیاره اوکورنۍ څپې

یا لکه د ژورسمندر تیارې چې دڅپو له لارې پوښل شوی چې برسېره یې بله څپه وی اوپرسربې أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجِّيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّن فَوْقِهِ سَحَابٌ وریځې دی (النور 40).

په ژوروسمندرونو کې ددوسومترو په ژورتیا تیاره وی . اودزرومترو په ژورتیا کې هېڅ رڼا نشته.
نن موږ دسمندرونو دځېږې ، په هغو کې دژوو ، دمالګې دکچې دلوړې اوژورې په هلکه یې معلومات لرو ، داوبتلونو اونورو وسیلوله لارې پوهانو زیات معلومات لاسته راوړی . په داسې حال کې چې انسان دځانګړو وسایلو نه پرته نه شی کولای تر اویا مترو ژورو اوبو کې ولامبی اودوسوومترونه ژور ځای کې خو ژوندی نه پاتې کېدو له دې کبله دا قرآنی معجزه ده چې څوارلس سوه کاله مخکې دسمندرونو په ژورتیا کې یې تیاره بیان کړې وه چې پوهان ایله اوس پرې پوه شوی.
برسېره پرتیارې یوه بله موضوع هم په دې آیت کې یاده شوی: اوس پوهانو موندلې چې ترسطحې لاندې څپې (sub-surface waves) هم په سمندرونو کې شته چې دسمندر دژورو پوړونو اوبه چې لوړ کثافت لری په ځان کې رانغاړی. دغه څپې کټ مټ دسطحی څپو په څېر وی اوپه همغه توګه له منځه ځی . دغه کورنی څپې په هېڅ توګه نه لیدل کېږی بلکې دډېرې مطالعې اوڅېړنې نه وروسته پر هغه پوهیدلای شو چې دادقرآن عظیم الشأن بله معجزه ګڼل کیدای شی.

هغه ځای چې زموږ خوځښت کنټرولوی

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ، که هغه ونه درید ، موږ به یی دتندي له وېښتو ونیسو ، یوه دروغجنه خطاکاره وچولی. (العلق ۱۵-۱۴)

د"ناصیة کاذبة خاطئة" کلمه په دې آیت کې ډېر عجیب دی . ننیوځېړنو ښوولی چې دماغ دوچولی په برخه کې دځانګړو دندو دتنظیم مسؤلیت لری . دغه دندې چې څوارلس سوه کاله مخکې په قرآن کې ورته اشاره شوې یواځې شپېته کاله مخکې پوهان پرې پوه شوی. یو کتاب چې داناتومی اوفیزیولوژی بنسټونه نوم لری داسې لیکی:

"دیوه هوډ لپاره وړاندوینه اوهڅونه ددماغ په مخکینی برخه کې چې په انګرېزی کې ورته (Prefrontal area, frontal lobe) وایی صورت نیسی اوددماغ په همدغه ځای کې دیرغل کوونکو کړونو مرکز هم قرار لری. نو همدا وچولی دی چې دښې یا بدې کړنې یا درېښتیا اودروغو ویلو دپلان جوړونې ځای دی.

په ډاډ سره ویلو شو چې پورتنی آیت ددماغ همدغې برخی ته اشاره کوی چې په دې وروستیو شپېتو کلونو کې موندل شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالله (ج) په یاد سره زړونه آرام مومي

د امریکې د څېړونو په ملي مرکز کې د داوید لارسن څېړنې دملحدو اومؤمنو خلکوترمېنځ په پرتله کولوکې حیرانوونکې پایلې ترلاسه کړی: دېلګې په توګه باایمانه اودینداره خلک شپېته په سلو کې تر بې دینه خلکو لږ دزړه په ناروغی اخته شوی وو ، دوینې لوړفشار اودځان وژنې پېښې هم په مؤمنو کسانو کې ترملحدینو اوبې دینو خلکو ډېرې لږې وی .

دعقلی طب یوه نړیواله مجله رپوټ ورکوی چې بې عقیدې خلک زیات ناروغه کېږی اودژوند اوږدوالی یې کم دی. دمعدې اوتنفسی سیستم ناروغی شپیته په سلو کې ترپرځدای باورلرونکو خلکو نه په هغوی کې ډېره ده.

اروا‌پېژندونکې هم ورته پایلو ته رسېدلی ، یعنې چې عقیده دانسان اروا ځواکمنوی اوروغتیا ښه کوی. دغه توضیح به کفایت وکړی خو مسأله هغه وخت لا روښانه کېږی چې عملی تجربه سرته ورسېږی .

ایمان په الله (ج) له هرې بلې روانې انګېزې نه ځواکمن وی. دهربرت هنس دڅېړنو مرکز چې دامریکې دهارواد پوهنتون کې دی په دې هکله په زړه پورې اوحیرانوونکی څېړنې اوپایلې لری. سره له دې چې ډاکتر هربرت خپله عقیده نه لری اویو ملحد دی ،خو دې پایلې ته رسېدلی چې دالله (ج) عبادت دانسان په روغیتا کې له هربل څه نه ډېره اغېزه لری. ده ثابته کړه چې هېڅ عقیده دومره اروایی آرامښت انسان ته نه ورپه برخه کوی لکه پر الله (ج) ایمان یې چې ورپه برخه کوی.

دانسان دجسم اوروح اوایمان په مېنځ کې داړیکوپه هکله څه دلیل موجود دې؟ دی وایی: چې جسم اوروح داسې تنظیم شوی چې باید پرالله (ج) عقیده ولری.

أَلَا بِذِكْرِ ٱللَّهِ تَطْمَئِنُّ ٱلْقُلُوبُ

اودغه حقیقت چې دطب ننی پوهه پرهغه اعتراف کوی په قرآن کې یاد شوی :

یوه شی چې یواځې دالله (ج) یاد زړونو ته ډاډ وربښی(الرعد ۲۸).

ولې هغه کسان چې پرالله ایمان لری اودهغه عبادت کوی جسماً اوروحاً روغ دی. ځکه چې هغوی دخلقت دموخې مطابق عمل کوی. هغه فلسفې اوسیستمونه چې دخلقت دحقیقت خلاف وی تل درد لرونکی اوغم راوړونکی وی.

معاصر طب نوی پرمختګونه په دې هکله لری . څه ډول چې پاتریک ګلاین وایی: "په وروستیو پنځه ویشتو کلونو کې علمی څېړنې اوارواپوهنه څرګندوی چې دینی اعتقاد ددماغی روغتیا لپاره منطقی اوجوړونکې عامله اړتیا ده.

په اسلام کې بخښنه اودهغه روغتیایی ګټه

خُذِ ٱلْعَفْوَ

په قرآن کې یادشوی یو اخلاقی صفت عفواوبخښنه ده.

عفو ونیسه(وکړه)(الاعراف ۱۹۹).

وَجَزَٰٓؤُاْ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۖ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُۥ عَلَى ٱللَّهِ

اودبدی جزا دهغه په مثل بدی ده خو که چا عفو وکړه هغه اصلاح وکړه. اجریې الله(ج) ورکوی (الشوری ۴۰).

ځوک چې دغه اللهی امر ونه منی عفو به ورته ستونزمنه وی ځکه چې ډېر ژر به عصبی شی اوپه خطا به اخته شی. په داسې حال کې چې قرآن وایی: چې عفوه له انتقام یا کساد نه بهتره ده. ځکه باایمانه کسان بخښونکی اوصبرناکه وی.

وَٱلْكَٰظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپله غوصه کراروی اوخلک بخښی (آل عمران ۱۳۴).

په ایمان لرونکو کې دبخښنې خصلت له بې ایمانو څخه ډیر توپیر لری . څکه که یو څوک ادعا وکړی چې یو څوک یی بخښلی خو بیاهم تریو خته پوری غصه ناک اوخپه وی اوزیار باسی چې خپل قار کېنوی. په داسې حال کې چې د باایمانه اومسلمان بخښنه مخلصانه وی ، څکه هغوی پوهېږی چې انسانان په دې نړۍ کې تل زیار باسی اوله خپلو تېروتنو څخه زده کړه کوی څکه هغوی بخښونکی او صبرناکه وی. اوایمان لرونکی کله چې عفو کوی نو مقابل لوری یی خطا کاروی اودی په حقه وی اوکیدای شی چې ستر زیان هم دمقابل لور له ګناه نه ورته رسیدلی وی خو دی دخدای لپاره بخښنه کوی اووایی چې هرڅه دالله له لوری وی.

دنویو څېړنو پربنسټ چې امریکاییانو تره سره کړی ، هغه کسان چې دبخښنې قدرت لری له روحی اوجسمی اړخه له روغتیا څخه برخمن وی.

داکتر فریدریک لوسکین چې خپله دوکتورایی دارواپوهنې په څانګه کې داستانفورد له پوهنتون څخه ترلاسه کړې په سانفرانسېسکو کې یی په دووسوو دری پنځوسو تنو باندې څېړنه کړې. ده دغه خلک شپږومجلسونو ته چې هریو یی یونیم ساعت وخت درلود وغوښتل اوعفو اوبخښنه یی ورته توصیه کړه. دغوکسانو وروسته له بخښنې ډیر لږزیان ولید اوهم له جسمی اړخه ښه ول. دبېلګې په ډول پردوی باندې روحی فشار دملادردونه ، بې خوبی ، دسردرد ، دګېډې درد ترپخوا لږ وو.

د فریدریک لوسکن د ((ښه توب لپاره عفو)) کتاب کې بخښنه دخوښۍ اوروغتیا لپاره ډېره ښه نخسه ګڼل شوې. دی په دې کتاب کې لیکی چې عفو پر هیله ، صبر اوپرځان باورباندې ډېره مثبته اغېزه کوی ، هغه زیاتوی چې غصه پرجسم باندې ښکاره اغېزه لری ، پرله پسې غصه دوجود دتودوخې پرناظم یا Thermostat باندې ناوړه اغېزه کوی. کله چې یو څوک په لړخپګان یا غصې سره هم چې دوامداره وی عادت وکړی دنارمل اوغیرنارمل سم توپیر نه شی کولای. په دې حالت کې دادرنالین کچه تل لوړه وی اوله هغه سره دی عادت کوی . دوجود اضافه ادرنالین سوزوی اومنطقی فکر کول ستونزوسره مخ کوی ، چې داپه خپله دوضعې دخرابېدو لامل ګرځی.

برسېره پردې داکتر لوسکن وایی چې دقار اوغصې په وخت کې دځېنو انزایمونو لوړیدل دونې فشار لوړوی.

په یوه بله څېړنه کې چې په یوزرو پنځه سوو کسانو کې معلومه شوې په دینداره اوباایمانه کسانو کې روانې ستونزې اوارواییی ناروغی لږې دی. داکتر هربرت هنسن چې دغه څېړنې پې سرته رسولی وایی: عفو دفیزیولوژۍ یوه برخه ده ... که عفوه ونه کړې هغه مسأله به تا وخوری. دهاروارد په مجله کې یوه خپره شوې مقاله کې لیکل شوی چې قار اوغصه دزړه لپاره ډېره زیان رسوونکې ده . ایچر کواچې دغه موضوع علماً جوته کړې. دده څېړنو ښوولې چې دډېرعمر بدخوېه اوقارجن سړی له خپلو معادل عمر لرونکو سړو څخه ډېر ژر زړیږې اودزړه په ناروغی درې برابره له هغوی څخه ډېر اخته کېږی. کواچې وایی چې دغه درې برابره دزړه دناروغۍ خطر نبغ په نبغه اړیکه لری له ډېر قار ،کسات غوښتنې ، دجګړې غوښتنې اوسزاورکولو له حس سره.

څېړونکې پردې باور دی چې دروحی فشارونو له کبله داکسیجن مصرف دزړه عضلې غټوی ، دوینې دټینګیدواوپه پای کې دزړه دحملې لامل ګرځی.

دغه راز قار اوغصه بېرحمی رامېنځته کوی اوپه وینه کې دپروتینونو دپرسوب سبب ګرځی. دغه پروتینونه دګونو دیوالونه کلکوی دزړه دناروغیو امکان ډېروی.

تولې څېړنې ښیی چې قار اوغصه دانسان روغتیا ته زیان رسوی. په داسې حال کې چې عفو اوبخښنه خوندوره اودروغتیا لپاره ګټوره ده. دعفوې اساسی موخه باید دالله (ج) رضا وی. دغه علمی حقیقت په قرآن کې له زرګونو بېلګو څخه یوه بېلګه ده چې په قران کې نغښتې حکمت راسپړی.

عبادت شفا موندنه چټکوی

الله (ج) وویل ما وغواړی څو ستاسو دعا قبوله کړم (غافر ۶۰).

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

دقرآن له نظره صلوة یعنی غبر کول ، غوښتل ښکارول اومرسته غوښتل دی. نو دعا اوعبادت عبارت دی له الله (ج) ته رجوع کول ګرځېدنه ، دعا اوله هغه نه مرسته غوښتنه ده . ناروغی یوه هغه بېلګه ده چې څوک ځان اړ وبولی اوهغه د الله (ج) لورته راکاږی. له بل لوری ناروغی د الله (ج) له لوری یوه آزمېښت دی چې انسان خپلو تېروتنوته متوجه کوی اوداچې نړۍ کې ژوند فانی ښه لری. چې دابیا داجراوثواب لپاره یوه لاره اودګناه لپاره دبخښنې یوه وسیله کیدای شی.

هغوی چې سم ایمان نه لری داسې فکر کوی چې شفا دطبیب اومعاصرې طبی ټکنالوژی په لاس کې ده . هغوی فکر نه کوی چې الله (ج) ددوی دجسم سیستمونه روغ پیداکړی اوهغه دی چې درمل اوطبیب یی پیداکړی دی. ډیر کسان هغه وخت الله (ج) ته راګرځی چې له طبیب اودرملو څنې ناهیلی شی. په دې وخت کې یواځې له الله نه مرسته غواړی. څه ډول چې په لاندې مبارک آیت کې بیان شوې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَإِذَا مَسَّ
ٱلْإِنسَٰنَ ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَآئِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا
عَنْهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَآ إِلَىٰ ضُرٍّ مَّسَّهُۥ

کله چې انسان په زیان کې شي په هرحالت کې چې وی ، ناست ، ولاړ ، یا غزېدلی موږ ته دعا کوی اوهغه وخت چې رنځ یی لرې شی داسې دغفلت په لور ځی چې ګواکې موږ یی هیڅ دخپل زیان ددفعې لپاره نه ووغوښتی. (یونس ۱۲).

یعنی په هرحال کې حتی دروغتیا اود ستونزو د نه لرولو په حالت کې هم باید انسان لمونځ وکړی اوله الله (ج) نه دهغې هوساینې لپاره چې ورکړې یی ده مننه وکړی.
ددعا اولمانځه ډیر مهم اړخ عبارت له دې نه دی چې شخص باید زیار وباسې چې دده دعا له عمله سره یوځای وی. دعا اولمونځ له عمل سره یعنی دهرڅه سرته رسېدو امکان یی وی. لکه ناروغ چې دعا کوی برسېره پردې چې دعا کوی باید طبیب ته هم ورشی اودرمل هم باید واخلی. ځکه الله (ج) هرڅه په دنیا کې یوله بل سره تړلی اودهرڅه لپاره یی سببونه پیداکړی اوهرڅه دټاکلو اسبابو له لاری واقع کېږی. نو هرڅوک له الله نه باید په داسې حال کې چې صبر اومتانت به لری دښوپایلو انتظاردې ولری.
ډاکتران ددعا اولمانځه په مثبتو اغېزو اوله دې لارې چټکې روغتیا موندنې ته موجه شوی دی اوهغه ټولو ته توصیه کوی.
د نیوزویک Newsweek مجلې د "الله (ج) اوروغتیا ترسرلیک لاندې ، چې په کې لیکل شوی آیا دین سمه درملنه ده اوولې ساینس ایمان راوړی؟ د۲۰۰۳ کال دنومبر په لسمه ګڼه کې یو شمېر مقالې خپرې کړی.په هغو کې ویل شوی چې عقیده دناروغ مورال اوچټوی اودروغتیاموندنې دګړندیتوب لامل یی ګرځی.ساینس منلې چې ایمان دچټکې اوآسانه شفا موندنې لامل کېږی.
د مچیګن پوهنتون څېړنو هم ښودلې چې روانی فشارونه اوروحی انحطاط په ایمانداره خلکو کې لږ دی . دشیکاګو پوهنتون په څېړنو کې ښوول شوی چې بې وخته مړینه په هغو خلکو کې چې لمونځ کوی ترنورو ۲۵په سلوکې لږه ده په هغو نورو اوه سوه پنځوسو تنوکې چې دزړه رګونه یی معاینه شوی وو دلمانځه اودعا اغېزه کې علماً ثابته شوې.اوڅرګنده شوه دهغو کسانو مړینه چې لمونځ یی کاوه په کال کې دیرش په سلوکې لږه وه.لمونځ نباید یواځې ددې لپاره وی چې ناروغی اوستونزې له چا لری شی. یوباایمانه اومخلص مسلمان باید تل لمونځ وکړی اویواځې د الله (ج)

وَإِذَا سَأَلَكَ
عِبَادِى عَنِّى فَإِنِّى قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ ٱلدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا۟ لِى وَلْيُؤْمِنُوا۟ بِى لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

درضا غوښتونکی دی وی.
اوکله چې بنده ګان له مانه وپوښتی ، ووایه چې زه هغوی ته نږدې یم اودهردعاکوونکی دعاقبلوم. نو باید زما دعوت ومنی اوایمان راوړی څوچې نېکمرغی ته ورسېږی (البقره ۱۸۶).

د دین دنه مراعات له کبله روانی فشار اوخپګان

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِى فَإِنَّ لَهُۥ مَعِيشَةً ضَنكًا
وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُۥ يَجْعَلْ صَدْرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجًا

هرڅوک چې زما له یاده غافله شی معیشت به یی تنګ شی اوهر چاته چې وغواړی لاروركی یی کړی دهغه زړه تنګ اوکلکوی(طه ۱۲۴).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَمَن يُرِدِ اللّهُ أَن يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلاَمِ وَمَن يُرِدْ أَن يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَاء كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ

اوهرڅوک که وغواړي چې لاروکې يې کړی دهغه زړه به تنګ اوکلک وګرځوي(الانعام ۱۲۵).

هغه څوک چې په الله (ج) ايمان نه راوړی تل به داندېښنې ، ډار اواروايي ناروغيو لپاره زمينه مساعدوی چې په پای کې جسمي ناروغی هم رامېنځته کوی اوڅر زړېږی .
ايمان لرونکی خلک داچې له اروايي پلوه ځواکمن دی نو له همدې کبله لږ په اروايي ستونزو اخته کېږی . د الله (ج) رضا ، ايمان اودخوشبيني مثبتي اغېزی اوددې قبلول چې هرڅه پېښېږی هغه د الله (ج) له لوری دی ددوی په روحی اوجسمي روغتيا کې څرګند وی. البته دغه يواځې دهغو کسانو په هکله صدق کوی چې له قرآني احکامو پيروی کوی اوپه ريښتيا هم په خپل دين باندی کلک دی نه داچې يواځې دمسلماني ادعا ولری . پرته له شک څخه ايمان لرونکی هم ناروغه کېږی اوزړېږی خو زړښت يې هېڅکله هم ددوی داروايي څپلتيا اومړاويتوب لامل نه ګرځی .
اروايي ستونزی يا مړاويتوب زموږ دزمانې له ډېرو خپروشوو ناروغيو څخه ګڼل کېږی چې جسمي اواروايي ضررونه لر ی اوجسمي ناروغی هم رامېنځته کوی . دمړاويتوب عامې ستونزی عبارت دی له عقلي ناروغۍ ، اعتياد ، بی خوبی ، دپوستکي ناروغی ، دګېډې ناروغۍ ،دويني لوړفشار ، حساسيت يا الرژی ،نيم سری ، دهډوکو ناروغۍ ، دپښتورګو ناروغۍ ، دزړه حملې اوتنفسي ستونزې.
داثابته شوې چې دټولو دغوناروغيو عامل رواني ستونزې دی.
رواني فشار Stress دعقل يو اضطرابي حالت دی چې احساسات لکه ډار ، ناامني ، ګېنۍ ، اندېښنه اونور چې دعضويت دتوازن دګډوډيدو لامل ګرځی مېنځته راوړی. دادرنالين کچه لوړېږی ، دانرژۍ مصرف اوغبرګونونه لوړې کچې ته رسېږی ، شکر کلسترول اودوينې غوړ ډېرېږی اودويني فشار هم اوچتېږی اونبض چټکېږی. دکورتېزول زياتېدل دشکر ، دزړه ، لوړفشار ، سرطان ، تپونو ، تنفسي ، اودپوستکو دناروغيو لامل ګرځی اوان چې ددماغ دحجرو دله مېنځه تلو زمينه براوبری.
ددرد اواروايي فشار ترمېنځ يوه نېغ په نېغه اړيکه شته ، چې دغه فشار دړګونو دتنګيدو او ددماغ ځېنو برخو ته دنه رسيدولامل ګرځی. دجسم يوې برخې ته دوينې نه رسيدل په هغه ځای کې ددرد لامل ګرځی ، په عين وخت کې دادرنالين کچه لوړېږی چې خپله دړګونو دانقباض اودعضلو دتقلص لامل ګرځی. نو دغه درد مېنځته راځی داضطراب سبب ګرځی اودغه اضطراب درد لاپسې زياتوی.
ځېړنو ښوولی چې مضطرب ،نارآمه ، عصبی ، بې صبره اوبې رحمه کسان زيات دزړه دحملولاندې راځی . ځکه چې سمپاتيک اعصاب تحريکېږی اوپه زياته کچه انسولين توليدوی چې دانسولينو زياتېدل دزړه لپاره ډېر زيان ښونکی وی.
.
هرڅومره چې دناروغ اروايي حالت بد وی دوينو دسروکروياتو فعاليت لږوی. دغه راز لېندانايلر داکسفورد پوهنتون دټکنالوژی دلېږدولو دکمپنۍ رييس دمعافيت په سيستم باندې هم دهغه بده اغېزه ثابته کړی ده. دمړاوېتوب (افسرده ګې يادپيريشن) په وخت کې دماغ زيات کورتېزول آزادوی چې دا په خپله دوجود دمعافيت سيستم له کمزوری سره مخامخ کوی. ثابته شوې چې دډېرو ناروغيواړيکه لکه سرطان له آروايي فشارونو سره شته . لنډه داچې مړاوېتوب ، زړه تنګی اواروايي فشارونه دعضويت نورمال توازن له مېنځه وړی روغتيا خرابوی اوبېلابېلې ستونزی مېنځته راوستلای شي.
پاک رب په يوه بل آيت کې داسې فرمايي:

حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ ٱلْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوٓا۟ أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيْهِ

ترهغو چې ځمکه پرهغو تنګه شوه او ان چې له ځانه زړه تنګی شول اوپوه شول چې پرته له الله (ج) نه هېڅ پناه ځای ددوی لپاره نشته .(التوبه ۱۱۸).

دزړه تنګوالی اودارواېي فشارونو دغه حالت دبې عقيدې اوضعيف الايمانه خلکو په برخه وی . اوبله هيڅ چاره پرته له دې چې الله (ج) ته پناه يووسی نه لری . نن ډاکتران عقيده لری چې ددغو حالاتو يواځينۍ درملنه دزړه کرار والی اوآرام چاپېريال دی .اودغه حالت يواځې دقرآني ارشاداتو څخه په پيروی کې لاسته راوړلای شو.

فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

هرڅا چې دهدايتونو پيروی وکړه دده لپاره ډارنشته اوخپګان به پرې رانه شي(البقره ۳۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسان پیدایښت

پرالله (ج) باندې ایمان دانسان پام په قرآن کې دخلقت بیلابیلو ښېلکو ته راګرځوی لکه آسمانونه ، ژوی ، نباتات ، انسان اونور اوله انسان نه غوښتل شوی چې په دې هلکه ځیرنه وکړی.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

موږتاسو پیداکړی، بیا ولی تصدیق نه کوی ؟ (الواقعه ۵۷)

دقرآن اعجاز په بېلابېلو آیتونو کې ښکاره دی ځینو آیتونو داسې شیان یاد کړی چې په اوومه میلادی پېړۍ کې ناممکن ووځو چې انسان پرهغو پوه شی. لکه :انسان له ټولې منی څخه نه بلکه له یوې برخې نه یې جوړشوی.

۱.دنرنطفه دماشوم دجنسیت ټاکونکی دی.

۲- دماشوم رشیم دیوې غوارۍ (حلزون) په څېر دمور پررحم نښلی.

۳-جنین په رحم کې دننه په درې تیاروکې وده کوی.

د منی څاڅکی :

منی د مور دوجود په دننه کې خوځښت لری څو تخمې ته ورسېږی. ددوسووپنځوس میلیونو سپرمونو له ډلی څخه چې په منی کې شته یوازې یوزریی دښځې تخمې ته چې دنښی مالګې په کچه وی ځان رسوی. دغه موضوع دقیامت په سورې کې یاده شوې ده.

آیا یوه نطفه له انزال شوی منی څخه نه وه (القیامه ۳۷).

په دې ځای کې وینو چې الله (ج) روښانوی چې انسان له ټولې منی څخه نه بلکې دمنی له یوې لږې برخی نه جوړشوی. اودا هغه موضوع ده چې په شلمه پېړۍ کې روښانه شوې.

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ

دمنی مخلوط:

دمنی مایع یوازې دسپرمو درلودونکی نه وی بلکې دبېلابېلو مایعاتو یو مخلوط وی چې په خصیو اودپروستات دغدې په منوی کیسواودبولی مجرا په نورغدو کې موجود وی. چې تجزیه یی جوتوی چې هغو کې سپرم ، ویتامین سی ، کلسترول ، فلاوین ، شکر ، دلیموجوهر ، پروستاګلادین ، فاسفولیپید فاسفیت ، جست ، هیالورنیدیز اونورې اجزاوی وی. دغه مایع بیلابېلې دندې لکه سپرموته دانرژۍ جوړول ، درحم دخولې دسیمې دتیزابی چاپیریال خنثی کول ، دسپرم دحرکت لپاره دیوه ښویدونکې تګلوری جوړول اونورې لری.چې دغه موضوع په سلګونه کاله مخکې قرآن یاده کړې.

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ

موږ انسان دمختلطې نطفې له اوبو نه خلق کړ (الانسان ۲).

اوپه یوه بل آیت کې دمخلوط جوهر نه دانسان پرخلقت ټینګار کوی:

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِن سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ

هغه وخت مو دهغه نسل د یوې بیقدرې مایع له لنډیز یا جوهر څخه جوړکړ (السجده ۸).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسلالې کلمه يعنې ديوه شی اساسی اومهمه برخه يعنی دهغه جوهر.

دماشوم جنسيت:

تردې نژدی وختو پوری خلکو فکر کاوه چې دماشوم جنس دښځې له لوری ټاکل کېږی (اوزموږيوشمېرخلک اوس هم په همدې باوردی) اوکله هم فکر کيده چې دواړه هم مور هم پلار دماشوم په جنسيت اغېزه لری. خو قرآن مجيد روښانه کړې چې جنسيت دنارينه دمنی له څاڅکی نه نشأت کوی.

وَأَنَّهُۥ خَلَقَ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ مِن نُّطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ

اوهغه دنارينه اوښځينه جفتونه پيداکړل دنارينه له نطفې نه چې توېږی. (النجم ۴۶-۴۵).

أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ يُمْنَىٰ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ ٱلزَّوْجَيْنِ ٱلذَّكَرَ وَٱلْأُنثَىٰ

آيا په لومړی سر کې يوه نطفه دمنی له جنسه نه وه . بيا هغه نطفه ترلې وينه شوه اوپه پای کې يی جوړه اوپيداکړه اوله هغه نه يی دوه جنسه نر اوښځه مېنځته راوړل (القيامه ۳۹-۳۷).

دماليکولير بيولوژی اوجنتيک علم پرمختګ ددغو معلوماتو پرريښتينوالی داعتراف جوګه شوی دی . په شمله پېړۍ کې دا پوهه لاسته راغله چې دماشوم جنسيت دنر دسپرمو د حجرو له مخې ټاکل کېږی . دجنسيت دټاکلو عامل کروزمونه وی . شپږ څلويښت کروزومونه دانسان دجوړښت ټاکونکی وی چې له هغو ډلې نه يی دوه عدده دجنسی کروزومونو په نامه يادېږی. دغه جنسی کروموزمونه په نارينه وو کې Yو X او په ښځوکې Xاو X دی (چې دشکل دورته والی په خاطر په دې حرفونو نومول شوی) د X کروموزوم ښځېنه او د Y کروموزم دنارينه ځانګړتياوې لېږدوی.
ديوه انسان يا يوه ماشوم نوی جوړيدل ددغو کروموزمونو ددوو دانو له يوځای کيدو نه چې په نارينه اوښځوکې دجوړې په توګه وجود لری صورت نيسی .دښځې جنسی حجره په دووحجرووېشل شوې چې هريوه يی يواځې ښځينه ځانګړنې لری. په داسې حال کې چې د نارينه جنسی حجره کله چې ويشل کېږی دوه ډوله بېلابېل سپرمونه جوړوی چې يو يی د X کروموزوم اوبل يی د Y کروموزم لری.کله چې دښځې هګې چې د X کروموزوم لری د X کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی ماشوم د XX کروموزومونه لری يعنې چې نجلی به وی . اوکله چې دښځې تخمه چې يواځې د X کروموزوم لری کولای شی د Y کروموزم درلودونکی سپرم سره يوځای شی چې ماشوم په دې توګه YX کروموزومونه وی يعنی هلک به وی.
نو دماشوم جنسيت دنارينه دسپرموله لارې ټاکل کېږی. په داسې حال کې چې په زياتو ټولنو کې فکر کېده چې دجنسيت ټاکل دښځېه له لوری وی .اوښځې دنجونو په زېږولو ملامتېدلې.
څوارلس سوه کاله مخکې قرآن دغه ناوړه دود رد کړی اوداسې موضوع يی بيان کړه چې موږ يی ايله اوس په حقيقت باندې پوه شوی يو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

<u>هغه عقله چې په رحم پورې نښلي:</u>

که هغو موضوعاتو ته چې په قرآن کې یادشوی ښه ځیر شو ډیرو مهمو موضوګانو باندې به پوه شو. کله چې دنارینه سپرم دښځې له تخمې سره یوځای شی دیوه ماشوم دجوړیدو بنسټ ایښودل کېږی . دغه واحده حجره دزایګوټ Zygote په نامه یادېږی چې په دوام داره توګه تکثر کوی اودغوښې په یوه ټوټه چې درشیم Embryo په نامه یادېږی بدلېږی چې دغه پړاوونه دمایکروسکوپ له لارې لیدل کېږی. دغه رشیم آزاده نه پاتې کېږی بلکې ځان درحم پردیوال نښلوی اوپه هغه کې رېښې ځغلوی چې ښه کلک شی. اودهمدغو ریښولە لارې خوراکې مواد چې د ودې لپاره ډیراړین وی دمور له وینی نه اخلی.

بیا نو دا دقرآن یوه بله معجزه ده چې په رحم باندې د رشیم سرېښېدوته اشاره کوی.

خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ.

انسان یی له علق (ترل شوې وینې)نه جوړکړ. (العلق ۲).

د"علق" کلمه کله چې یو شی په بل شی ونښلی مانا لری دغه کلمه غواګی یا حلزون چې په نورو ژوو ځان نښلوی اودهغو وینه زبېښی په مانا هم راغلې.

په ډاډمنه توګه د مور د رحم دتوضیح لپاره ددې کلمې کارونه یواځې دالله کلام کیدلای شی چې خالق دټولو کلمو دی.

<u>پرهډوکو دعضلو پوښونه:</u>

هغه مهم معلومات چې قرآن برابر کړی ، دمورپه رحم کې دودې پړاوونه دی.

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ

بیا مو نطفه علقه کړه اوله علقې نه مو شلېدلې غوښه جوړه کړه اوله هغې شلېدلې غوښې مو هډوکی اوبیا مو پرهډوکو عضلی وپوښلې اوبیا مو یو بل خلقت رامېنځ ته کړ(المؤمنون ۱۴).

امبریولوژی Embryology داسې علم دی چې دمورپه رحم کې دماشوم دودې پړاوونه ترڅېړنې لاندې نیسی. تردې نږدې وختو پورې دامبریولوژی پوهانو فکر کاوه چې هډوکی اوعضلې یوځای جوړېږی ، په داسې حال کې چې میکروسکوپیکوڅېړنو وښودله چې په قرآن کې شرح شوی پړاوونه بشپړدقیق اوسم ویل شوی اووروسته له ډېرې مودې پوهه وتوانیده چې دقرآن دا ویل شوی حقیقت درک کړی.لومړی له غوښې نه چې دټولو نسجونو یو مخلوط وی یو غضروف جوړېږی چې وروسته بیا په هډوکې بدلېږی ، بیا وروسته دعضلو حجرې جوړېږی اوپه هډوکو خورېږی اوهغه پوښوی.

یوه پوهنېزه خپرونه دانسان دتکامل په نامه داسې وایی:

"درشیم عمومی اسکلیت په اوومه اوونۍ کې دهډوکو په جوړښت سره څېره مومې اوبیا وروسته ډېر ژر دعضلو جوړښت پیلېږی .عضلې بیا خپل سم حالت غوره کوی . دعضلو جوړیدل په اتمه اوونۍ کې واقع کېږی " . لنډه داچې دانسان د ودې پړاوونه څه ډول چې په قرآن کې روښانه شوی د ننی امبریولوژی موندنو باندی دتایید مهر ږدی.

<u>د مورپه رحم کې پړاوونه اوتیارې:</u>

قرآن وایی چې ماشوم ددرې ګونو تیارو په پړاوونوکې پیداکېږی.

يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِّن بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ

تاسو یی پړاوپه پړاو دمور په رحم کې پیداکړی په درې ګونو تیاروکې (الزمر 6).

درې ګونې تیارې یا(ظلمات ثلث) درشیم دودې په بهیر کې عبارت دی له : دبطن یا نس په جوف کې تیاره

1. درحم دننه تیاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

2. دماشوم دغشا په مېنځ کې تیاره

ننی بیولوژی ښکاره کړه چې درشیم اوماشوم وده څه ډول چې په مبارک آیت کې یاد ه شوې په درې پوښونو کې کېږی. برسېره پردې پوهې جوته کړې چې هریو له هغو نه له درې پوړونو پوښونو نه جوړشوی.د بطن یا نس پوښ دپوستکی ، دپوستکی لاندې اوعضلو پوښونه دی .

1. درحم پوښ دبهرنی برخې دعضلاتی برخې اودرحم دکورنی برخی چې رشیم په کې ځای په ځای کېږی جوړشوی دی. هغه پوښ چې ماشوم درحم په مېنځ کې په کې ځای په ځای شوی هم درې پوړه لری چې د Amnion ، Chorion و Decidua په نومونو سره یادېږی.

برسېره پردې پورتنی آیت کولای شی درحم په مېنځ کې دژوندانه درې پړاونوته اشاره ولری. چې دغه درې پړاوونه عبارت دی له : دوه نیمی لومړنی اونی یا درشیم دجوړیدو نه مخکینی پړاو ، تراتو اوونیوپوری درشیم پړاو اوبیا تر زېږیدنې پورې جنینی پړاو.

١- درشیم نه مخکې پړاوPre-embryonic : چې دزایګوت په لومړی پړاو کې تقسیمېږی اودحجروپه یوه ځانګه بدلېږی چې ځان درحم دیوال باندې نښلوی چې داحجرې په تدریجی توګه درې پوړه جوړوی.

٢- رشیمی پړاو Embryonic: دغه پړاو پېنځه نیمی اوونی وی چې انساج اودعضویت بېلابېل غړی په مېنځته راتلو پیل کوی.

٣- جنینی پړاوFoetal: وروسته له اتمې اوونی نه وی چې په بشپړه توګه دیوه انسان له شکل سره ورته وی په داسې حال کې چې لومړی سر کې یواځې درې سانتی متره اوږدوالی لری دغه پړاو تر درې اوونیو پوری او دولادت تروخته پورې دوام مومی.

دموږپه نس کې دماشوم دودې په اړوند معلومات یواځې دمدرنو وسایلو له لاری په څېړونو امکان وموند خو قرآن لکه نورې په سلګونه موضوع ګانې دغه معلومات ډېروړاندې روښانه کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نطفې د صدور لومړنی موقیعت:

اوپه بل آیت کې دنطفې دجوړیدو په هلکه فرمایی:

خُلِقَ مِن مَّآءٍ دَافِقٍ يَخْرُجُ مِنۢ بَيْنِ ٱلصُّلْبِ وَٱلتَّرَآئِبِ

له خوځېدونکواوبو څخه خلق شوی چې دملاتیراوپوښتیو له مېنځ نه راوځی(الطارق ۷-۶).

څوارلس پېړۍ مخکې دامبریولوژی علم نه وو اوددغو آیتونو په هدف سم څوک نه پوهېدل . کله چې ماشوم دمورپه رحم کې وی خصیې دهلک په جنین کې اوتخمدان دنجلۍ په جنین کې هلته چې پښتورګې موقیعت لری ځای پرځای وی یعنی د ملا د تیر اود پوښتیو په تقاطع کې چې وروسته بیا خپل اصلی موقیعت ته یعنې لږڅه لاندې راځی .

خصیی د ملا د تیر اوپوښتیو له مېنځ نه درحم په مینځ کې په دریمه میاشت لاندې خواته خوځښت کوی اوپه حوصله کی ځای نیسی. بیا له اوومې میاشتې وروسته لاندې راځی اودنس لاندینی جدار ته رسېږی اوپه نهمه میاشت دزېږېدنې وخت ته نږدې له نس نه دباندې په خپل اصلی ځای کی ځای نیسی. دقرآن دغه حکمت بله یوه معجزه ده.

له اوبونه د انسان پیدایښت

وَٱللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَآبَّةٍ مِّن مَّآءٍ

وَهُوَ ٱلَّذِى خَلَقَ مِنَ ٱلْمَآءِ بَشَرًا

الله (ج) ټول ژوی له اوبو نه خلق کړی (النور ۴۵).

هغه داسې ذات دی چې بشر یې له اوبو پیداکړ (الفرقان ۵۴).

کله چې په دې آیت کې دانسان اونورژوو د پیدایښت ډول کورو د قرآن په اعجاز به اعتراف وکړو. انسانان سلګونه کاله وروسته دمیکروسکوپ دجوړیدوله لارې پر دې پوه شول چې هرژوندی موجود له اوبو نه پیداشوی.

دژوندیو موجوداتو له پنځوسو نه تر نوی په سلوکې جوړښت له ابوشوی دی. بیولوژی روښانوی چې اتیا په سلو کې سایتوپلازم چې د هرحیوان دحجرې اساسی جز دی له اوبو جوړشوی اوسایتوپلازم په سلګونه کاله وروسته د قرآن له نزول څخه پیژندل شوی دی.

له ختې نه جوړښت

الله (ج) په قرآن کې فرمایی چې انسان یی له ختې جوړکړی اوروح یی په هغه کې پو کړی دی.

مونږ داله سرېښناکې ختې څخه پیداکړل(الصافات ۱۱).

إِنَّا خَلَقْنَٰهُم مِّن طِينٍ لَّازِبٍۭ

کله چې دانسان جسم ترمطالعې لاندې ونیول شی دا روښانېږی چې ټول عنصرونه چې په خاوره کې شته دانسان په بدن کې هم شته.ژوندی انساج پنځه نوی په سلوکې له کاربن ، هایدروجن ، اکسیجن ، نایتروجن ، فاسفورس اوشپږویشت نوروعنصرونو نه جوړشوی.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ

انسان مو دختې له جوهر یا خلاصی څخه پیداکړ (المومنون ۱۲).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د"سلالة" كلمه يعنې ديوشى بنستېزه يا خلاصه برخه يعنى دهغه جوهر.دغه معلومات څوارلس پېړۍ مخكى قرآن كې ويل شوى چى اوسنۍ پوهه ايله اوس پرې پوه شوى ده.

د جنينو تنظيم Gene

مِن نُّطْفَةٍ خَلَقَهُۥ فَقَدَّرَهُۥ ثُمَّ ٱلسَّبِيلَ يَسَّرَهُۥ

له نطفې نه مو پيداكړ اواندول مو ورته سم كړ. بيامو تګلورى ورته آسان كړ (عبس ٢٠-١٩).

د "قدره" كلمه چې متناسب ژباړل شوى دى د قدر له فعل څخه اخستل شوى . دغه كلمه دتنظيمولو ، پلانولو ، طرحې اچولو ، وړاندوينې اوپه پاى كې دهرڅه ليكل په تقدير كې دى.
كله چې سپرم دتخمې پلار مور القاح كړه دواړه جينونه يوځاى كېږى اود ماشوم د جسم ټولې ځانګړنې جوتېږى . هريو د دې زرګونو جينو څخه ځانته ځانګړې دنده لرى . دسترګو درنګ ، دويښتو ، ونې ، څېرې اونورو جين ټاكل كېږى. برسېره پردې دعضويت په دننه كې د زرګونو بېلابېلو فعاليتونو فزيكى ځانګړنې مشخصېږى چې كنټرول يى په جينو كې ليكل شوى دى. لكه دوينى دفشار لوړيدل چې به جينو كې حک كېږى .
هغه لومړنى جين چې دسپرم اوورم له يوځاى كيدو څخه مېنځته راځى د ډى .ان.اى DNA ماليكول جوړوى چې ديوه چا ټولې نښې له لومړى سرنه ترمړينې پورې دكودنو په توګه كې ځايول كېږى.
دغه ماليكول د داسې جينونو درلودونكى وى چې دحجرو په هسته كې ځاى لرى. لومړنۍ حجره ديادوشويو معلوماتو له مخې د DNA په ويشل كيدو پيل كوى. په دې توګه يو انسان جوړېږى.
ديوه انسان د جوړښت تنظيم ديوه ماليكول يا DNA له لارې صورت نيسى. دغه ماليكول له كاربن ، هايدروجن ، نايتروجن او فاسفورس نه جوړشوى دى.
دمعلوماتو هغه ظرفيت چې په DNA كې ثبت وى ، پوهان يى حيران كړى . په يوه ماليكول كې شته معلومات دومره پراخ دى چې كولاى شى يو ميليون دايرة المعارفونه چې هريو يى په زرګونه مخه ولرى ډک كړى.
دپرتلې لپاره كولاى شو ووايو چې دنړۍ ستر اوډير معلومات لرونكى دايرة المعارف بريتانيكيا Britannica دى چې درويشت ټوكه اوپنځه ويشت زره مخه دى .په داسې حال كې چې يو ماليكول چې دحجرې په هسته كې له خپله حجرې نه هم كوچنۍ وى دنړۍ له ستر دايرة المعارف Encyclopedia نه څلويښت برابره ډير معلومات په كې ځاى شوى. يعنې چې دغه دايرة المعارف به زر ټوكه ولرى چې تراوسه ددنيا په هېڅ ځاى كې نشته دا دانسانى بدن يوه بله معجزه ده چې ماترياليستان اوهغه كسان چې دكايناتو خالق نه منى دروغجن غلط اوډيرنادانه ثابتوى.
دDNA جوړښت په كال ١٩٥٣ ميلادى كې د فرانسيس كريک له خواكشف شوى په داسې حال كې چې په سلوګونه كاله مخكې قرآن هغه ته اشاره كړې وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

حيض Menstruation

دحيض دوران هغه وخت وی چې دیوې ښځې له عضویت نه القاح شوې تخمه او له مېنځه تللی نسج درحم له مېنځه دباندې وشړل شی. دغه پېښه دوینې درګونو له څېریدو سره ملګری وی چې له پای ته رسیدو وروسته یې د تخمې د پخیدو لپاره یوه بله دوره پیلېږی. دهرې ښځې لپاره ځانګړی وخت یوه میاشت ټاکل کېږی . هره میاشت ټاکل شوی هورمونونه آزادېږی اویوه پخه شوی تخمه آزادېږی . نو دښځې وجود په هره میاشت کې یوځل دالقاح لپاره چمتوکېږی. خو دسپرم مداخله یا عدم مداخله وروستی بدلونونه ټاکی. په دې پړاوکې درحم په جوف کې بدلونونه یواځې کیدلای شی چې داناتومی اونسایی کتنو له لاری ښکاره شی.په داسې حال کې مخکې له دې چې پوهان په دې بهیر پوه شی قرآن یادکړی:

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنثَىٰ وَمَا تَغِيضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ ۖ وَكُلُّ شَيْءٍ عِندَهُ بِمِقْدَارٍ

الله (ج) پوهېږی چې دهرې ښځې دحمل بار څه دی اوهرکمی اوزیاتی په رحم کې . اوهرڅه په مناسبه کچه ټاکل شوی دی. (الرعد ۸).

دحیض دبهیر په پیل کې درحم دکورنۍ غشأ پنډوالۍ نږدې نیم ملی متره وی . دتخمدان له لارې دآزادو شوو هورمونونو تراغېزې لاندې دغه غشأ نوره هم پنډېږی تر پنځو اوشپږو ملی مترو پورې رسېږی اودزایګوت دځښیدولپاره چمتوکېږی. دعدم القأ په صورت کې دغه پوړدباندې توېږی . بیانو په هره میاشت کې په رحم کې زیاتوالی اوکموالی راځی.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۖ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۖ
وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ

اوپوښتنه کوې له تانه دحیض له دورې نه ،ووایه په هغه کې دښځو لپاره درد شته نو په دې حال کې له هغوی سره مه یوځای کېږی اوترې لرې والی وکړی ترهغو چې له حیضه پاکې نه شی له هغو سره مقاربت مه کوی (البقره ۲۲۲).

دطب ننۍ پوهې ثابته کړې چې دحیض په دوره کې جنسی مقاربت دمیکروبی ناروغیو اودرحم دسرطان لامل ګرځی.

د ماشوم د غړو د ودې ترتیب

انسان مو له مختلطې نطفې څخه پیداکړ اوترآزموینې لاندې مو راووست اوبیامو هغه اوریدونکی اولیدونکی وګرځاوه (الانسان ۲).

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

د قرآن په ټولو آیتونو کې د انسان دحواسو د یادښت یو ترتیب شته تل لومړی اورېدل ، بیا لیدل اوبیا حس کول یاد شوی دی .
ډاکتر کیت مور وایی: په دوه ویشتمه ورځ د رحم په دننه کې لومړی د غوږنو جوړښت پیلېږی بیا سترګې جوړېږی اوبیا دفاعی مرکزونه چې د درک اوحس کولو توان لری جوړېږی . ماشوم په څلورمه میاشت کولای شی ټول غړونه واوری. چې د داډول وضاحت ذکر په قرآن کې خپله یوه معجزه ده.

د شېدو جوړښت

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نُّسْقِيكُم مِّمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَّبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِّلشَّارِبِينَ

ستاسو لپاره په څارویوکې هم یوعبرت دی چې تاسوته ددوی دنس نه له هضم شویوخوړونه اوله وینو نه پاکې شېدې درکووچې دټولو ښبونکو لپاره خوندورې وی (النحل ۶۶).

لومړنی غذایی مواد دېراوونو له وهلو اوکیماوی تعاملاتونه وروسته دهضم په جهاز کې بدلون مومی اودوینو بهیر ته ننوځی ، بیا دوینې دبهیر له لارې بیلابیلو نسجونو اوغړوته رسېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نوروامساجوغوندې د شېدوغدې هم لومړنی خوراکی توکی د وینو له دوران څخه لاسته راوړی. جوړې شوې شیدې د شیدود غدوله لارې افرازېږی چې ډېر لوړخوراکی ارزښت لری. ځکه چې د ټولو خوراکی توکو له خلاصې نه چې هضم شوی وی اود وینو د بهیر له لارې لېږدول کېږی لاسته راځی. نوشېدې له وینو اونیم هضم شویو موادوچې دواړه دخوړو وړنه دی جوړېږی.
هغه ډول چې وینو ددغې موضوح بیان هغه وخت چې د تی لرونکوژوو د اناتومی اوفېزیولوژی په هکله پوره معلومات لانه وویوه فوق العاده امر دی.

د مورشېدې یوه معجزه زېږونکی مخلوط

وَوَصَّيْنَا ٱلْإِنسَـٰنَ بِوَٰلِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُۥ وَهْنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَـٰلُهُۥ فِى عَامَيْنِ

اوانسان ته مو وصیت وکړ په نیکۍ دخپلو والدینو په حق کې په تېره بیا مور چې د حمل باریې پورته کړی اوله دوو کلو وروسته یې ماشوم له شیدو بېل کړ(القمان 14).

د مور شېدې د ماشوم لپاره نه بدلېدونکی غذا وی چې د ماشوم د ودې لامل کرځی اوهم ماشوم د ناروغیونه ژغوری . د مورپه شېدوکې غذایی انډول په بشپړه توګه د ماشوم د اړتیا مطابق وی . د مورشېدې دکافی غذایی موادودرلودونکی وی چې د عصبی سیستم د ودې لپاره کافی وی. مصنوعی خوراکونه د شېدې خوړونکو ماشومانو لپاره هیڅ وخت هم د مور د شېدو ځای نه شی نیولی.
د مور د شېدو دګټو لست د انسانی پوهې په پراختیا او زیاتیدو سره لاهم اوږدېږی. څېړنو ښودلې هغه ماشومان چې د مور د شېدو له لاری تغذیه کېږی د انتاناتو اوهضمی اوتنفسی مکروبی ناروغیو په وړاندې مقاومت لری. ځکه هغه انتی بادی چې د مور په شېدو کې شته ماشوم د میکروبونو په وړاندې ساتی. د مورشېدې دګټورو مکروبونو دتکثر لپاره ښه زمینه مساعدوی ، چې دا په خپله د ناروغیو د باکتریا ، ویروسونو اوپارازیتونو په وړاندې مجادله کوی.
د مور شېدی په آسانۍ سره هضمېږی اوځکه چې د شېدې خوړنکې ماشوم مصرف لږ وی نو په دغو شېدو کې دقوی غذایی موادو دشته والی له کبله دغه مواد دماشوم ودې ته ډېر ګټور وی .
د هغو میندو شېدې چې له مودې مخکې یی ماشوم دنیا ته راوړای وی یعنی مخکې له نهو میاشتو نو د دغو مېندو شېدې د غوړو ، پروتینو ، سودیم کلورایدو اواوسپنې درلودونکی وی . څوچې دهغه ماشوم اړتیا پوره کړی چې له مودې مخکې زېږېدلی وی. کله چې دغه ماشومان د مور په شېدو لوی شی نو د ښې پوهې درلودونکی به وی.
د مور د شېدو بله ځانګړنه د اومیګا ۳ ماده وی. دغه شېدې دغه راز د دماغ اوسترګود پراختیا لپاره ښه ماده وی. Omega-3 اومیګا ۳ دشېدې خوړونکې ماشوم دژوند په لومړیو پړاوونو کې ځانګړی اهمیت لری څو چې دماغ اوعصبی رشتې په نورماله توګه وده وکړی . پوهانو د مور شېدې د اومیګا ۳ د ډېرې ښې سرچېنې په توګه پیژندلی.
دبریستول پوهنتون څېړنو ثابته کړه چې دمور شېدې د وینی په فشار باندې اوږد مهالې اغېزې لری . هغه ماشومان چې د مور له شېدو څخه یی ګټه اخستې وی د زړه په ناروغۍ لږ اخته کېږی ځکه چې د هغو نامشبوع شحمی تېزابو موجودیت دمور په شېدو کې د رګونو جدار پوست ساتی. دغه راز هغه ماشومان چې د مورشېدې خوری په لږه کچه سودیم اخلی اولږ پندېږی چې دا دوینې دفشار په لږیدوکې ډېر اهمیت لری.
داکتر لیزا مارتین اوهمکاران یی د امریکا د سینسناتی روغتون کې زیات پروتینی هورمونونه د ادیپونکتین Adiponectin په نامه په شېدو کې وموندل. چې دا هورمونونه دزړه له حملو نه مخنیوی کوی . ددغو هورمونونو لږوالی په پېڅوکسانو کې لیدل شوی چې دزړه په ناروغیو اخته شوی . نوځکه څرګنده شوی چې ماشومانو کې دلږپنډوالی عامل همدغه هورمونونه دی .
دغه راز یو بل هورمون دلپتین په نامه کشف شوی چې دشحمو په میتابولیسم کې بنسټیز رول لری. لپتین ددماغ دخبرداری لپاره غبرګون ښیی کله چې دشحمو کچه ډېره شی. دغه هورمون دمور دشېدو له لارې ماشوم ته لېږدول کېږی اوهغه له بې ګټې پنډوالی ، د دیابت له ناروغی اود زړه درګونو له ناروغی څخه ساتی.
.

د تل تازه خوړو په هکله حقیقتونه:

یوشمېر نورې ګټې هم د مور په شېدو کې شته . ماشوم دخپلې ودې په بېلابېلوپړاوونو کې بېلابېلو موادو ته اړتیا لری ، اود مورشېدې تل د دغو اړتیاوو پربنسټ خپل مواد بدلوی. د مور شېدی تل د خوړلو لپاره چمتووی اود تودوخې مناسبه درجه لری. په دغو شیدو کې شته غوړ اوشکر د دماغ دپراخیتا لپاره ښه زمینه برابروی اوکلسیم یی دماشوم دودې لپاره بنسټیز رول لری.
سره له دې چې دشېدو په نامه یادېږی خو ددغو بې ساری خوړو په جوړښت کې تر ډېره بریده اوبه ونډه لری ، اودغه ټکی ډېر مهم دی ځکه چې شېدې خوړونکی هم له شېدو پرته اوبو ته اړتیا لری. هغه روغتیاساتنه چې دمور په شېدو کې شته په اوبو اونورو خوړوکې نه شی مراعاتیدلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور شېدې او ذکاوت:

څېړنو ښوولې چې د ذکاوت پراختيا په هغو ماشومانو کې چې دمور له شېدونه ګټه اخلی له نوروماشومانو نه ډېره وی . جيمز اندرسن دکنتوکی له پوهنتون څخه دا تجربه وکړه چې دمور دشېدو خوړونکو د ذکاوت ضريب IQ دهغو ماشومانو څخه چې پوډری شېدې خوری ۵ نمرې زيات دی .تجربې ښوولې چه دغه اغېزې په هغو ماشومانو کې شته چې لږترلږه شپږ مياشتې يی دمور شېدې رودلې وی. اوهغو کسانو چې له اتو اونيو لږ دمور شېدې رودلې دهغوی په ذکاوت کې کوم ځانګرى بدلون نه ليدل کېږی.

آيا د مور شېدې له سرطان سره مقابله کولای شی ؟

د هغو څېړنو په پايله کې چې ترسره شوی دا ثابته شوې چې د مور شېدې ماشوم له سرطان څخه ژغوری. پروفيسر لوند کاترينا سونبورګ دسويدن له پوهنتون نه دمور په شېدوکې يوه معجزه لرونکې اغېزه ومونده . دمور په شېدو کې يو پروتين شته چې سرطانی حجرې وژنی ، په داسې حال کې چې نارملو حجروته کوم ضرر نه رسوی . ددې پروتين داغېزې په ميکانيزم تراوسه څوک نه دی پوه شوی.

پوهانود نوې زېږېدلی ماشوم کولمې چې دمور شودې يی رودلې ترمطالعې لاندې ونيولې . په دې پوه شول چې دمورشېدې دپنوموکوک ميکروب چې په ماشوم کې دسږنې دناروغی لامل ګرځي له منځه وړی . برسېره پردې هغه ماشومان چې دمور له شېدو نه ګټه اخلی ډېر لږ داوربېدوپه ستونزو اوسږنې په انتاناتو اخته کېږی. دمورشېدی ماشوم دسرطان په وړاندې حمايه کوی اوپوهان دی ته هم متوجه شول هغه ماشومان چې له پوډری شېدونه ګټه پورته کوی نهه ځلې ډېر له نورونه دسرطان په ناروغی اخته کېږی. دمور په شېدو کې پروتين په دقيقه توګه سرطانی حجره مومی اوهغه له منځه وړی. دغه پروتين د Alphalactalbumin يا Alpha- Lac په نامه يادېږی. الفالک دداسې پروتينو له لارې توليدېږی چی په شيدو کې د قند لکتوز په جوړيدوکې مرسته کوی.

دا د الله (ج) يوه لورېنه ده :

دمورد شېدو دګټو يوه بل اړخ دادی چې ماشوم بايد له هغه نه دوه کاله ګټه واخلی . دغه معلومات چې په دا وروستيو وختو کې پوهان پرې پوه شوی څوارلس پېړۍ مخکې قرآن تبليغ کړی.

وَٱلْوَٰلِدَٰتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَٰدَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ ٱلرَّضَاعَةَ

مېندې بايد ماشومانوته پوره دوه کاله شېدې ورکړی که غواړی چې د شېدې ورکولو وخت بشپړکړی(البقره ۲۳۳).

مورکله هم دشېدوجوړولو لپاره هوډ نه کوی اونه هم په شېدو کې دموجودومغذی موادو دجوړيدو لپاره هوډ کولای شی چې ماشوم ته ډېرارين دی.. الله (ج) دهرڅا په اړتيا پوهېږی اوله خپل رحمت نه يی برخمن کوی اود مورشېدې هم دماشوم داړتيا مطابق په مور کې پيداکوی.

دګوتې د نښې له مخې پېژندنه

په قرآن کې راغلی چې الله (ج) انسانان له مړينې وروسته بيا ژوندی کوی اوتينکار شوی چې ګوتې به يی بيا تنظيم کړی.

بَلَىٰ قَٰدِرِينَ عَلَىٰٓ أَن نُّسَوِّيَ بَنَانَهُۥ

هوکې موږ کولای شو چې دګوتو سرونه په منظم ډول جوړکړو (القيامه ۴).

دګوتو پرسرونو دغه ټينګارډېر مهم دی ځکه چې دهرشخص دګوتی دسر نښې اوتفصيلات ځانګړی وی . ان دوه ګونی چې DNA يی يوله بل سره مشابه وی خو دګوتې نښې يی يوله بله سره توپير لری.

دګوتې نښه چې مخکې له زېږېدلو بشپړېږی اوپه ټول ژوند کې له بدلون پرته پاتې کېږی له همدې کبله دکسانو دهويت پېژندنې مهم مدرک ګڼل کېږی. اوپه هغه کې هېڅ ډول تېروتنه نه کېږی.

دګوتې دنښې اهميت دنولسمې پېړی په پای کې وموندل شو په داسې حال کې چې قرآن ډېر مخکې زموږ پام هغه ته راګرځولی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

حَتَّىٰٓ إِذَا مَا جَآءُوهَا شَهِدَ عَلَيۡهِمۡ سَمۡعُهُمۡ وَأَبۡصَٰرُهُمۡ وَجُلُودُهُم بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ

کله چې داسې وخت راشي چې غوړونه ، سترګې اوپوستکی یی پرهغه څه چې کړی یی دی شهادت ورکړی(فصلت ۲۰).

د انګبېنو موچۍ

وَأَوۡحَىٰ رَبُّكَ إِلَى ٱلنَّحۡلِ
أَنِ ٱتَّخِذِي مِنَ ٱلۡجِبَالِ بُيُوتٗا وَمِنَ ٱلشَّجَرِ وَمِمَّا يَعۡرِشُونَ ثُمَّ كُلِي
مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ فَٱسۡلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلٗاۚ يَخۡرُجُ مِنۢ بُطُونِهَا
شَرَابٞ مُّخۡتَلِفٌ أَلۡوَٰنُهُۥ فِيهِ شِفَآءٞ لِّلنَّاسِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّقَوۡمٖ
يَتَفَكَّرُونَ

اوستا رب دشاتو ښځېنه موچۍ ته وحی وکړه چې په لوړو غرونوونو کې کورونه جوړکړی له ټولو میوونه وخوری اودالله (ج) پرلار روان شی . دهغوی له مېنځه به دځښولو دبېلابېلو رنګو درلودونکی توکی راووځی چې په هغو کې به د انسانانو لپاره شفأ وی اوپه هغو کې د هغو لپاره هم نښې شته چی فکرکوی. (النحل ۶۹-۶۸).

دشاتو دموچیو په ټولنه کې دهریوه دنده ځانګړې ده . نارینه موچۍ دملکې دالقاح پرته بل کارنه کوی . اوښځېنه موچۍ ټول کارونه لکه دکوراود انګبینو دکندوجوړول پاکونه ، دخوړو دتوکو راټولول ،دانګبینو جوړول اونورې چارې په غاړه لری . دغه موچۍ سره له دې چې ښځې دی خو زېږول نه کوی یعنې دتخمې دپخېدو ضرفیت نه لری اویواځی یوه یی داتوان لری چې هغه ملکه ده.

د "نحل" کلمه یا دشاتو موچۍ په دې آیت کې ورته دښځینه موچۍ خطاب شوی ځکه د"ان تخذي" فعل مؤنثې صیغې لپاره کارول شوی بیا نو قرآن داروښانه کوی چې دشاتو جوړونکې ښځېنه موچۍ دی.

ددغې موضوع وضاحت په داسې حال کې چې دپوهې کچه ډېره ټیټه په خپله دقرآن یوه معجزه ده.

د انګبینو معجزه

بیاهم پورته یادوشویو آیتونو ته پام اړوو (شات دانسانانو لپاره شفأ ده) په ننۍ ساینس کې دانګبینو دخواصو مطالعې یوه نوې علمی شعبه پرانستی ده.

دشاتو یو شمېرځانګړنې یاددو:

داچې کاربوهایدرونه یا په شاتو کې موجود قند سره له دې چې دتېزابو ډېره کچه لری په آسانی سره ګلوکوز ته اوړیدلای شی ، خو په ډیرو حساسو معدو کې هم په آسانۍ سره هضمېدلای شی .

شات دپښتورګو او کولمو دندې ښې کولای شی.

کله چې شات له شېدو اواوبو سره وخوړل شی د دوو دقیقو په ترخ کې یعنی په ډېرې چټکۍ سره دوینې بهیر ته ننوځی. دشاتو قند ددماغ دندې ښې کوی ، اوشات دګلوکوز اوقندونو ښه طبیعی فرکتوزشمېرل کېږی. نوې څېړنې جوتوی چې دغه ماده دستړیا دله مېنځه وړلو اودسپورتی ځواکمنۍ لپاره ښه مخلوط دی.

شات دوینې دجوړیدولپاره ښه غذایی مواد برابروی ، برسېره پردې دوینې په تصفیه کې هم مرسته کوی . اودوینې پردوران یی مثبتې اغېزی جوتې شوی . درګونو دکلکوالی مخنیوی کوی. شات دمکروبونو دوژلو ځانګړتیا لری اودلیل یی هم دادی چې شات ډیر قند لری اودغه قند دهغو اوبو دله مېنځه تلو لامل دی چې دمکروبونو وده مساعدوی ، دشاتو تیزابیت اودنایتروجنو نه درلودل چې دمکروبونو دتکثر لپاره مهم عنصر دی دهغو بله ځانګړنه ده . په شاتو کې دهایدروجن پراکساید شتون هم دمکروبونو له تکثر نه مخنیوی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

.

انتی اوکسیدانت Antioxidan مواد دروغ ژوندانه لپاره ډیر اړین دی . هغه زیان لرونکی مواد چې دحجرو په میتابولیزم که شته له مېنځه وړی . انتی اکسیدانتونه دخوسا خوړو له تخریبی اغېزی نه مخنیوی کوی اوله مزمنوناروغیونه هم مخنیوی کوی .
شات د بی او سی له ویټامینونو برسېره مگنیزیم , کلسیم , سوډیم , کلورین , سلفر , اوسپنه , فاسفورس, آیودین او جست هم په ډیره کچه لری.

په شاتو کې د ټپونو شفا بخښونکې اغېزې:

کله چې په ټپونو باندې شات کېښودل شی ، د هوا لمبدبل ځان ته راکاږی دجوړیدو بهیر چټکوی ، ځکه چې شات دپوستکی دمخ دحجروتکثر تحریکوی چې دټپ دپوښ لامل گرځی اوان چې په سترو ټپونو کې هم گټور ثابت شوی .

– شات دانساجو بیا وده چې دروغتیا لپاره اړینه ده خوخوی

– شات د التهاب ضد ځانگرتیا لری یعنی چې د ټپ دشاوخوا پړسوب کموی ، د وینی بهیر یی سموی او رغونه چټکوی.

– شات دټپ په ځای کې پرانساجو نه نښلی ، له همدې کبله دپانسمان دبدلېدوپه وخت کې ناروغ درد نه احساسوی اونوی انساج جوړېری اوبیا نه تخریبېږی.

– شات دټپ له منتن یا میکروبی کیدونه نه مخنیوی کوی . اوټپ په ریم کی له شته مکروبونو نه ژر پاکوی . ان پر هغو مکروبونو چې دانتی بیوتیک په وړاندې یی مقاومت موندلی وی هم اغېزه کوی.

– داکتر پیتر مولن دنیوزیلاند دپوهنتون دبیوشیمی پوهاند وایی: تجربو ښودلې چې شات دسپینوزرو دمرکباتو نه چې دسوزیدو په درملنه کې گټور وی هم اغیزمن وی .

نووینو چې شات داسې گټورې ځانگړنې لری چې له شک پرته ویلای شو ډېرې عجیبې دی اودالله دصنعت داعجاز یوه بېلگه ده.

کجوره(خرما) اوگټې یې

دقران آیتونو کجوره دجنت له بڼونونه یوه ډالۍ گڼلې. کله چې دغه میوه مطالعه شوه په هغه کې ډیرې مهمی ځانگړنې وموندل شوی اوهره ورځ یی نوې ځانگړنې موندل کېږی. له کجورو نه هم دخوړو اوهم ددرملو په ځای گټه اخستل کېږی.

(مریمه) دماشوم راوړلو د درد له زوره دکجورې دونې لاندې ولاړه وه اوویی ویل کشکې مخکې له دې نه مړه شوې وای اوپوره هېره شوې وای . دهغې دپښو لاندې غږ وشو چې مه غمجنه کېږه چې الله ستا له پښو لاندې داوبو یوه چینه روانه کړې. اود ونې ښاخ دځان لورته وخنډه چې تاته تازه کجورې راتوې شی. (مریم 23 — 25).
په دې توگه الله مریمې ته توصیه وکړه څوچې کجورې وخوری ، ننی پوهې داثابته کړې چې کجوره د امیندوارو میندو لپاره ښه خواړه دی دغه راز دمېندو لپاره وروسته له ماشوم راوړلو هم ښه

فَأَجَآءَهَا ٱلْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ قَالَتْ يَـٰلَيْتَنِى مِتُّ قَبْلَ هَـٰذَا وَكُنتُ نَسْيًا مَّنسِيًّا ﴿٢٣﴾
فَنَادَىٰهَا مِن تَحْتِهَآ أَلَّا تَحْزَنِى قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْتَكِ سَرِيًّا ﴿٢٤﴾
وَهُزِّىٓ إِلَيْكِ بِجِذْعِ ٱلنَّخْلَةِ تُسَـٰقِطْ عَلَيْكِ رُطَبًا جَنِيًّا ﴿٢٥﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواړه ګټل کېږي . مريمې ته دا هدايت وشو څوچې ماشوم راوړنه ورته آسانه شي. کجوره دشکر ډيره کچه لري (له شپېتو تر پنځه شپېتو په سلوکې) د امېندوار ښځو لپاره ددې خوړوتوصيه ددوی به وجود کې دډېرى انرژی دجوړيدو اودمور دښېدو دهورمونونو دتحريک لپاره شوې.

کجورې دهغو مېندولپاره چې دناروغې اووينې بهيدو له کبله کمزورې شوی وی ډيره انرژی جوړوی.

په کجوره کې دډېرو ډولونو بنسټيز دخوړو توکی شته ، پوهان په دې باوردی چې يو انسان کولای شي يواځې داوبو اوکجورو په خوړلو سره کلونه ژوند وکړی. داوسنۍ دخوړو يو پوه وايی چې دروځی ديوې کجورې خوړل اوديوې پيالې اوبوڅښل دشخص ټوله غذای اړتياه پوره کوی.

Oxytocin ماده چې په کجورو کې شته په طبابت کې ددرملوپه توګه دماشوم راوړلو دبهير دچټکتيا لپاره کارول کېږی . برسېره پردې دغه ماده دمورشېدې هم ډيروی. اوکسی توسين داسې يو هورمون دی چې دنخاميه په نامه ددماغ له منځنۍ برخې څخه افرازېږی. دغه ماده دمور په رحم کې دتقلصونو دجوړيدو لامل ګرځی چې ماشوم دزېږېدو په وخت کې دباندې لورته خوځوی. په کجورو کې ددغې مادې شتون په يواځی توګه دقرآن اعجاز اوددغې مادې ارزښت څرګندوی. برسېره پردې په کجورو کې دشکر شته والی ګلوکوز نه دی بلکې فرکتوز دی ، له همدې کبله دهغو ناروغانو په وينه کې چې شکر شته په چټکۍ سره هغه نه اوچتوی.

کجوره د ډيرو ويتامينونو ، منرالونو ،غوړو ، پروتينو ، دنه جذبېدونکو قندو اوفايبرودرلودونکې ده . سوډيم , پتاشيم , کلسيم , مګنيزم, اوسپنه , سلفر , فاسفورس, کلورين, د A او B ويټامينونه په کجوروکې شته.

کجوره دوينې جوړيدل په عضويت کې زياتوی دحمل په دوران کې له زړه بدوالی مخنيوی کوی. دوجود له ودې سره مرسته کوی ، دسترګود ليدلوځواک اواعصاب ځواکمنه کوی .

کجوره يواځېنی ميوه ده چې پروتين لری ، غوښه هم يوه بشپړه غذاده خو دغوښې زيات خوړل دحمل په بهير کې دمسموميدو اويا زهرجنېدو لامل ګرځی .

دکجورپه اړوند دا ټولې خبرې چې په دې وروستيو کې موندل شوی دانسان په وړاندې دالله(ج) حکمت اومهربانی څرګندوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اینځر یوه فوق العاده مېوه

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ

قسم په اینځر اوزیتون(التین 1)

په دغو ددو میوو قسم دهغوی دخوړلو ارزښت ښکاروی. اینځر ترنورو میوو او سبو ډیر فایبر لری . یو دانه وچ اینځر دیوتن دفایبرو ورځنی اړتیا شل په سلو کې بشپړوی. څېړنو ښودلې چې فایبر دهضم لپاره ډیره مرسته کوی. اوهم له یو شمېر سرطانونو څخه مخنیوی کوی . فایبرونه دوه ډوله دی یو په اوبو کې ګډ فایبردکولموله له لاری دفضله موادو له دفعی سره مرسته کوی اوناګډشوی فایبر غټی کولمې دسرطان د ناروغی په وړاندې وقایه کوی. برسېره پردې فایبر لرونکی خواړه دوینې کلسترول ټیټوی اوپه پایله کې دزړه دحملو خطر کموی اوهمدارنګه په وینه کې دقند دیوځلی لوړیدو مخنیوی هم کوی.

په اینځروکې دغه دواړه ډوله فایبر شته . دامریکا دکلفرنیا داینځرومشورتی بورډ په دې اند دی چې چې اینځر له نورو مېوو نه ډیر انتی اوکسیدانتونهAnti-oxidant لری. انتی اوکسیدانتونه موږ دډیرو ناروغیو په وړاندې وقایه کوی هغه زیان لرونکی مواد چې زموږ په بدن دکیمیاوی تعاملاتو له لاری جوړیږی هغه خنثی کوی اودحجرو دتخریب مخنیوی کوی. دسکرانتول پوهنتون په ډیره کچه فینول Phenol چې یو انتی اوکسیدانت دی په اینځروکې تثبیت کړی. فینول دغه راز دجراثیمو په وژنه کی هم ګټاریږی.

په نیو جرسی کې دروتګر پوهنتون څرګنده کړې چې داومیګا ۳ اواومګاه ۶ اوفیتوسترول په وچو اینځرو کې شته . دغه هم دکلسترول کچه راټیټوی .

دکالیفرنیا داینځرومشورتی بورد دغه دطبیعت یوه مکمله میوه بولی اووایی چې ددغې میوې روغتیایی اوغذایی ارزښت ډیر زیات دی.څکه اینځر غوړ ، سودیم اوکلسترول نه لری اوډیرو فایبرو درلودونکی دی اوله نورو میوونه په ډیره کچه منرالونه لری . څلویښت ګرامه اینځر دوجود شپږ په سلوکې دکلسیمو ، پوتاشیمو اواوسپنې اړتیا پوره کوی.

اینځر دناروغانو لپاره دانرژۍ یوه ښه منبع ده په دی میوه کې شکر له نورمیوو ډیر دی ، اینځر دکمزورۍ تبې ، توخی اوسالندۍ ددرملنې لپاره هم ګټاریږی.

داینځرو دغه ټولې ګټې دالله (ج) یوه مهربانی ده چې داوسنۍ ټکنالوژۍ په مټ څرګنده شوې په داسې حال کې چې قرآن دهغه اهمیت په سل ګونو کاله وړاندې بیان کړی.

کب دخوړو یوه ښه منبع

أُحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِلسَّيَّارَةِ

ستاسو لپاره دسیند ښکار او دهغه طعام حلال وګرځول شوځو چې تاسو اومسافران له هغو نه ګټه واخلی (المائده 96).

کارپوهان توصیه کوی چې کب دزړه دفعالیت لپاره اودزړه دناروغیو دمخنیوی لپاره ښه دی.چې. دکب ارزښت په دې کې دی چې هم دانسان دبدن لپاره داړینو غذایی موادو درلودونکی دی اوهم دناروغیو خطر کموی دبېلګې په توګه اومیګاه ۳ چې په کب کې شته دزړه دناروغیونه مخنیوی کوی اودمعافیت سیستم تقویه کوی.

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا

اوهغه دی چې سیند یې ستاسو لپاره مسخر کړ څو چې دکبانو له تازه غوښې نه ګټه واخلی (النحل 14).

دغه راز دکهف دسورې له ۶۰ نه تر۶۳ آیتونه هم په اوږدوسفرونو کې زموږپام دکب دغوښې خوړولو ته راګرځوی.

کله چې موسی (ع) له خپل همسفر سره کب دخپلو خوړو لپاره له ځان سره اخستی ؤ ، نو الله پاک دکب دخوړو ارزښت موږ ته څرګندوی . کله چې دکب غذایی خواص مطالعه کړو ډیر عجیب حقیقتونه راته څرګندیږی کب چې یو الهی عطیه ده یوه بشپړه غذا ده دپروټینو اویټامین ډی اودلړو میکرونوترینټونو (Micro-nutrients) څخه چې دژوندانه دبهیر لپاره اړین وی برخمن دی. دمنرالونو موجودیت لکه فاسفورس ،سلفراواناډیم دچټکې ودې اورغیدو لامل ګرځی. دماهی غوښه غاښونه او اوری ساتی اووینبتانو ته ځواک وربښی اودمیکروبونو پروړاندې مبارزه کوی. دوینې کلسترول تنظیموی اود زړه ناروغیو څخه مخنیوی کوی . عضویت په دې توانوی څو چې نشایسته اووازده تجزیه کړی اودلوړې انرژۍ مواد ترې جوړوی . دکب غوښه دماغې دندې ښې کوی اوهډوکی ځواکمنوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه خبره له پخوا شته چې وایي:کب ددماغ لپاره ګټور دی اودا دکب په غوړو کې داومیګاه ۳د شتون له کبله دی .
د امریکې روغتیایي ټولنې څېړنې جوتوی چې د زړه حملې په هغو ښځو کې چې په اونۍ کې یو ځل دکب غوښه خوری یو پردرې لږوی. اومهم عامل یې همغه اومیګاه ۳ دی چې کلسټرول اوترای ګلیسراید تنظیموی اوهم په رګونو کې دوینې له ټینګیدو څخه مخنیوی کوی . په وریدونو کې دوینې دبهیر چټکتیا ۶۰ کیلومتره پر ساعت ده اودغه چټکتیا هغه وخت نارمل وی چې غلظت ، لزوجیت اودوینې کچه هم نورمالوی.
اومېګا ۳ دهیمو ګلوبینو په جوړیدو کې چې ټول بدن ته داکسیجن دلېږد دنده په غاړه لری هم مهم رول لری.
دغه راز اومېګا ۳ دمورپه رحم کې دماشوم ودې ته په تیره بیا دهغه اعصابو اودماغ ته ډیر ګټور دی.
ثابته شوې چې اومیګا ۳ د مفصلونو د پړسوب مخنیوی هم کوی.
دغه راز دعصبي او عقلي ناروغیو ، خپګان ، اروایي دباو ،ډار ، بې خوبي لېونتوب اودالزهایمرناروغۍ لپاره هم ګټور کېدای شي.
جاپانیان اودهغو هیوادو خلک چې ډیره دکب غوښه خوری لږ دزړه اوپوستکي په ناروغیو اخته کېږی.
دکب دغوښې ګټې لانورې هم موندل کېږی اوله دې نه جوتېږې چې ولې پاک قرآن دهغه خوړل ښه ګڼلی ، اودا الله (ج) دی چې داسې خواړه یې پیداکړی دی.

د خوك د غوښې روغتیایي زیانونه

دمړه شوی (مردار) غوښه ، دخوک وینه اوغوښه یې پرتاسو حرامه کړه (البقره 173).

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنزِيرِ

دخوک غوښه ډیر زیانونه لری ، سره له دی چې نوې ټکنالوژی کولای شی ډیر څه سرته ورسوی خو په دی نه ده توانیدلې چې دخوک دغوښې زیان راکم کړی . خوک طبیعتا" یو مردارحیوان دی. تل له خپلوغایطه موادوسره لوبې کوی اوهغه خوری نوله همدې کبله خوک دنوروڅارویو په پرتله په خپل بدن کې ډیرې انتی بادی ګانې تولیدوی . دغه راز دودې لپاره ډیرهورمونونه دخوک په عضویت کې جوړیږی اوبیا دغه انتی بادیانې اوهورمونونه دخوک په عضلاتو کې جوړیږی. برسېره پردې دخوک دغوښې دکلسټرول اوغوړو کچه ډیره لوړه ده چې دانسان دروغتیا لپاره ډیرزیان رسوونکی وی.طب داثابته کړې چې په دخوک په غوښه کې دهورمونونو ، انتی باډیانو اوکلسټرول شتون دروغتیا لپاره ډیر زیان رسونکی دی.
دهغوناوړه اغېزی په امریکا اوجرمنی کې چې خلک هلته ډیر دخوک له غوښې ګټه اخلی ښې پېژندل شوی.
دخوک په غوښه کې بل خطر دتریچینا Trichina دچنجې شته والی دی چې دانسان په عضلو اوزړه کې ځای نیسی اودزړه ناروغی اومړینه مېنځته راولی ګرڅه اوس کیدلای شی دغه ډول خوک وپېژندل شی خوپخوا ناشونی وو.
دغه ټول دالله دکتاب دحکمت ښوونکی دی چې دخوک غوښه یې مسلمان ته حرامه کرځولې اودخوک دغوښې زیانونه یواځې په شلمه پېړۍ کې دپوهې په مټ موندل شوی حال داچې قران په اوومه پېړۍ کې هغه ښوولی وو.

زیتون یوروغتیا بخښونکی نبات

زیتون داسې خواړه دی چې په قرآن کې یادشوی . ننۍ پوهې ثابته کړې چې نه یواځې یوخوندور خواړه دی بلکې دروغتیا لپاره هم یوه ګټوره منبع ده.

.

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ

قسم په اېنځرو اوزیتونو(التین 1).

دنور دسورې په ۳۵ آیت کې دزیتون غوړو ته مبارک خطاب شوی:

يُوقَدُ مِن شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزیتون له مبارکې ونې نه روښانه شوی .

د "مبارک" کلمه زیتون یو سپېڅلی اومبارک شی معرفی کوی.دزیتونو غوړی دخوړلو دډیرو ښوغوړیو څخه حسابېږی ددغو غوړو ګټې دادی:

دزړه اونورو رګونو لپاره یې ګټې :

دزیتونو غوړی کلسترول نه لری دغه غوړی نه یواځی چې کلسترول نه لوړوی دهغه کنترول هم کوی . زیتون اومیګا ۶ هم لری . څېړنو ښودلې کله چې یو څوک دورځې یواځې دوه کاچوغې دزیتونو غوړ وخوری نو په وجود کې به یې زیان رسوونکی کلسترول کم وی اوانتی اوکسیدایتونه به ډیروی.

زیتون داومیګا ۳ اواومیګاه ۶ تناسب ساتی اودا ډیره مهمه خبره چې ددې دواړو ترمنځ اندول وساتل شی. چې له هغه پرته به دزړه ، سرطان اونورې ناروغی رامینځته شی.
دامریکې دزړه انجمن توصیه کوی چې دزیتونو دغوړو خوړل داسې دی لکه چې په خوړو کې دغوړو کچه راټیته کړی اودزړه ناروغی هم لرې کړی.

د سرطان وقایه:

دداخلې طب څېړنو ښودلې هغه مېرمنی چې زیتون خوری لږ دسرطان په ناروغی اخته کېږی .دغه راز په زیتونو کې داسې ماده شته چې دپروستات له سرطان څخه مخنیوی کوی.
داکسفور دپوهنتون څېړنو ښودلی چې زیتون دکولمو دسرطان مخنیوی هم کولای شی. زیتون دمعدې داسیدونو سره تعامل کوی اودسرطان مخنیوی په لومړی وخت کې کولای شی. دغه راز دامونډل شوی چې زیتون صفرا لړوی اوددای امین اوکسیدیز انزایم ډیروی چې دا په ښه توګه دسرطانی حجرو مخنیوی کوی.

د مفصلونو دپړسوب وقایه :

هغه څوک چې دزیتونو غوړ خوری دمفصلونو دالتهاب په ناروغیو نه اخته کېږی.

د هډوکو وده:

په شحمو کې دګډو شویو ویټامینونو لکه KوE ,D ,A د هډوکو دودې لپاره اړین دی. دزیتونو غوړی په ډیر عمرلرونکو کسانو کې ژر جذبېږی اودهډوکې دکلسیم دضایع کیدو مخنیوی کوی نو زیتون داسکلیټ په کلکوالی هم ښه اغېزه کولای شی.

د ژر بوډاکیدو مخنیوی کوی:

داچې په زیتونو کې شته ویتامینونه دحجرو په بیا جوړیدو کې مثبته اغېزه لری نو پوستکی تازه ساتی اودزړښت مخنیوی کوی. په زیتونو کې دډیر انتی اوکسیدانت دشته والی له کبله هم دخوړو دموادو داستقلاب مخنیوی کیږی اود بدن دانساجو دزړښت مخنیوی کوی . په زیتونو کې دویتامین E دشته والی له کبله دبدن دحجرو خرابیدو مخینوی کېږی.

د ماشومانو وده:

اومیګا 6 دماشومانو دروغتیا اوودې لپاره ډیر ښه خواړه دی . دزیتون انتی اوکسیدانتونه ګټوروی په زیتونو کې دشحمی اسیدونو شته والی دحجروی غشا په جوړیدو کې مرسته کوی.
دزیتون غوړی ډېر متوازن شحم چې نامشبوع وی لکه شیدی په ځان کې لری له همدې کبله دشېدې خوړونکو لپاره ډیره ښه خواړه ګڼل کېږی. دامیدواری په بهیر کې دماشوم داعصابو دودې لامل ګرځی ، دامیندواره میندو لپاره یې دخوړو توصیه کېږی . که چېرې دزیتونو غوړی دغواله شیدوسره چې پېروی یې ټول شوی وی یوځای شی دمور دشېدوپه ځای ترې ګټه اخستلای شو.

د وینې دفشارتنقیص:

دداخلې طب آرشیف په ۲۰۰۰ میلادی کال کې دزیتونو پردې اغېزو پوه شو اوهغه یې مطالعه کړی دی.

د بدن دننه غړو لپاره یې ګټې:

دزیتونو غوړی دګېډې دپړسوب ، ټپ اوتیزابی کیدو مخنیوی کوی . دصفرا کیفیت ښه کوی ، دصفرا بهروتل آسانوی اودصفرا ډبرې مخنیوی کوی . په هغه کې دموجودو کلورایدو له امله ځیګر سره مرسته کوی چې له بدن څخه زیان لرونکی مواد دفع کړی . پردماغی شریانونو هم مثبته اغېزه کوی دګلوکوز له کنترول سره مرسته کوی اودشکرې ناروغی مخنیوی کوی.
څه ډول مو چې ولیدل پوهان په خوړو کې دزیتونو دخوړو دزیاتولو توصیه کوی. زیتون باید دهروخوړو اساسی برخه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه د رګونو عملیات

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ٱلَّذِيٓ أَنقَضَ ظَهْرَكَ

آیا ستا سینه مو شرح نه کړه اوهغه بار چې ستا شایی درنه کړې وه اوچت مونه کړ (الشرح 1-3).

دژوند ددوام لپاره وینه اړین مواد دی اووینه دزړه عضلو ته درګونو له لارې چې Coronary نومېږي رسېږي. درګونو دجدار دکلکیدو په صورت کې په رګونو کې دوینې دغونډېدواوټینګېدو لامل ګرځی اوپه پایله کې په سینه کې ددرد لامل ګرځی اودزړه حملی مینځته راوړي.

"الم نشرح لک صدرک" ممکنه ده چې درګونو دپاکولو دعملیاتو په ماناوی (والله اعلم). ځکه "نشرح" یعنی دغوښې یا دمشابې شیانو پرې کول یا پراخول. دزړه په عملیاتو کې هم سینه څیرې کېږی اودرګونو بندښت لرې کېږی اوپراخېږی څوچې وینه په آسانی سره وبهېږی . اومهمه داده چې دالشرح دسروې په تعقیب بیا دالتین سوره راغلې. دالتین په سوره کې دزیتونو په اهمیت ټینګار شوی چې هغه ددزړه اورګونو لپاره ډیر اهمیت لری.

د خوځښت ، وینځلو اوڅښلو روغتیایی ګټې

په قرانکریم کې مودې ته پام کېږی چې ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې داسې توصیه کېږی:

وَٱذْكُرْ عَبْدَنَآ أَيُّوبَ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّى مَسَّنِىَ ٱلشَّيْطَٰنُ
بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ٱرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَٰذَا مُغْتَسَلٌۢ بَارِدٌ وَشَرَابٌ

اویاد کړه زما بنده ایوب کله چې یی درب دربارته عرض وکړ چې شیطان زه په کلک زحمت اوعذاب کې اچولی یم .(هغه ته مو وویل) پښه پرځمکه ووهه دا سړې اوبه د غسل اودڅښلو لپاره دی. (ص 41-42).

الله (ج) ایوب (ع) ته دناروغی په وخت کې توصیه کوی چې پښې ووهه چې اشاره همغه ورزش یا سپورت ته ده . دسپورت له کبله په تیره بیا دپښو دخوځښت له کبله دوینی بهیر ښه کېږی اوپه کافی کچه اکسیجن دوجود حجراتو ته رسېږی . نو شخص خواکمنېږی اوآسانی سره مضره مواد له خپله ځان څخه لرې کوی. دمیکروبونو په وړاندې مقاومت زیاتېږی . هغه خلک چې سپورت کوی پاک اوپراخ رګونه لری چې دا درګونو دبندیدو مخنیوی کوی اودزړه اونورو ناروغیو مخنیوی کوی.

منظم سپورت دشکر ، څیګر ، دوینو دغوړو ، اسکلیتی ناروغیو اودنورو ناروغیو دوقایی لپاره ډیر ګټوروی . په لوڅو پښو تګ لکه دبرېښنایی توکو(Earth line) دارت کرښه دبرېښنا بهیر چې په وجود کې ذخیره شوی وی آزادوی. دځان وینځل هم په بدن کې دذخیره شوې برېښنا دآزادولو لامل ګرځی چې وروسته بیا داروایی دباو دپوستکو دناروغیو زره تنګوالی اوتبې دله مېنځه تلو لامل ګرځی.

داوبو څښل دټول ځان لپاره ګټور وی دبدن دنورو غړو فعالیت لکه ګېډه ،کولمې ، پښتورګی اوپوستکی نیغه په نیغه دهغو اوبو سره اړیکه لری چې موږ یی دورځی څښو. دغو غړو پورې اړونده ناروغی له ورځنی عادت نه ډیر داوبو څښلو ته اړتیا لری . برسیره پردې ستومانی اوګنګس توب هم داوبو په څښلو رفع کېږی.

ددغو دریو توصیو عملی کول زموږ دروغتیا لپاره ډیر ګټور دی . الله (ج) فرمایی:

وَنُنَزِّلُ مِنَ ٱلْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَآءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

هغه څه مو چې په قرآن کې راولېږل هغه رحمت اوشفا ده لپاره دمؤمنانو(الاسراء 83).

مکروسکوپیک ژوند

هغه څه یی پیدا کړل چې نه پوهېږی (النحل 8).

وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

سُبْحَٰنَ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْأَزْوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ وَمِنْ أَنفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاک دی هغه چې هرڅه یی جفت پیدا کړل ، څه نبات ، انسان اوڅه هغه څه چې نه پوهېږی(یس 36).

دغه آیتونه هغو ژووته اشاره کوی چې خلکو دقران دنزول په وخت کې نه پېژاندل . کله چې میکروسکوپ جوړ شو انسانان دډیرو وړو موجوداتو په لیدو بریالی شول چې مخکې یی هغه نه پېژندل .په داسې حال کې چې الله (ج) په سلګونو کاله مخکې دهغوی پام ورته راګرځولی وو.

دمیکروسکوپیکو ژوو شمېره شل ځلې دهغو ژوو څخه زیاته ده چې د ځمکې پرمخ شته. داعبارت دی له باکتریاګانو ، ویروسونو ،الجی اوفنجی ، پرازیتونو ، ریکتسیا ، اکارینا اونوروڅخه. ددغو موجودیت نه یواځی داچې دناروغیو لامل ګرځی بلکې دژوندانه دتوازن دساتنې لپاره هم ارزښتاک وی . لکه فنجی ګان چې له خاورونه دمنرالودلېږد په برخه کې دنباتاتو په ریښه کې مهمه دنده لری . زموږ په ژبه کې موجودې باکتریاوی په غوښه اونورو سبوکې دزهرجنو موادو مخنیوی کوی . ځینې باکتریاوی اوفنجی دفوتو سنتېز په عملیه کې چې دځمکې دژوند لپاره اړین وی مرسته کوی . ځېنې اکارېناوی عضوی مواد تجزیه کوی دنباتاتو لپاره یی په غذایی موادو بدلوی. اوپه دې ټولو خبرو موږ اوس اوس پوه شوی یو حال داچې قرآن کریم په سلګونه کاله مخکې هغو ته اشاره کړې ده.

د حیواناتو(ژوو) ټولنې

وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُم

په ځمکه کې نشته هېڅ یو خوځېدونکی اونه هم الوتونکی چې والوزی په وزرنومګر لکه ستاسو د ټولنو په شان
(الانعام 38).

د حیوان پېژندنې دنوې پوهې په رڼاکې پوهېږو چې ټول ځاروی اوالوتونکی په ټولنو کې ژوند کوی .ډېرو مطالعو ښودلې چې دحیواناتو په مېنځ کې ځانګړی نظام شتون لری.
لکه دشاتو موچۍ چې دهغو ټولنیز ژوند پوهان حیران کړی دی ، خپله ځاله داسې دونو په سوریو اونورو ځایو کې پټوی چې ډېره ځانګړې بڼه لری . دمچیو ټولنه له ملکې څو سوه نارینه مچیو اوله څوسوو نه تر اتیا زره کارکوونکو پورې جوړه شوی وی. دملکې دنده هګۍ اچونه اودداسې مواد افراز وی چې دټولنې یووالی ساتی . دنارینه وو دنده یواځې دملکې القاح کول وی نورکارونه لکه دکورجوړول ، دکندو جوړول ، ځای پاکونه ، دخوړو ټولونه ، له ځالې دفاع اونور دکارکونکودنده وی.
مېږیان هم دمنظمو ټولنو درلودنکی وی : لکه ټکنالوژی ، حشر یا ګډکار ، پوځی ستراتیژی ، پرمختللی ارتباطی اړیکې یا کمونېکیشن Communication, دمراتبو سلسله, مقررات او پلان جوړونه. مېږیان په ټولنه یا Colony کې ژوند کوی اودانسانانو په څېر مشابه مدنیت لری.
مېږیان خواړه مومی ، توښه کوی یی دماشومانو ساتنه کوی ، اوددښمن په وړاندې جګړه کوی . ددوی ځېنې ټولنې کالی ګنډی ، کرنه کوی داړیکو ډېره څواکمنه شبکه لری . دمېږیانو ټولنیز نظام د نورو ژووپه پرتله ډېر اوچت دی. دالوتونکو ټولنې هم دخطر په وخت کې ګډ عمل سرته رسوی . کله چې یوه ډله الوتونکی ځنګله ته ننوځی هلته کوچنی الوتونکی یو ډول غږ کوی چې دسیمې نورو الوتونکی پرې خبرېږی .
دالوتونکو ډله ییزه الوتنه هم ددوی دامن لپاره وی ، لکه یوه ډله الوتونکی چې په خپاره ډول الوځی دباز په لیدو سره یوبل ته نږدې کېږی. شېدې لرونکی هم دخطر دلیدو په وخت کې په ډله ییزه توګه په داسې حال کې چې خپل کوچنی یی په مینځ کې ساتلی وی تک کوی . دولفین هم له دښمن نه دتېښتې په وخت ډله ییز عمل کوی.
دځارویو اوالوتونکو بېشمېره بېلګې شته چې لاهم پېژندل شوی نه دی . اودغه موضوع ګانې وروسته له ډېرو څېړنو څرګندې شوی خو بیاهم وینی چې قرآن عظیم الشان هغه ډېر پخوا بیان کړی .

له حیات نه تقلید: د طرحو لپاره د ژوو له جوړښت نه الهام اخستل

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً

اوستاسو لپاره په اهلی حیواناتو کې عبرت دی (النمل 66 و المؤمنون 21).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان مخکې له دی چې څه شی جوړکړی په نړۍ کې شتو موجوداتو ته ګوری دهغوی ځانګړنی څېړی اوله هغو څخه په تقلید خپل دنظروړشیان جوړوی اوله دې لاری خپله ټکنالوژی دبشردچوپړ لپاره کاروی. په پورتنی آیت کې دعبرت کلمه دزده کړې ، پند مشورې اهمیت اونمونې په مانا ده . بیو متریک هغه اصطلاح ده چې له طبیعت نه دتقلید پربنسټ جوړه شوې. پوهان اړتیا لری چې د Robot یامصنوعی خوځیدونکی دجوړیدو لپاره له طبیعی جوړښت نه تقلید وکړی.

جنین بنیوس په مونتانا کې دلومړی ځل لپاره دبیو متریک نظریی په هکله خبرې وکړې اوبیا نورو پوهانو هغه ته پراختیا ورکړه.

له طبیعی حیات نه تقلید دبیو متری په نامه یادېږی . پوهانو په چټکۍ سره دغې پوهې ته وده ورکړې اوپه دې توګه یی ډیر ښه شیان جوړکړی دی . دحیات دتقلید په هکله یوه ورځپانه داسې لیکی : له طبیعت نه په تقلید سره موږ کولای شو له هغه څه نه چې لرو یی هم پاییدونکی ټکنالوژی جوړه کړو. جنین بیوس لاندې بېلګې یادوی:

مچ خوړونکی مرغه دمکسیکو خلیج ددرې ګرامو محروقاتو په مصرف وهی.

بمبیرک څرخ لرونکۍ ملخ له ډیرې ښې څرخی الوتکې نه هم خپل عملیات په ښه توګه ترسره کوی.

– دوییني (موریانه) دتودوخې اوهوایی تهویی سیستم دانسانانو له لوری دجوړو شوو وسیلو څخه ډیر ښه اودانرژۍ په لږ مصرف کارکوی.

– دآسمان څکالی (خفاش) ترانسمیتر له ډیرو څواکمنو رادارونو نه هم ښه کارکوی.

– جلبک یا درناچینجې له ببلابېلو کیمیاوی موادوسره یوځای کېږی څو چې ځان روښانه کړی.

– دشمال سمندر کبان اوچونګښې په ژمې کې کنګل کېږی اوپه دوبی کې بیا فعالېږی اوخپل عضویت له سرو نه ساتی.

– خړتمی یا بوقلمون (فیل مرغ) اویو ډول کب دځان رنګ محیط سره برابروی.

- دشاتو موچې ، شمشتی یا کیشو ، اوالوتونکی پرته له دې چې ځان سره نقشه ولری خپله لاره مومی.

– نهنګان اوپنګوینونه پرته له دې چې ځان سره داکسیجن ماسک ولری داوبو لاندې تک کوی.

موږ یو څو حیرانوونکی طبیعی بېلګې یادې کړی داهغه بېلګې دی چې دټکنالوژ یکې طرحو لپاره الهام بښونکې وی. اوزموږ دپوهې دودې اولوړیدو لامل ګرځی.

ټول ځاروی داسې ځانګړنې لری چې انسان په تعجب کې اچوی ځېنې داسې وی چې په آسانی سره په اوبو کې تک کوی ، ځېنې نورداسې حواس لری چې زموږ لپاره دباور وړنه دی .په دې ټولو ځانګړنو په دې وروستیو کې پوهان پوه شوی . دکمپیوټر ، انجینری ، برېښنا ، الکترونیک ، ریاضی ، فزیک ، کیمااود بیالوژۍ څانګې پوهان سره یوځای شوی څو چې دیو ژوندی بېلګې نه تقلید وکړی.

دهغه څه په هکله چې ورځ په ورځ دژوو په هکله کشفېږی پوهان حیران شوی دی اوغواړی له هغو الهام واخلی او دبشر دخدمت لپاره نوې ټکنالوژی جوړه کړی. دې ته په پام سره چې کارول شوی تخنیکونه په ژوو کې ډیربشپړدی په راتلونکی کې به وګوری څو په لږې انرژۍ اوکارسره نورې پرمختللې ټکنالوژی هم رامېنځته شی.

جنین بینوس وایی: "دطبیعت په څېر عمل کول موږ په دې توانوی چې دکرنې په تګلاره دناروغیو ددرملنې ، دانرژۍ دمصرف دمعلوماتو دساتلو اوسوداګری په چاروکې نورې پرمختیاوې ترلاسه کړو.".

په نولسمه پېړۍ کې دهنر ،ښایست او انځورتقلید له طبیعت څخه کیدو خو نورې ځانګړنې یی په شلمه پېړی کې څرګندې شوې پوهان اوس له ژوو نه زده کړه کوی خو قرآن څوارلس پېړۍ مخکې ویلی.

د ملخانو ډلې

له کبرونو لکه دخورو وروملخانو په څېر بهر راوځی (القمر 7).

يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ

په دې آیت کې فرمایی چې په قیامت کې خلک داسې سرونه له کبرونو راباسی لکه ملخان چې سرونه رواباسی اوخوربېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملخانو په هکله د ډیرو کوچنیو کمروله لارې ډیر معلومات په شلمه پيړۍ کې ترلاسه شول . دملخانو یوه ډله دبېشمېره ملخانو نه جوړه وی چې دوربېنې دتوتي په څېر ښکاری اوڅوکیلومتره سور اواوږدوالی لری. دبېلګې په ډول ددښتو دملخانو څېل یوزرودوه سوه کیلومتره مربع پراخوالی لری اوله ۵۰ نه تر ۹۰ میلیارده ملخان په هرڅېل کې وی.

بل مهم ټکی دادی چې ملخان دشکو لاندې هګۍ اچوی اولارواګان یې هلته وده کوی . ښځینه ملخ له لس ترپنځلسو سانتی مترو پوری ځمکه کینی اودپنځه نوی نه تر یوسلواتوپنځوسو پورې هګۍ په هغه کې اچوی . ښځینه ملخان درې ځلې په څپل ټول ژوند کې هګۍ اچوی . دځمکې دتودوخې په پام کې نیولو سره لاروا له لسو نه ترپنځه شپېتوورځو پوری پخېږی اوبیا وروسته ټول یوځای له ځمکې سر راپورته کوی. چې هرمترمربع زر ملخه لری . اوداچې دملخانو یوځیل ډیره ځای نیسی نو له دې کبله یې دهګې اچولو ساحه هم ډیره پراخه وی . اوپه یوه وار دومره ملخان له ځمکې سرراپورته کوی اوپه هواکې خورېږی چې عجیب ښکاری او دا پیښه مشابه له همغې پیښې سره ده چې دقیامت په ورځ انسانان له کبرونو سرراپورته کړی.

دملخانو په هکله دغه څېړنې یواځې دنوې ټکنالوژۍ په مټ ترسره شوی اودامریکې دخلایی څېړنو مرکز ناسا هم په دې اړوند ډیرې څېړنې کړې خو قران ۱۴ پېړی مخکې دابېلګه یاد ه کړې . آیا داپه خپله دقرآن یوه معجزه نه ده ؟

د مېږیانو د اړیکو سیستم

قرآن فرمایی کله چې حضرت سلیمان (ع) له خپل لښکر سره له یوځای نه تېریده مېږیانو یو له بل سره خبرې کولې اوحضرت سلیمان په هغه پوه شو:

کله چې دمېږیانو سېمې ته ورسېدل یو مېږی وویل: ای مېږیانو ټول کورونو ته ولاړشی داسې نه چې سلیمان اولښکریې په ناپوهی سره تاسو ترپښولاندې کړی. (النمل 18).

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ
مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

دمېږیو اوسنی څېړنې داجوتوی چې دغه ژوی ډیر منظم ټولنیز ژوند لری اویوه ډیره مغلقه داړیکو شبکه لری ، دبېلګې په توګه ملی جغرافیه داسې رپوټ ورکوی: " یو مېږی په خپل غټ سر کې بېلابېل حواس لری چې بصری اوسمعی انګېزې اخلی اودمېږیو ټولې ټولنې ته چې په هغه کې په میلیونونو مېږیان شته هغه لېږدوی. چې داټول ښځینه مېږیان دی ".

دمېږی دماغ نیم میلیون عصبی حجرې لری ، دمېږی سترګې مرکبې دی ، دمېږی ښاخ یا آنتن دیږې ، دګوتو دسر اودلامسې دحس پرځای کارکوی ، دخولې لاندی وتلې برخه خوند حس کوی ، وېښتان هم کله چې ورسره تماس ونیول شی له ځانه غبرګون ښیی.

مېږیان دخپلو اړیکو لپاره بېلابیلې لارې لری دوی خپل غړی تل کاروی : لکه دخوړو موندلو ، دښکارموندلو ، دکورجوړولو اوډله ییزو جګړو لپاره . ددوی په دوونه تر دریو ملی مترو پورې جسامت کې پنځه سوه زره عصبی حجرې شته چې دحیرانوونکی داړیکو دسیستم لارښوونه کوی. غبرګون دهغوی په اړیکو کې بېلابېلې ځانګې لرې: آلارمونه یا خبرداری ، په کارتوظیفول ، ساتنه ، دلاړو اودمقعد په مبنځ کې راکړه ورکړه ، ټولنېز کار ، پېژندنه ، دموقف ټاکل اونور. مېږیان چې دخپلې ټولنې له دغو غبرګونونو سره ځان تنظیموی په خپل مینځ کې دخبرونو په راکړې ورکړې سره ګډ ژوند کوی. دمعلوماتو دراکړې ورکړې لپاره کله هم داسې دقیقې اړیکې کاروی چې انسان یې په خبرو کولو نشی کولای . لکه دتولید و لپاره ، ګډولو لپاره ، پاکولو اودفاع لپاره. دمېږیانو اړیکې دکیماوی موادو له لاری تامینېږی ، دغه نیمه کیمیاوی مواد دفرومون په نامه یادېږی چې دافرازشوو غدو اوداوریدو اوبوی کولو دحس له لاری اخستل کېږی. اودا دمېږیانو دژوند دتنظیم په برخه کې ډیر مهم رول لری ، کله چې یو مېږی یو فرومون افراز کړی بل مېږی هغه دپوزې اوخولې له لارې اخلی اودهغه مطابق غبرګون ځرګندوی.

دفرومون ډول داچې څه ډول پیغام استوی توپیر لری. دغه راز دفرومون ځتکوالی دپیغام په مهم والی پورې اړه پیداکوی . له دې نه ښکارې چې مېږی باید دکیمیا دپوهې په اړوند کره معلومات ولری څوچې یو دبل په منظورپوه شی اودادقرآن عظیم الشان بله معجزه ده چې په سل ګونه کاله مخکې یې بیان کړې خو ساینس اوس پرې پوه شوی دی.

د خوړو دوران

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلۡحَبِّ وَٱلنَّوَىٰۖ يُخۡرِجُ ٱلۡحَيَّ مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَمُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتِ مِنَ ٱلۡحَيِّۚ

الله دانه اوهسته سوری کوی اوله مړې نه ژوندی اوله ژوندی نه مړی پیداکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الانعام 95).

په دې آیت کې زموږ پاملرنه دخوړو دوران ته راړول کېږي چې دقرآن دنزول په وخت کې خلک پرې نه پوهېدل. کله چې یو ژوند ی جسم مری میکروبونه په چټکۍ سره هغه تجزیه کوی ، بیا دغه مړجسم په عضوی مالیکولونو اوخاورو بدلېږی. دغه لومړنی غذایی مواد لومړی نبات بیا ژوی اوانسانان جوړوی ، که چېرې دغه دوران نه وای دځمکې په سره به ژوند ناممکنه وای.
باکتریا دمنرالونو دجوړولو اودټولو ژوو اړین غذایی موادبرابروی .هغه حیوانات اونباتات چې په ژمی کې کنګل کېږی په ټول ژمی کې دباکتریاوو له لارې خپل دخوړو توکی برابروی. دژمی په بهیر کې باکتریاوې فضله مواد له حیواناتو اوانسانانو بېلوی اوهغه په منرالونو بدلوی. نوژووی ویده اوکنګل کېږی اوکله چې په پسرلی کې راویښ شی ، ډېرشمیر خوارکی توکی تیارشوی وی . نوځرنګه چې موولیدل مړه جسمونه دژوو دتغذیی لپاره اړین دی. نو داآیت هم بل قرآنی علمی اعجاز ګڼل کېږی.

په خوب کې د غوږونو فعالیت

فَضَرَبْنَا عَلَىٰٓ ءَاذَانِهِمْ فِى ٱلْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

بیا دځو کلونو لپاره مو ددوی غوږونه بند کړل (الکهف 11).

ددې آیت مفهوم دادی چې هرکله دکهف اصحاب ویده شول ددوی غوږونه دالله (ج) له لوری وتړل شول څو چې غږ وانه وری . له دې نه چې دلته یواځې داوریدو حس باندې ټینګار شوی له ځانګړی اهمیت څخه برخمن دی .
نویو څېړنو ښودلې چې دغوږو آخذه دخوب په وخت کې هم فعاله وی له همدې کبله دویښېدو لپاره له زنګ لرونکی ګړی څخه کاراخلو.
ددوی غوږونه یی بند کړل چې په کلوکلوهم له خوبه اوچت نه شی.

د خوب په وخت کې د خوځښت اهمیت

وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَنُقَلِّبُهُمْ ذَاتَ ٱلْيَمِينِ وَذَاتَ ٱلشِّمَالِ

هغوی مو ویښ وګڼل په داسې حال کې چې هغوی ټول ویده وواوموږ هغوی پر ښی اړخ اوکیڼ اړخ اړول راړول(الکهف 18).

دغه آیت د اصحب کهف په هکله دی چې درې سوه کاله دغره په یوه سوری کې ویده شوی وو. الله (ج) فرمایی چې هغوی یی ښی لوراوکیڼ لورته اړول راړول ، ددې موضوع اهمیت په دې وروستیو کې موندل شوی دی.
څوک چې دډېر وخت لپاره په همدې وضیعت کې پاتې کېږی ډېری روغتیایی ستونزې به یی په برخه شی . لکه دوینی ددوران ناسموالی ، دبستر ټپ ، دوینې ټینګېدل ، اونور . کله چې یو څوک په دوامداره توګه په یوه حال پاتې شی هغه برخه رګونه یی چې بستر سره اړیکه لری کښېنودل کېږی اوکیدای شی وتړل شی ، چې په پایله کې اکسیجن اونور غذایی توکی نسج اوپوستکی ته نه رسېږی اودنسجونو دمړینې لامل ګرځی . لومړی به پوستکی له منځه ځی اوهرڅورمره چې دوام وموی دپوستکی لاندې وازدې اوعضلې هم له منځه ځی . که چېر ې ددغو ټپونو درملنه ونه شی مکروب نیسی اوډېرې خطری رامینځته کوی اوآن چې دمړینې لامل ګرځی .
دهغو لپاره ډېره ښه روغتیایی وقایه دوضیعت بدلون ورکول دی . هغه ناروغان چې خپله خوځښت نه شی کولای باید دمرستندوی شخص له خوایی مرسته وشی اووروسته له هرو ددو ساعتونو له یوه اړخ نه بل اړخ ته واړول شی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شپه کې د خوځښت کمښت

وَجَعَلَ ٱلَّيۡلَ سَكَنٗا

اوشپه یی دسکون لپاره جوړه کړه(الانعام 96).

د "سکنا" عربی کلمه یعنی استراحت ، دوقفې ،وخت, دشاته تګ اوآرامښت په مانا ده . څه ډول چې الله (ج) فرمایی شپه یی دآرام اواستراحت لپاره پیداکړې . په شپه کې د دمیلاتونین Melatonin هورمون افرازېږی چې دبدن خوځښت دکراریدو ، دستومانی داعصابو دآرامښت اوخوب لامل ګرځی . دخوب په وخت کې دزړه خوځښت اوسا کښل کرارېږی دوینی فشار کمېږی . سهار مهال ددغه هورمون افراز درېږی اودانسان بدن ته وېښیدل تنبیه کېږی.

دخوب په وخت کې دبدن عضلې خپلې مړې حجرې ترمیموی داځکه چې دخوب په وخت کې دانرژی مصرف لږ وی ، بدن انرژی ذخیره کوی . دمعافیتی سیستم اودبدن دودې ډیر شمېرهورمونونه هم په شپه کې افرازېږی .

دبېخوبی له کبله دمعافیت سیستم کمزوری کېږی اوشخص په آسانی سره ناروغه کېږی . که څوک پرله پسې دوه شپې ویده نه شی ښه تمرکز نه شی کولای اوډېرې تیروتنې کوی ، که څوک درې شپې پرله پسې ویده نه شی ښه فکر نه شی کولای اوخیالاتی کېږی.

(Hallucination یعنی داسې څه وینی اواوری چې اصلاًشتون نه لری).

شپه دانسانانو اونورو ژوو لپاره داستراحت وخت وی . الله (ج) داچې شپه دآرامښت لپاره پیداکړې ده اوډیر فعالیتونه په دې وخت کې کمېږی نو ځکه دې مسالې ته اشاره کوی. په داسې حال کې چې موږ په سترګو ډیر داسې بدلون نه شو لیدلای ، دبېلګې په ډول دفوتو سنتېز عملیه په نباتاتو کې چې دلمر په راوتو سره پیلېږی . دشپې له خوا تودوخه کمېږی نباتات خولې نه کوی اواستراحت کوی . که شپه نه شی ډیر نباتات به ومری یعنی داچې شپه دنباتاتولپاره هم داستراحت اودځواک دنوی کولو وخت وی.

دمالیکولونو فعالیت هم دشپې له خوا کمېږی ، دلمر وړانګې دروځې دمالیکولونو اواتومونو دفعالیت لامل ګرځی. په تیاره کې مالیکول اواتوم لږه انرژی لری اودوړانګو په له لاسه ورکولو پیل کوی.

.

په لوړو سیموکې د سینې انقباض

انسانان دژوند لپاره داکسیجن اودهوا فشارته اړتیا لری. له هوانه داکسیجن اخستل اودهغه رسول هوایی کښوته په سړو کې صورت نیسی . څومره چې دیوې سیمې لوړوالی ډیر وی دهوا فشار هلته کمېږی ، له همدې کبله ساه ایستل ستونزمن کېږی اوینې ته داکسیجن رسېدل کمېږی. دسږو هوایی کښې انقباض کوی اوتنګېږی اوموږ داسې فکر کوو چې سا نه شو اخستلای . که چېرې دبدن داړتیا لپاره دوینې داکسېجن کچه لږه وی بېلابېلې نښې په انسان کې لکه ستومانتیا ، دسردرد ، ګنګستوب ، زړه بدوالی پیداکېږی اوناسم قضاوت له انسان نه سروهی . کله چې یوڅاکلی لوړوالی ته ورسېږو په دې صورت کې دسا اخستل ناممکنه کېږی له همدې کبله په ډیرو

وَمَن يُرِدۡ أَن يُضِلَّهُۥ يَجۡعَلۡ صَدۡرَهُۥ ضَيِّقًا حَرَجٗا كَأَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي ٱلسَّمَآءِۚ

لوړو ځایو کې داکسیجن کڅوړې اوماسک ته اړتیالرو. دسمندر له سطحې نه پنځو نه تر اووه نیم مترو پوری که څوک پورته ولاړشی دساایستلو دستونزو له کبله کیدای شی دکوما حالت پرې راشی. له همدې کبله په الوتکو کې داکسیجن کڅوړی وی دغه راز په الوتکو کې داسې وسیلې شته چې فشار کنټرولوی .کله چې انساجو ته اکسیجن ونه رسېږی دې حالت ته انوکسیا Anoxia وایی. د اکسیجن کموالی له درې زره نه تر څلورنیم زره متره لوړوالی نه پیلېږی ، ویل کېږی چې په دې لوړوالی کې انسان شعور له لاسه ورکوی. پوهانو دغه حقیقتونه اوس موندلی چې په لاندې آیت کې روښانه شوی.

هرڅوک چې وغواړی لاروکی یی کړی دهغه سینه تنګوی اونیسی یی داسې لکه چې دآسمان په لوری پورته کېږی(الانعام 125).

-

وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَٰلِمُونَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوموږ دابېلګې ددې لپاره خلکوته وايو خو پرته له پوهانو نورڅوک په هغه کې فکر نه کوي (العنکبوت 43).

د قرآن وړاندوينې

دقرآن بل اعجاز دهغو پېښو وړاندوينه ده چې کټ مټ پېښې شوې دي چې ببلګې يې دادي:

د روم برى

دقرآن کريم په دوهم سورت کې دختيز روم برى ددې کتاب يوه وړاندوينه ده.

روم ماته وخوړه په ډېره ټيټه ځمکه کې ، اوهغوى به وروسته له دې ماتې نه له دربو نه تر نهوکلوپه موده کې بريالى شي (الروم 1-4).

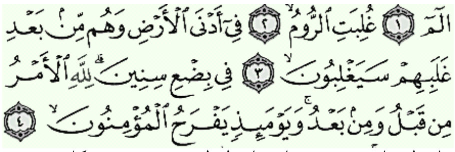
الٓمٓ ﴿١﴾ غُلِبَتِ ٱلرُّومُ ﴿٢﴾ فِيٓ أَدۡنَى ٱلۡأَرۡضِ وَهُم مِّنۢ بَعۡدِ
غَلَبِهِمۡ سَيَغۡلِبُونَ ﴿٣﴾ فِي بِضۡعِ سِنِينَۗ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡرُ
مِن قَبۡلُ وَمِنۢ بَعۡدُۚ وَيَوۡمَئِذٖ يَفۡرَحُ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ ﴿٤﴾

دغه آيت په زېږديز ۶۲۰ کال کې نازل شو يعنې وروسته دختيزروم (ننۍ استانبول يا قسطنطنيه) دعيسويانو له ماتې نه چې دپارسيانو له لورې يې وخوړه. کله چې روميانو په زېږديز ۶۱۳ کال په انتيوچ کې ماته وخوړه پارسيانو شام, سيليسيا, تارسوس, آرمينه او بيت المقدس ترلاسه کړل. په تيره بيا دبيت المقدس له لاسه ورکول او دصليب له منځه تلل روميانو ته ډېر ستونزمن تمام شول. برسېره پردې پارسيانو ، آوارانو ، سلاوانو لمباردانو هم دروم امپراطورۍ ګواښوله ، له وخت نه په ګټې آوران دقسطنطنيې ديوالونو ته ورسيدل ، امپراتور هيراکليوس فرمان ورکړ څو چې دکليسا ګانو دټولو سرو اوسپينو زرو نه پيسې جوړې کړى چې لښکرته ورکړشي ، له دې نه چې داپيسې کافي نه وى دژېړو پيسې هم جوړې شوى . ډېرو واليانو دهراکليوس پرضد پاڅون وکړ اونږدې وو چې قسطنطنيه سقوط وکړى . عراق, سوريه, مصر, ارمنيه , فلسطين او سليسيا ټول دامپراطورۍ دله منځه وړلو په سوچ کې وو. خو قرآ ن وړاندوينه وکړه چې له دريو نه ترنهو کلونو پورې به روم بيا بريالى شى. خو دعربو مشرکينو دانه منله چې داوړاندوينه به سمه وى اوحقيقت به شى. په ۶۲۲ز کال کې هيراکليوس دپارس په وړاندې برياليتوبونه ترلاسه کړل او ارمنيه يې ونيوله د۶۲۷ زېديز کال په وروستيو کې دواړه لښکر ددجلې دسيند په ختيزه برخه کې بغداد ته نږدې په جګړه اخته شول ، داځل هم پارسيانو ماته وخوړه اوڅو مياشتى وروسته پارسيانو له روميانو سره سوله وکړه اوپه زورسره خپل هيواد ته ستانه شول.

په کال ۶۳۰ز کې دپارس دخسروپاچا په ماتې سره اودبيت المقدس په بيانيولو اودصليب په لاسته راوړو سره په پارس باندې دروم برى په حقيقت بدل شواوڅه ډول چې قرآن وړاندوينه کړې وه له دريو نه ترنهوکلونوپورې روم په پارس غالب شو.

بل اعجاز لرونکى ټکى په دې آيت کې يو جغرافيايى مثل دى چې دهغه وخت پوهې سره د اټکل وړنه وه . روميانو دځمکې په ډېره ټيټه برخه کې ماته وخوړه.

"ادنى الارض" په ډېرو تفسيرونو کې نږدې ژباړل شوى په داسې حالى کې چې اصلى ماناى يې دځمکې ډېره ټيټه برخه ده . مفسرينو دجګړې دسيمى نږدې والى دعربو دژوندانه له سيمې سره په پام کې نيولى . حقيقت په دې کې دې چې جګړه په بحر ميت کې په کال ۶۱۳ – ۶۱۴ ز کې پېښه شوې . دغه سيمه ۳۳۹ متره دسمندر له سطحې نه ټيټه ده اودځمکې پر سر ډېره ټيټه وچه ده . دبيت المقدس ښار هم دهمدى بحرالميت سره نږدې دى . جګړه دسوريې ، فلسطين او اردن دتقاطع په ځاى کى شوې اودځمکې ددې سيمې ډير ټيټ والى يوازې اوس اوس دپرمختللو وسيلو له لارى تثبيت شوى اوهغه وخت يې په قران کې ذکر ددې الهى کلام يوه بله معجزه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د فرعون د بدن ساتنه

څه ډول چې پوهېږو دمصر فرعون دخدايي دعوه درلوده ، او حضرت موسی [ع] چې د الله[ج] بنده ګی ته يی خلک رابلل ترګوابښ اوتيری لاندې ونيو. اودې حال ترهغه وخته دوام ومونډ چې فرعون ډوبېدوه ته نږدې شوی ؤ. چې په دې وخت کې يی دفعتا" په الله[ج] ايمان راوړ اودخپل خلاصون دعايی وکړه ، خو دده توبه دمرينې په وخت کې قبوله نه شوه الله[ج] ده ته په خطاب کې وويل:

فَٱلْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنْ خَلْفَكَ ءَايَةً

له نن نه (وروسته له ډوبېدو) ستا بدن دخلکو دعبرت لپاره ساتو (يونس 92).

دغه معلومات چې دفرعون جسد به وساتل شی دې ته اشاره ده چې دده جسد به نه خرابېږی . ددغه ظالم حاکم جسد وروسته له ډوبېدو ساحل ته ورسېد اومصريانو هغه موميايی کړ دغه جسد اوس هم دقاهرې په موزيم کې دخلکو دعبرت لپاره شته اوساتل کېږی.

د مکې فتحه

لَّقَدْ صَدَقَ ٱللَّهُ رَسُولَهُ ٱلرُّءْيَا بِٱلْحَقِّ لَتَدْخُلُنَّ ٱلْمَسْجِدَ
ٱلْحَرَامَ إِن شَآءَ ٱللَّهُ ءَامِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُءُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ
لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا۟ فَجَعَلَ مِن دُونِ ذَٰلِكَ
فَتْحًا قَرِيبًا

البته الله[ج] دخپل رسول خوب رينښتيا کړ که الله غوښتې وی مسجدالحرام ته به په امن سره ننوځی په داسې حال کې چې (دحج لپاره) به سرونه وخريبی اويا به يی لنډ کړی له ډاره پرته. . الله[ج] پوهېږی په هغه څه چې تاسو نه پوهېږی برسبره پردې به ډيره ژر بل بری هم ولری (الفتح 27).

يو شپه حضرت محمد[ص] خوب وليد چې مؤمنان مکې ته ننوځی اودمسجدالحرام په شاوخوا راګرځی . سهار يی خپل دغه خوب مهاجرو ته وواېه. وروسته دغه آيت نازل شو او ډاډ ورکړ شو چې خوب به يی په حقيقت بدل شی . هغه وخت لا مکه نه وه فتح شوې چې وروسته له هغه په لږه موده کې دحديبيی سوله اودمکې فتح وشوه اومؤمنان مسجدالحرام ته ننوتل . الله [ج] وښوده چې دا دده اراده وه چې رسول دخدای خوب وليد.
که چېرې خير شو دابه ومومو چې په دې آيت کې يوې بلې فتحې ته چې مخکې دمکې له فتح به واقع شی هم اشاره شوې اودا دخيبر فتح ده چې ډير ژر وروسته دمکې له فتحې وشوه. هغه وخت خيبرکلا ديهودانو په واک کې وه چې ترې آزاده شوه.
حضرت محمد [ص] په زېږديز ۶۳۰ کال کې مکه فتح کړه اودوه کاله وروسته ټولو کفارو مکه خوشې کړه څه ډول چې الله [ج] فرمايلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهم ټکی دلته دی چې کله محمد (ص) ددې سوبې زېرى مسلمانانو ته ورکړ ، حالات داسې وو چې هیڅ داباورو نه درلود چې مسلمانان به دومره ژر مکې ته ننوځی اوهغه به فتح کړی اوان ځینې مسلمانان چې مذبذبه ول ددې وړاند وینې په وړاندې یی شک وکړ. خو بیاهم حضرت محمد(ص) هغوی ته کومه پاملرنه ونه کړه اوالهی وحیه یی ټولو ته تبلیغ کړه . الله(ج) خپلې خبرې په عملی توګه تایید کړې اوبری ډېر ژر راغی.

دبنی اسراییلو قوم به ډېر کبرجن شی

وَقَضَيْنَآ إِلَىٰ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ فِى ٱلْكِتَٰبِ لَتُفْسِدُنَّ فِى ٱلْأَرْضِ
مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوًّا كَبِيرًا ﴿٤﴾ فَإِذَا جَآءَ وَعْدُ أُولَىٰهُمَا بَعَثْنَا
عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَآ أُو۟لِى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا۟ خِلَٰلَ ٱلدِّيَارِ ۚ
وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ ٱلْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ
وَأَمْدَدْنَٰكُم بِأَمْوَٰلٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَٰكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٦﴾

اوپه کتاب کې موبنی اسراییلو ته خبرورکړو چې تاسو به دوه ځلې په ځمکه کې فساد ته پاڅېږی اوکبر اوسرکښی به کوی . کله چې لومړنی پړاو راشی کلک جګړه مار اوځواکمن بنده ګان به تاسو ته راپاڅوو څو چې ستاسې کورونه هم ولټوی اوزموږ وعده هرومرو ترسره کیدونکې ده . اوبیا تاسو دهغوی په لور راګرځوو اوپه ډېرو مالونو اواولادونو سره به ستاسو مرسته وکړو اوستاسو شمېر به ډېر کړو. (الاسراء 4-6)

په دې آیتونو کې فرمایی چې بنی اسراییل به دوه ځلې دفساد لامل شی چې هرځل به ډېر متکبره اوسرکښه شی .ا والله (ج) به ځواکمنه قوه ددوی پرضد راواستوی . لومړی ځل کله چې یهودانو یحیی (ع) وواژه اوزیار یی وایست چې عیسی (ع) هم ووژنی ډېر کبرجن شول .خو بیا ژر په ۷۰ زیږدیز کال کې رومیانو هغوی له بیت المقدس نه وویستل اووروسته له هغه یهودان په ټوله نړی کې تیت اوپرک اوسرګردانه شول .
ددغو آیتونو دنزول په وخت کې یهودان په بېلابېلاو سیمو کې په ډېرې خوارۍ سره ژوند کاوه له ځانه یی کوم هیواد نه درلود. الله (ج) بنی اسرائیلوته وویل چې یو ځل بیا به خپل ځواک اوتکبر ترلاسه کړی په هغه وخت کې چا دافکر نه کاوه چې داکار به ترسره شی.
وروسته له څو سوه کلونو په ۱۹۴۸ زېږدیز کال کې یهودان فلسطین ته راوګرځېدل اوداسراییلو دولت یی جوړ کړ . نن اسراییل ډېرپوځی اواقتصادی ځواک لری اوپه ډېر کبر سره یی مسلمانان اوعیسویان خورولی . دا دبنی اسراییلو دفساد دوهمه دوره ده.
نوهغه وخت کله چې هېڅا هم فکر نه کاوه دبنی اسراییلو قوم په داسې حال کې چې ډېر کبرجن شوی وو اوپه ځمکه کې یی فساد خور کړی وو خدای خوار اوذلیل کړ ، اودادی اوس یی په تیره سلیزه کې بیا ځواک وموند اودځمکی پرسر دفساد دخورلو سرچینه شو.

«خدای پاک قادر دی چې داسراییلو اوسنی کبر اوفساد ته هم داسې قوم راپاڅوی څه ډول یی چې پخوا راپاڅولی وو اودوی به انشاالله بیرته خوار اوذلیل کړی اوځمکه به ددوی له شر څخه پاکه کړی». ژباړن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلايی ښېړنې

دانسانانو له خوا خلايی څېړنو هغه وخت پراختيا وموندله چې دلومړی ځل لپاره روسی پيلوټ يوری ګاګارين دسپوتنيک مصنوعی سپوږمکی له لاری د۱۹۵۷ کال داکتوبر په څلورمه نېټه دځمکې له فضا نه ووت . ورپسې " امريکايی نيل آرمسترانګ لومړی انسان وو چې د۱۹۶۹ز کال دجولای شلمه نېټه يی دسپوږمۍ په کره قدم کېښود. په داسې حال کې چې الله (ج) دغه پرمختګ له وړاندی په قرآن کريم کې يادکړی وو.

يَٰمَعۡشَرَ ٱلۡجِنِّ وَٱلۡإِنسِ إِنِ ٱسۡتَطَعۡتُمۡ أَن تَنفُذُواْ مِنۡ أَقۡطَارِ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ فَٱنفُذُواْۚ لَا تَنفُذُونَ

إِلَّا بِسُلۡطَٰنٍ

ای پيريانو اوانسانانو که کولای شی دآسمانونو اوځمکې چاپيريال ته نفوذ وکړی ، نفوذ نه شی کولای مګر په يوه ښکاره صلاحيت سره (الرحمن 33).
دسلطان کلمه چې په ښکاره صلاحيت ژباړل شوی دقوې ، ځواک ، قانون ، تکلوری ، بهروتلو ، استدلال ، ثابتولو ، حاکميت اوسلطنت په ماناهم دی.
په دقيقی مطالعې سره پردې پوهېږو چې په دې آيت کې دځمکې اوآسمانونو په لور پرمختګ ته اشاره شوې خو په هغه صورت کې چې ښه ځواک به لری. اودغه ځواک همدغه ننی ټکنالوژی ده چې پوهان يی توانولی چې دځمکې په مينځ اوخلاکې نفوذ وکړی.

د سپوږمۍ سفر

وَٱلۡقَمَرِ إِذَا ٱتَّسَقَ لَتَرۡكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٖ

قسم په سپوږمۍ ، کله چې تمامه شی.بېړاوپه پړاو به پورته شی (الانشقاق 18-19).

دسپوږمۍ له يادښت نه وروسته دپړاوپه پړاو پورته تلو يادونه شوې د "ترکبن" کلمه له مراکبې نه دپورته کيدو ، ګام پورته کولو ، تعقيب ، سورېدو ، يوځای کيدو اوحاکميت په مانا ده ، ددې ماناو په رڼا کې امکان لری چې ددې آيت موخه دسوريدواولېږد واسطه وی.
دخلاوهلو واسطه هم پړاو په پړاو دځمکې دچاپيريال له پوړونو نه تيره شوه او دسپوږمی دجاذبې ساحې ته ورسېده. اوبيا دڅو پوړونو په وهلو سره سپوږمۍ ته ورسېده.
اوپه سپوږمۍ قسم يادول پردې ټکی ټينګار کوی يعنې چې دا آيتونه کيدای شی دسپوږمۍ پرلورسفر ته اشاره وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروفیسر آرمسترانگ لومړنی امیریکانی خلاوهونکی چې پرسپوږمۍ یی پل کېښود وایی: په یقین سره داموضوع دساینس له اړخه ډیره ستونزمنه ده چې بیان شی ، هغه څه چې موږ ولیدل له هغه څه نه ډیر اوچت دی چې یو عادی سړی وکولای پرهغه پوه شی اوڅه پرې ولیکی.

د لېږد رالېږد عصری وسایل

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

آس اوکچره اوخر یی تاسوته دتجمل اوسوربدولپاره اونورشیان چې تاسو پرې نه پوهېږی خلق کړی دی. (النحل 8).

دغه آیت جوتوی چې له یادوشوو څارویو برسېره دلېږد رالېږد نوروسایل چې دهغه وخت خلک پرې نه پوهېدل لکه موټر ، الوتکه اونوروته هم اشاره شوې . دغه بل آیت هم کیدای شی مدرنودلېږد رالېږد وسایلو لکه کښتی ته په کې اشاره شوې وی:

وَآيَةٌ لَّهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ وَخَلَقْنَا لَهُم مِّن مِّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

نورې نښې ددوی لپاره دادی چې دانسان نژاد مو په کښتیوکې ولېرداوه اوهم مودهغو غوندې نور دلېږد وسایل پیداکړل (یس 41-42).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الوتکې ټکنالوژی

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ عَاصِفَةً تَجْرِى بِأَمْرِهِۦٓ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِى بَٰرَكْنَا فِيهَا

اوسلیمان ته مو ددې توان ورکړ چې له چټک باد سره چې دده په واکې ده دځمکې لورته حرکت وکړی اوهغه مو مبارک وګرخاوه. (الانبیا 81).

څه ډول چې آیت روښانوی الله (ج)سلیمان (ع) ته داتوان ورکړ چې له باد نه په خپل واک کې دلېږد رالېږد دوسیلې په توګه کاروا خلی اوپه زیات ګومان له باد څخه دسلیمان (ع) دغه ګټه اخستنه دالوتکې دجوړولو لپاره اشاره ده.

اوباد مو دسلیمان په واک کې ورکړچې دیوې میاشتې سفر په سهارکې اویو یومیاشتنی سفر په مازدیګر کې ووهی (سبا 12).

وَلِسُلَيْمَٰنَ ٱلرِّيحَ غُدُوُّهَا شَهْرٌ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ

یو میاشتنی سفر په سهار کې اویو یو میاشتنې سفر مازدیګر مهال دسلمیان (ع) ډېر چټک تګ ته اشاره ده ، په همدې توګه دغسې سفرونه نن دالوتکې له لارې چې دباد دقوی پراساس کارکوی په چټکۍ سره ممکن دی (والله اعلم).په ډېره ګومان سره پورتنی آیتونه دانسان له لارې دالوتکې اختراع ته اشاره کوی.

د تصویر لېږد

قَالَ ٱلَّذِى عِندَهُۥ عِلْمٌ مِّنَ ٱلْكِتَٰبِ أَنَا۠ ءَاتِيكَ بِهِۦ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ

اوهغه څوک چې په علم اوکتاب باندې پوه ؤ ویې ویل چې زه هغه (دسبادملکې تخت) مخکې له هغه چې ستا سترګې راوګرخی راوړم (النمل 40).

څوک چې پوه ؤ سلیمان (ع) ته یی وویل چې دسبا ملکې تخت ډېر ژر دسترګو په رپ کې راوړم . دغه موضوع کیدای شی دتصویر لېږد ته اشاره وکړی چې پرننیو وسایلو یی کولای شو ترسره کړو.
نن هرلیک ، تصویراوفلم کولای شو دانترنت تلویزیون اوفاکس له لارې دځو ثانیو په موده کې ولېږدوو اوددری بعدی تصویر لېږد هم دانترنت له لارې شونی دی.
پوهان په دی اند دی چې په راتلونکې کې به داتومونو ، مالیکولونو اوجسمونو لېږد هم ممکن شی . دا کیداشی داسې وشی چې دجسم ځانګړنې له یو ځای نه بل ځای ته واخستل شی اوبل ځای ته ولېږدول شی اوهلته به بیاوورغول شی . ددغې ټکنالوژی په بری سره به دلېږد لپاره زمان اومکان کومه مانع نه وی اوهرڅه به دځو شیبو په موده کې هرځای ته ولېږدول شی.
په کال ۱۹۹۸ کې اروپایی پوهان اودکالفورنیا دټکنالوژی انستیتوت په دې وتوانېدل چې یو فوتون ولېږدوی . پوهان داتومی جوړښت په مطالعې سره دیو فوتون کاپی جوړه کړه اویو متری واټن ته یی ولېږدوله . دغه راز پنګ کوی لام داسترالیا دپوهنتون غړی وکولای شول چې دلایزر وړانګی ځای ته بدلون ورکړی. اودځو مترو په واټن کې یی تجزیه اوبیایی جوړه کړی. پنګ کوی لام وایی:
"تراوسه نه دی توانیدلی چې جسمونه پر اتومونو تجزیه کړی اوبل ځای ته یی ولېږدوی خو دغه کار به په راتلونکې کې شونی شی."

موږ خپلې نښې په افاق اوانفس کې ددنیا ښکاره کوو څو چې خلکو ته ښکاره شی چې ټول پرحقه دی (فصلت 53). سَنُرِيهِمْ ءَايَٰتِنَا فِى ٱلْءَافَاقِ وَفِىٓ أَنفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ ٱلْحَقُّ

دغه ټکنالوژی دهغو شیانو یوه برخه ده چې قرآن بیان کړې اودغه ټول دقرآن اعجاز دی.

د بوی لېږد

وَلَمَّا فَصَلَتِ ٱلْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّى لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَآ أَن تُفَنِّدُونِ

ځکه چې کاروان له (مصرنه) بهرراغی پلاریی یعقوب (ع) وویل: زه دیوسف بوی مومم اوتاسو زما عقل کمزوری ګنی (یوسف 94).

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهان په دې باوردي چې دتصوير په څېر دبوی لېږد هم لرو ځايو نو ته ممکن دی . ديوسف (ع) پلار وايي چې ديوسف بوی له بل ښارنه ماته رارسېږی ، پوهان وايی لکه دری بعدی تصوير په شان دبوی لېږدول هم امکان لری په همدې خاطر دغه آيت د پرمختللی تکنالوژۍ وړاندوينه کوی.

لکه زموږ نورحواس بوی هم په دماغ کې جوړيږی اوهمدلته يی تشخيص کېږی . دبېلګې په ډول دليمو دپوستکی ماليکولونه پوزې ته رسېږی اودپوزې آخذه تحريکوی . دغه آخذې معلومات په الکترونيک ډول دماغ ته لېږدوی خو خپله دليمو ماليکول دماغ ته نه ننوځی .بناپردې پوهان عقيده لری چې دغه ډول الکترونيکی معلومات په مصنوعی ډول هم جوړيدلای شی . يعنی دالکترونيکی پوزې دجوړيدو امکان په نږدې راتلونکې کې شونی دی.

دمسلکی کسانو پوزې تر لسو زرو ډولونو پورې بويونه احساسوی . مسلکی عطر جوړونکې ديوې کيمياوی مادې په بويولو سل ډوله جزونه يی پېژندلای شی ، دانسان په پوزه کې دغه ډول خارق العاده جوړښت پوهان دې ته هڅولی دی چې له هغه سره يوه مشابه آله جوړه کړی.

دانسان دپوزې آخذې له پروتينو نه جوړې شوی. الکترونيکه پوزه دکيمياوی آخذې درلودونکی وی ، هره آخذه يوازې يو ډول بوی اخستلای شی ، نو هرڅومره چې ددغې پوزې تشخيصيه قوه ډيره مصنوعی شی ، ډيروآخذوته اړتيا لری اوبيه يی هم ګرانېږی. آخذو ته رسيدونکې علامې په الکترونيکی کود بدلېږی اوکمپيوتر ته لېږدول کېږی .

دعصبی تارونو معادل الکترونيک سيستم دپوزې اودماغ ترمنځ وی اوکمپيوتر ددماغ دنده ترسره کوی . کمپيوتر داسې تنظيم شوی چې معلومات اخلی اواخستل شوی کودونه تعبيروی.

الکترونيکه پوزه ددرمل جوړولو ، خوراکی توکو ، عصرونو ، اوکيمياوی

صنايعو دجوړولو لپاره په کارېږی.

وَأَسَلۡنَا لَهُۥ عَيۡنَ ٱلۡقِطۡرِ

له برېښنا نه ګټه

اودده لپاره مو دويلې شوو مسوچينه جاری کړه (سبا 12).

دالله (ج) يو ستر نعمت دسليمان (ع) لپاره دويلې شوو مسو چينه وه ، اودا په ځو مانا ګانو تعبيريدلای شی . له ويلې شوو مسونه منظور چې روان وی کيدای شی دبرېښنا ټکنالوژۍ وی ، مس دبرېښنا اوتودوخې ډير ښه لېږدونکی دی بنا پردې دبريښنايی صنايعو بنسټ جوړوی اودجاری کولو اشاره کيدای شی دبرېښنا په مزو کې دبرېښنا بهير ته اشاره وی. (والله اعلم).

د ارتيزن څاه

وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰٓ إِذِ ٱسۡتَسۡقَىٰهُ قَوۡمُهُۥٓ أَنِ ٱضۡرِب بِّعَصَاكَ ٱلۡحَجَرَۖ فَٱنۢبَجَسَتۡ مِنۡهُ ٱثۡنَتَا عَشۡرَةَ عَيۡنٗاۖ

او موسی (ع) ته مووحی وکړه چې په خپله لکړه ډبره ووهه بيا دولس چينې ترې وبهيدې (الاعراف 160).

دموسی (ع) قوم له ده نه اوبه وغوښتلې اوپه دې توګه دوی ته دڅښاک اوبه تيارې شولې اودا هغه خلک وو چې داوبو له کمښت سره مخامخ ول.

داوبو قحطی اوس هم شته يو ميليارده خلک روغتيايی اوبو ته لاس رسی نه لری. اوودوه نيم ميلياردە خلک پرته له مناسب تشنابه ژوند تيروی ، داسې اټکل کېږی چې په دوه زره پنځه ويشتم زيږديز کال کې به پنځه ميليارده خلک داوبو له کمښت سره مخامخ شی. هرکال دولس ميليونه خلک داوبو دکمښت له کبله مړه کېږی دهغو له ډلې نه دری ميليونه يی هغه ماشومان دی چې دککړو اوبو دکارونې له کبله خپل ژوند له لاسه ورکوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځمکې لاندې اوبه دلویو ذخیرو په توګه ۹۰ په سلوکې داوبو زېرمې جوړوي له دې کبله ډېرې مهمې دي اودنړۍ ددوومیلیاردو انسانانو اړتیاوې پوره کوي . په منځنۍ توګه په امریکا کې پنځوس په سلوکې په ښارونو اوپنځه نوي په سلوکې په کلیو کې دڅښاک اوبه دځمکې لاندې سرچینو څخه لاسته راځي ، برسېره پردې ددې اوبو له طبیعي حرارت نه ګټه اخستنه د تودوخې دانرژۍ لګښت راکموي.

کله چې اوبه خاورته جذبېږي داسې ځای ته رسېږي چې نور ښکته نه شي تلای هلته سره ټولېږي اوداوبو زیرمې جوړوي . دغه اوبه د ارتیزین Artesian څاه له لارې دځمکې سرته رسېږي ، دارتېزن چینې درسوبې ډېرو له لارې چې دځمکې لاندې اوبه زېرمه کوي جوړېږي.

دا حقیقت چې دارتیزن څاه ګانې له ډېرینو سمیو نه لاسته راځي دقرآن آیت په دې اړوند ورته مطلب بیانوي . کله چې الله (ج) موسی (ع) ته امر وکړ چې خپله لکړه په ډبره ووهه داوبو دلاسته راوړلو دې طریقې ته اشاره ده (و الله اعلم). د اضرب کلمه دوهلو ، پورته کولو اوخلاصولو په مانادہ. نو ددې آیت مانا داهم کیدای شي چې اوبه کولای شي دلکړې له لارې دډبرې په اوچتولو سره جاري شوې. اواوبه په فشار سره دباندې راووتې (دانجست کلمه) دانجست دتوییدو ، بهیدو ، جاري کیدو په مانا ده چې دارتېزن څاه کې هم همدا ډول بهیرسرته رسېږي. کله چې پوره فشاروی اوبه پرته داوبو له پمپه بهیږي.

مهم ټکی دادی چې په اوسنی عصر کې داوبو دکمښت دمخنیوی لپاره دځمکې لاندې اوبو څخه ګټه اخستل کېږي اوګټوره لاره یې همدا دارتیزن څاه ده یعنی موږ په داسې حال کې چې نه پوهېږو دموسی (ع) په طریقه روان یو.داعراف دسورې ۱۶۰ آیت دارتیزن څاه ته اشاره لری چې په کال ۱۱۲۶ زېږدیز کې لومړی ځل په فرانسه کې له هغه نه ګټه واخستل شوه.

په ټکنالوژۍ کې د مېږیانو لښکر

حَتَّىٰٓ إِذَآ أَتَوۡاْ عَلَىٰ وَادِ ٱلنَّمۡلِ قَالَتۡ نَمۡلَةٞ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّمۡلُ ٱدۡخُلُواْ مَسَٰكِنَكُمۡ لَا يَحۡطِمَنَّكُمۡ سُلَيۡمَٰنُ وَجُنُودُهُۥ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ

څو چې د مېږیو وادی ته ورسېدل ، یو ه مېږی نوروته وویل چې ای مېږیانو ټول خپلو کورونو ته ننوځی داسې نه چې دسلیمان لښکر تاسو په ناپوهی سره ترپښو لاندې کړی. (النمل ۱۸).

دمېږیو وادی دمشخصو مېږیو ځانګړې ځای ته اشاره کوی برسېره پردی دمېږیو پرخبروباندې دسلیمان (ع) پوهیدل په ټکنالوژۍ کې یوه بله وراندوینه ده. دنړۍ دټکنالوژۍ مرکز دسلیکان دوادی Silicon valley په نامه یادېږی . په زړه پوری ده چې دسلیمان (ع) په وخت کې دمېږیو له وادی نه خبرې کېږی ، کیدای شی الله (ج) زموږ پاملرنه په راتلونکې کې دټکنالوژۍ پرمختګ ته راګرځولې وی.

دمېږی اونورو ژوو ماډل په مصنوعی روبات Robot کې هم په ډیره کچه کارول کېږی. دمېږی دماډل ښه بېلګه د مصنوعی مېږیودلښکر پروژه ده چې دنړۍ په بېلابېلو هیوادونو کې شته. دامریکې دویرجینیا پوهنتون پوهان په دې هڅه کې دی څو چې دمصنوعی کوچنیوژوو لښکر چې ارزانه اوآسانه وی جوړ کړی ، دغه پروژه چې په رسمی ډول پرمخ بېول کېږی داسې روښانوی: "دغه مصنوعی ژوی په ډلییزه توګه هوډ کوی اوکړنه سرته رسوی.ددغو ژوو برېښنایی اومیخانیکی جوړښت دمېږیو دټولنې دکاردډول له مخې جوړه شوې دغه لښکر دمصنوعی مېږیو Army-Ant Robot په نامه یادېږی".

په لومړی سرکې دغه لښکر دلېږد رالېږد لپاره جوړشوی وو ، هغوی دنده لری څو چې په اتفاق سره یودروند شی له یوه ځای نه بل ځای ته ولېږدوی اووروسته څرګنده شوه چې دنورو دندو لپاره هم کارترې اخستل کیدای شی.دبېلګې په ډول په لاندې کارونو کې کارترې اخستل کیدای شی:

- دهستوی انرژۍ پاکول او له هغه نه دفضله موادو لرې کول.
- ماین اېښودنه
- ماین پاکونه
- دسیارو له سطحې نه څېړنه
- ساتنه یا پهره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسرائیل واګنر په دې هکله داسې وایی: "مصنوعی مېږیان ساده مخلوقات دی چې دیوه کنټرول کوونکی له لاری اوهم مخکی له مخکې دپروګرام ورکولو له لارې نه تنظیمېږی اوورکړشوی دندې سرته رسوی. دریمه لار داده چې دغه مېږیان داسې جوړېږی چې یو له بل سره دهمکاری حس ولری اوپرته له مخکینی پروګرام نه یوله بل سره کاروکړی. په بېلابېلو اړخونو کې په دې اړوند څېړنې دوام لری اودغه مخلوقات بېلابېل کارونه لکه دکورونو ، پاکونه دماین پاکونه او هم نورو سیارو کې څېړنې سرته رسولی شی ".

دبېلګې په ډول مو ولیدل چې دمېږیانو ټولنیز ژوند دننیوډېرو پروژو بنسټ جوړوی . له همدې کبله الله (ج) دمېږیو دوادی موضوع په قرآن کې یاده کړې ده. دمېږیونوم اخستنه کیدای شی دې ته اشاره وی چې انسانان دهغوی ژوندانه ته په پام سره ټکنالوژی جوړه کړی (و الله اعلم).

اتومی انرژی اوانشقاق

إِنَّ ٱللَّهَ فَالِقُ ٱلْحَبِّ وَٱلنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ ٱلْمَيِّتِ مِنَ ٱلْحَىِّ ۚ

الله (ج) دانه او هسته بېلوی اوژوندی له مړی اومړی له ژوندی نه راباسی. (الانعام ۹۵).

د حب (دانه) بېلول یا سوری کول اود نوی (هسته) کیدای شی داتوم انشقاق ته اشاره وی. دنوی عربی کلمه دهستې مرکز اوداتوم دهستې په مانادہ . برسېره پردې دغه موضوع له ژوندی نه دمړی راویستل او دهغه برعکس کیدای شی دې ته اشاره وی چې الله (ج) انرژی له مادې نه اوماده له انرژۍ نه مینځ ته راوړی. له ژوندی منظور ماده ده او له مړی منظور انرژی ده څکه دې مادې په مینځ کې اتومونه اواجزاوی یی دی څکه په خوځښت کې وی اوانرژی خو خپله په خپل مېنځ کې خوځښت نه لری. پوهان انرژی دکارکولو دځواک په مانا پېژنی . ټول مواد له مالیکولونو جوړ دی اومالیکولونه له اتوم نه جوړشوی چې خوځښت یی کولای شو ترالکترونیکی میکروسکوب لاندې ووینو . دشلمې زیدیزې پېړۍ په لومړیو کې البرت اینیشتین نظر ورکړ چې ماده په انرژۍ بدلېدلی شی اووی ویل چې ماده اوانرژی داتوم په سطح یو له بل سره اړیکې لری . نو له مړی نه دژوندی روایستل کیدای شی له مادې نه دانرژی راویستل وی.

اوس پوهان کولای شی چې اتوم اوهسته یی ماته کړی ، دانشتین له فرضیې څخه په الهام اخستلو پوهان وتوانیدل چې هسته شق کړی او له هغه نه ډېره انرژی آزاده کړی . دفالق کلمه دهستې دشق کولوپه مانا ده چې له کبله یی ډېره انرژی لاسته راځی .

دالانعام دسورې د ۹۵ آیت ټاکنه ډېره په پوهې سره شوی اوکیدای شی دا به اتومی چاودونو اودانرژی نه ګټې اخستنې ته اشاره وی. (و الله اعلم).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن تاريخی اعجاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

هامان او د مصر اهرام

قرآن د موسی[ع] دژوند په هکله مفصل توضیحات لری ، دفرعون او بنی اسراییلو دښمنیو ته په اشارې سره دمصر په هکله هم معتبر معلومات وړاندې کوی. ددغو معلوماتو ډیری اهمیت په دی وروستیو کې څرګند شوی. دقرآن دحکمت یوه بېلګه په دې کتاب کې دهامان یادښت دی دده نوم شپږ ځلی دفرعون دنږدې کسانو په توګه یادشوی. دحیرانی ځای دادی چې په تورات کې د موسی[ع] دکیسې په هیڅ ځای کې هم دهامان یادښت نه شو موندلی. یوهامان نومی ډیر وروسته له فرعون نه یعنی دموسی (ع) له زمانې نه یوزروسل کاله وروسته په عهد عتیق کې دبابل دیوه پاچا دمرستیالانو له ډلې نه هم یو څوک دی . خو قرآن له نویو موندنو سره په یوه ژبه له هامان نه دموسی[ع] په عصر کې یادونه کوی. دنامسلمانانو نیوکه پردې ده چې ولې د تورات اوقرآن اوعهد عتیق په مېنځ کې دغه اختلاف شته خو دوه سوه کاله مخکې دهروغلیف دلیکنې په لوستلو سره دغه ادعا ناسمه ثابته شوه ، داځکه چې دهامان نوم په مخکینو کتیبو کې وموندل شو . تر اتلسمې زېدیزې پېړۍ پوری مصری لیک چې له تورو نه بلکې دځېرو له انځورونو جوړشوی ؤ دلوستلو وړ نه ؤ ، دهروغلیف دلیک تصویرونه چې دمهمو تاریخی پېښو ثبتونکی دی په ډېرو باندی کښل شوی . په دویمه اودریمه زیږدیزه پېړۍ کې دعیسویت خپربدل دپخوانیو عقیدو اودهیروغلیف دلیک دهېرېدو لامل شو. دهیروغلیف دلیک وروستی بېلګې په کال ۳۹۴ زېدیز کې لیکل شوی ، په پایله کې لرغون پېژندونکو ته تر اتلسمې پېړۍ پورې پر تاریخ اولیکل شویو معلوماتوپوهیدل ناشونی وو. په کال ۱۷۹۹ زېدیز کې دروزیتا ستون Rosetta Stone په نامه دیوې ډېرې په موندلو سره دهیروغلیف معما حل شوه .دغه ډېره په ۱۶۹ مخکې له میلاده پورې اړه لری. ددې ډېرې اهمیت په دې کې دی چې په درې ډوله لیک یعنی هیروغلیف ، دموتیک او یونانی باندې اغل شوې. نو دمصردغه پخوانی توری دیونانی تورو په مرسته وپېژندل شول. دهیروغلیف ژباړه دیوه فرانسوی ژپیوه ژان فرانسوا شمپولیون له خوا بشپړه شوه. په دې توګه دتاریخ ، دینونو ، دپخوانیو مصریانو اود ټولنیزژوندانه په هکله ډېر معلومات په لاس راغلل.

لرغون پېژندنکیو دهروغلیف په لوستلو سره دهامان نوم دمصر په پخوانیو کتیبو کې وموند. دغه کتیبه دویانا دهوف په موزیم کې شته چې دفرعون اوهامان ترمېنځ نږدې اړیکې بیانوی . دلغاتو په فرهنک کې چې «خلک په نوی سلطنت کې» نوم لری هامان دډېرو توګولو(سنګتراشی) دکارکونکو دمشر په توګه یاد شوی. چې دغو څېړنو دقرآن دمخالفینو نظر رد کړ. هامان داسې څوک وو چې په مصر کې یی دموسی (ع) په زمانه کې له فرعون سره یوځای ژوندکاوه اوله فرعون سره نږدې وو اوتعمیراتی کارونو کې دخیل وو.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَٰٓأَيُّهَا ٱلْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى فَأَوْقِدْ لِى يَٰهَٰمَٰنُ عَلَى ٱلطِّينِ فَٱجْعَل لِّى صَرْحًا لَّعَلِّىٓ أَطَّلِعُ إِلَىٰٓ إِلَٰهِ مُوسَىٰ وَإِنِّى لَأَظُنُّهُۥ مِنَ ٱلْكَٰذِبِينَ

اوفرعون وویل ای زما دقوم مشرانو هیڅوک پرته له ځانه خدای نه ګنم ای هامانه اور پرخټه بل کړه اوزما لپاره یو لوړبرج جوړ کړه څو چې دموسی له خدایه خبرشم اوزه هغه دروغجن بولم (القصص ۳۸).

په دې آیت کې فرعون له هامان څخه غوارۍ چې یو لوړ برج جوړ کړی چې تاریخی موندنې د قران له دې وینا سره اړخ لګوی ، او په دې موندنو سره دقرآن د مخالفینو نظر به بشپړه توګه رد شو.

موسی[ع]او د سمندردوه ځایه کول

دمصر پاچایانو ته هغه وخت فرعون ویل کیدل چې خلکو په خپلو عقیدو کې هغوی خدایان ګڼل. کله چې هغو اوهام پرستیو کې خلک غرق ول ، الله[ج] دخلکو دهدایت اودبنی اسراییلو دخلاصون لپاره موسی[ع] راولېږه. فرعون او دمصر قاضیانو اوټولو خلکو دموسی (ع) نظر رد کړ چې هغوی یی دیوه الله بنده ګي ته رابلل. خو هغوی موسی لیونی ، جادوګر اودروغجن وباله اوخپل ظلم یی دبنی اسراییلو پرقوم لاډیر کړ. د الله[ج] خدایی یی ونه منله او موسی[ع] یی شوم اودمصر دمصیبتونو لامل وګاڼه ، له همدې کبله یی هوډ وکړ چې هغه یا ووژنی یا یی له مصرڅخه دباندی وباسی.

څه ډول چې قرآن فرمایی دبنی اسراییلو قوم تښتی اودفرعون لښکر یی تعقیبوی اونږدې وو چې له سیند سره ونیول شی. .

فَأَتْبَعُوهُم مُّشْرِقِينَ ﴿٦٠﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَلَمَّا تَرَاءَا الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ إِنَّا لَمُدْرَكُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ كَلَّا ۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾ فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِب بِّعَصَاكَ الْبَحْرَ ۖ فَانفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾ وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ ﴿٦٤﴾ وَأَنجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَن مَّعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ ﴿٦٦﴾

اوهغوی یی دختیزلوری ته تعقیب کړل . بیا دموسی دوستان وډار شول او وی ویل اوس به هلاک شو . موسی وویل هیڅکله هم نه بلکې زموږ رب به موږ ته لارښوونه وکړی .بیا مو موسی ته وحی ولېږله چې خپله لکړه په سیند ووهه سیند دوه ځایه شو اواوبه یی دوو خواووته لکه سترغر پورته شوې . اونور مو هم دهغه لورته راوستل نوموسی اوملګروته مو خلاصون ورکړاونورچې دوی یی تعقیبول ټول مو غرق کړل (الشعرا 60-66).

په دې اړه دفرعون دزمانې له کتیبې نه لاندې معلومات لاسته راغلی : دامنا مونی دمانۍ دسپینې کوټې دساتنې دکتابونو دمشر له خوا میرزانپترهورته :
" کله چې دغه لیک تاته ورسېد اوټکی په ټکی دې هغه ولوست ، ستا په زړه به زورو درد راشی ، لکه یوه پاڼه چې دتوپان په لاس کې وی څکه چې په سیند کې به دډوبیدو له ناوړه پېښې خبر شی. پېښې داسې وواهه چې دتېښتې توان یی نه درلود . فکر وکړه چې دالاهې له مېنځه تلل ، دقومونو له مېنځه تلل ، اودختیز اولویدیز دپاچا له مېنځه تلل . خوب په اوبو کې له یو ستر شی نه یو وړوکې اوناچاره کس جوړکړ کوم خبر به له دې معلوماتو سره چې تاته دروړسېدل برابروی ".
د الله (ج) دا معجزه چې بنی اسراییل یی سم سلامت له سره سمندرګی څخه تیر کړل تر ډیرو څېړنو لاندې راغلې . لرغون پېژندونکی نه یواځی له مصر نه دسره سمندرګی لورته دبنی اسراییلو دتېښتې تګلوری بلکې دهغوی دیو ځای کیدو ځای یی هم دفرعون له لښکر سره موندلی چې غرونو راچاپیر کړی . دغه غر دجبل موسی په نامه یادېږی اودسینا په ټاپووزمه کې دسره سمندرګی په ساحل کې واقع دی.
پوهانوله ډېرو څېړنو وروسته دسره سمندرګی داوبو ددوه ځایه کیدو په هکله عجیب معلومات لاسته راوړل . دڅېړنو پایلې هغه ډول وې څه ډول چې قرآن عظیم الشأن بیان کړی دی.
دوو روسی ریاضی پوهانو نوم ولزنګر او الکسی اندروسوف ثابته کړه چې موسی (ع) په رښتیا هم وکولای شول چې سمندر دوځایه کړی . نورو پوهانو ددې احتمال په خلاف فکر کاوه خو دغه دوه ریاضی پوهانو هغه شرایط چې ددغې معجزې لپاره یی شرایط مساعد کړی مطالعه کړل اودا بیا دمعجزی دثابتېدو لامل شول.
دروسیې د ساینس اکادمی دڅېړونې له نظره په سره سمندرګی کې داسې داوبو مخنیونکې یوه غونډۍ شته چې چې داوبو له سطحې سره نږدی ده. په دې ځای کې پوهانو دباد لوری اوچټکتیا چې وکولای شی دغه اوبه نیونکی دجذراومد له اغېزې وچ کړی محاسبه کړ ، په پایله کې ځرګنده شوه داسې یو باد چې په ثانیه کې دیرش متره چټکتیا ولری دغه داوبو غونډۍ وچولای شی . نوم ولزنګر چې دروسېی دساینس اکاډمۍ دسمندری څېړنو په دیپارتمنت کې یی کارکاوه داسې وویل: "که چېرې سبایی باد ټوله شپه د ۳۰ مترو په ثانیه کې په چټکوالی په سمندرګی وچلېږی اوبه له اوبه نیونکی نه لرې کېږی اوهغه وچوی. اودبنی اسراییلو لپاره چې په ډیر ګمان شپږلکه تنه به وو څلورساعته یی ونیول څو چې ددو ساحلونو په مېنځ کې دسمندرګی اووه کیلومتره واټن ووهی ، اووروسته له نیم ساعت نه اوبه بیا بهېږی". ولزنګر او دده ملګری اندروسوف دغه مسأله دنیوټن دقانون له لا رې مطالعه کړه اوبیا یی داسې وویل: " زه ډاډه یم چې الله (ج) دځمکې کره دفزیک دقانون له لارې اداره کوی".
باید پام مووی چې دداډول طبیعی پېښې اټکل هروخت کېدای شی. که الله (ج) وغواړی هروخت چې دباد مناسب ځای ، مناسب وخت اومناسبه چټکتیا سره راټوله شی دغه معجزه تکراریدلای شی. دموضوع اهمیت په دې کې دی چې معجزه هغه وخت پېښه شوې چې موسی (ع) اوملګری یی له سمندرګی نه تیرشول. اوبه هغه وخت بېرته یوله بل سره یوځای شوې کله چې فرعون اولښکر یی دسمندر په مېنځ کې دغه ځای ته رسېدلی وو. اودا دعاقلانو اومؤمنانو لپاره ستر عبرت دی. برسېره پردې په داسې ستونزمن حالت کې د الله (ج) پرحکم باندې د موسی (ع) باور دمعنوی ارزښتونو یوه ښه بېلګه شمیرل کیدای شی.

قَالَ كَلَّا ۖ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ

وې ویل هېڅکله نه ، رب له موږ سره دی اوموږ ته لارښوونه کوی(الشعرا ۶۲).

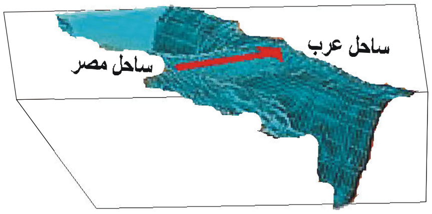

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ستونزې چې فرعون اود ده ملګری ورسره مخامخ شول

دمصرخلک اوفرعون داسې په اوهامو اودخوخدایانو په عبادت کې غرق ول چې دموسی (ع) حکمت اومعجزو ونه شو کولای ددوی زړونه نرم کړی اوله خرافاتو نه یې لرې کړی.

اووی ویل که که داسې آیتونه دې راوړی وی چې موږ جادوکړی ، موږ به هیڅکله هم ایمان رانوړو (الاعراف ۱۳۲).

نظرپه دومره کبر سره الله (ج) ډیر مصائب دوی ته راولېږل څوچې دوی ته تنبیه شی اوکواکې اصلاح وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ به شی .
لومړنی ددغو مصایبو وچکالی وه چې دقحطۍ لامل شوه

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

اوفرعونیان مو په وچکالۍ اوقحطۍ اخته کړل څو ګواکې پاملرنه وکړی(الاعراف ۱۳۰).

دمصر کرنه چې دنیل په سیند پورې تړاو لری ډیره اغېزمنه شوه ، په داسې حال کې چې چې فرعون اودوستان یی دالله(ج) اوپیغمبر په ردولو سره اغېزمن شول ، خوبیایی هم دغه حالت دموسی (ع) له بد شاګوم نه وګڼه بیا الله (ج) په نوروآزموینتنو کې واچول.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ

بیا مو توپان او ملخان او سپږی اوچونګښې اووینه چې یو له بله بېلې نښې وې پرهغوی را ولېږل بیا هم هغوی کبر وکړ اوګناه کوونکی قوم ؤ(الاعراف ۱۳۳).

ددغو ټولوطبیعی پېښو تفصیل چې په قرآن کې یادشوی دپیپروس په کتیبو کې راغلی . موږ له دغو پېښو دقرآن له لارې خبر شوی یو. خو دغه معلومات په نولسمه زیږدیزه پېړۍ کې دمصر دتاریخ په موندلو سره نورو پوهانو څرګند کړی. کله چې په ۱۹۰۹کال دایپور پیپروسونه وموندل شول دهالند دلایدن موزیم ته واستول شول ، ګاردینیر یو مصر پیژندونکی دغه لیکنې وژباړلې.
په پیپروس کې دقحطۍ ، وچکالۍ ، اوله مصرنه دمریانو دتښتېدنې پېښې یادې شوی. برسېره پردې دپیپروسونو لیکوال چې یو مصری (Ipuwer) حکیم دی په خپله یې دغه پېښې په سترګو لیدلی اوداسې لیکی:
"طاعون په څمکه خور شو ، ټول ځایونه وینې ونیول ، سیند وینه دی . الحق هغه چې پرون لیدل شوی له منځه تللی . څمکه داسې ستومانه ده لکه لو چې پرې شوی وی ، کوز مصر ژاړی ... په ټوله مانۍ کې د راتلو څه نشته په هغه پوری غنم ، وربشې ، مولخ اوکبان تراولری په ریښتیا سره غلې هرچېرې له منځه تللی. ټوله څمکه ډاروونکونارو اولالهاندی نیولې ،... نه له مانۍ نه دورځې خوک وتلی او نه هم چا دخپل ملګری مخ لیدلی ... ښارونه دجزر اومد له لاسه له منځه تللې ... پورتنی مصر وران شو...هرلورته وینې ... طاعون په ټول هیواد کې ... هېڅوک دباییلوس شمال لورته کښتی نه لېږی ... خپلو دصبر ونو او موم کړای شووسره څه وکړو؟...طلا نشته . انسانان له انسانیت نه بېزاره دی ، او یو غرپ اوبو ته تږی دی. هغه زموږ اوبه دی . نو موږ څه وکړو.هرڅه وران شول . ښارونه وران شول ، پورتنی مصر وچ شوی . په شببه کې اوسېدل بل مخ شول ".
ددغولرغونو یادښتونو پربنسټ هغه ناوره پېښې چې مصر پرې واووښت هغه څه دی چې قرآن یادکړی.
د پیپروس په کتیبو کې موسی(ع) دیوه جادوګر په توګه معرفی شوی. (دغه کتیبې دانګلستان په موزیم کې ساتل کېږی) خو فرعونیان په خپلو ټولو هڅو سره چې ویی کړی پر موسی (ع) اوبنی اسراییلو بریالی نشول.
دجادوګر تورپه پرموسی (ع) د الاعراف دسورې په ۱۰۹ آیت کې یاد شوی:

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَٰذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ

دفرعون دقام لویانو وویل چې دایو پوه جادوګر دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د فرعون کلمه

په عتیق عهد کې سپېڅلی کتاب (انجیل) دمصر پاچایان د ابراهیم (ع) او یوسف (ع)، په وخت کې دفرعون په نامه یادول. په واقیعت کې دفرعون کلمه ددې دووپیغمبرانو له وخته کارول شوې ده. قرآن کریم د یوسف (ع) په وخت کې دملک کلمه کارولې.

ملک وویل هغه ماته راولی. (یوسف ۵۰).

وَقَالَ ٱلْمَلِكُ ٱئْتُونِى

دمصر پاچا دموسی (ع) په وخت کې دفرعون په نامه یادشوی ، دکلمو دغه توپیر چې په قرآن کې شته په عتیق عهد کې په نظر نه راځی . په انجیل کې دفرعون کلمه دمصر ټولو پاچایانوته کارول شوې. په داسې حال کې چې قرآن کلمې ډېرې سمې کارولی دی .

دفرعون لقب دمصرپاچایانو ته کاریده دغه لقب مخکې له میلاده په څوارلسمه پېړۍ کې د څلورم اینهوتپ په واکداری کې کاریده. په داسې حال کې چې یوسف (ع) حد اقل دوه سوه کاله مخکې له دغې واکمنۍ نه ژوند کاوه.

دبریتانیا دایرة المعارف لیکی چې فرعون دنوې واکمنی لپاره یو دروند لقب وو چې داتلسمولړیو پاچایانو (۱۲۹۲ – ۱۵۳۹مخکې له میلاده) اوددوه ویشتمې لړۍ پاچایانو له (۷۳۰ – ۹۴۰ مخکې له میلاده) کاریده اودپاچا دکلمې ځای ناستی شو. دامریکا علمی دایرة المعارف هم ددغې کلمې کارونه په همدغه پړاو کې سمه ګڼی.

كَذَٰلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنۢبَآءِ مَا قَدْ سَبَقَ

دغه راز ستا لپاره دپخوانیو خبرونو نکل کوو (طه ۹۹).

څه ډول چې وینو دفرعون کلمه دمصر دتاریخ په یوه ټاکلی پړاوکې دود وه. اوداچې قرآن دمصردپاچایانو لقبونه په بېلابېلو تاریخی پړاوونو کې تشخیص کړی ددغه کتاب له عظمت اوبل اعجاز نه پرده پورته کوی.

د نوح(ع) توپان

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ
إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمْ ظَٰلِمُونَ

اونوح مو دخپل قام لپاره ولېږه چې پنځوس کم زرکاله ددوی په مېنځ کې ؤ اوهغوی توپان ونیول څکه چې ظالمان ول (العنکبوت ۱۴).

نوح (ع) دخپل قام دلارښوونې لپاره ولېږل شو. خو دده قام له ده نه لرې والی وکړاوپه خپل شرک باندې ثابت پاتې شول . نوح (ع) په ډېر متانت سره خلک دیوه خدای بنده ګۍ ته راوبلل اوهغوی یې دخدای له نیولو وډارکړل. خوبیاهم خلک له ده نه بېزاره شول. الله (ج) نوح (ع) ته وویل چې دالله (ج) منکران به ډوب کړی اومؤمنان چې دحق دین یې قبول کړی هغوی ته به خلاصون ورکړی اوبه یې ساتی.

وَأَغْرَقْنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَآ

اوهغه کسان چې زموږ آیتونه یې دروغ وګڼل ډوب موکړل(الاعراف ۶۴).

اوکله چې دسزا ورکولو وخت راورسېد دځمکې اوبه له سختو بارانونو سره یو ځای شوې اودسېلاولامل شوې ، مخکې له دسېلاو راتلو الله (ج) نوح (ع) ته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحْيِنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ فَاسْلُكْ فِيهَا مِن
كُلٍّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ
مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبْنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُم مُّغْرَقُونَ

نو وحیه موورته کړه چې زموږ ترنظرلاندې ببړۍ جوړه کړه اوکله چې زموږ فرمان ورسېد او اوبه دځمکې له سوریو راووتلې په هغه (کښتی)کې له ځان سره له هرډول نه یوه جوړه اوخپل اهل واخله ،پرته له هغو کسانو چې مخکې دهغو په هکله درته ویل شوی دی اود ظالمانو له شفاعت نه ماته خبرې مه کوه چې هغوی ټول ډوبیږی. (المٔؤمنون 27).

پرته له هغو چې له نوح (ع) سره په ببړۍ کې ول نورټول ډوب شول ان دنوح (ع) زوی هم غرق شو چې دده اطاعت یې نه ؤ کړی اوغره ته تښتېدلی ؤ .
اووویل شول چې ای ځمکې اوبه لاندې یوسه اوای آسمانه باران بس کړه اواوبه وچې شوې اوامر پایلې ته ونه رسېد اوببړۍ دجودی غره دپاسه ځای ونیو(هود ۴۴).

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ أَقْلِعِي وَغِيضَ الْمَاءُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ

یاد شوی معلومات په قرآن کې چې دالله(ج) لاس نه خوړلی کلام دی له تورات اونورو سرچینو نه معتبره دی ، تورات چې تحریف شوی دی وایی چې توپان په ټوله نړۍ کې پېښ شوی ؤ ، خو قرآنی آیتونه بیا داپه ډاګه کوی چې دنوح توپان په یوه ځای کې پېښ شوی اویواځې هغه قام چې نوح (ع) یی نه ؤ منلی هغه یی له منځه وړی. په قرآن کې هېڅ داسې نښه نشته چې له هغه نه په

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

ټوله نړۍ کې دتوپان پېښېدل جوت شی .

اوموږ نوح دده دقام دلارښوونې لپاره ولېږه اویې ویل چې زه ستاسو لپاره ښکاره ډاروونکی یم(هود ۲۵).

(شعیب وویل) ای زما قامه ستا سو ضد له ما سره ددې لامل نه شی چې تاسو ته هم مصیبت وَيَا قَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَن يُصِيبَكُم مِّثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ ورسېږی کوم
چې دنوح قام ته رسېدلی ؤ(هود ۸۹).

څه ډول چې وینو قرآن وایی چې یواځې د نوح (ع) قام له منځه تللی نه دځمکې په سره دهغه وخت ټول خلک .
په هغه ځای کې چې اټکل کېږی دنوح (ع) قام اوسېده ، لرغون پېژندنې داجوته کړې چې یو ځواکمن توپان د عراق دخاورې دډوبېدو لامل ګرځېدلی اوتوپان په ټوله نړۍ کې نه دی پېښ شوی.
"کله چې اوبه لږې شوې ببړۍ دجودی پروچه کېناسته ". دجودی کلمه دیوه غره له نامه نه اخستل شوې چې جودی نومیده په داسې حال کې چې جودی په عربی کې دلوړې سطحې یا غونډۍ په مانا ده. نو د توپان اوبه دځمکې ټیټې برخې لاندې کړې اوتریوه ټاکلې کچې لوړې شوی . یعنې دځمکې دسر ټوله وچه اوټول غرونه یی نه وو نیولی.

د نوح(ع) د توپان لرغونې نښې

کله چې طبیعی پېښې ، جګړه اوتولیز مهاجرتونه دیوه مدنیت دله منځه تلو لامل ګرځېدلی وی ، دهغه مدنیت نښې نښانې ساتل کېږی .ځکه دخلکو کورونه اواسباب یی ژر تر خاورولاندې خښېږی . اوپه هغه صورت کې چې په هغو لاس ونه لګېږی دډیرو مودو لپاره خوندی ساتل کېږی اودغه آثار دلرغون پېژندنې لپاره ښې نښانې وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني عصر کې تاریخ پوهانو اولرغون پېژندونکو د نوح د توپان په هکله کره اوبشپړ مدرکونه موندلی . اټکل کېږی چې دغه توپان به درې زره کاله مخکې له میلاده دسیمې ټول مدنیت له مېنځه وړی وی. چې د دغه مدنیت آثار زرګونه کاله ترخاورو لاندې پاتې وو.

د دجلې اوفرات ترمېنځ دښتو کې ددغه توپان دځېړنې لپاره ډېر کارشوی. کیندنې ددغه توپان آثار د عراق په څلورو ښارونو کې ښیی : د ار ښار ، د ارچ ښار ، د کیش اوشورپاک ښارونه. کیندنې جوتوی چې دغه ښارونه درې زره کاله مخکې له میلاده توپان له مېنځه وړی.

د ار د ښار د مدنیت تاریخ چې د تل المقیار په نامه یادېږی اووه زره کاله مخکې له میلاده اټکل کېږی . اودا د بشر د مدنیت له پخوانیو ځایونو څخه دی اونور ډېر مدنیتونه هلته رامېنځته شوی اوله مېنځه تللي .

لرغون پوهانو دخاورو دځېړنې نه پوه شوی چې دلته داسې یو مدنیت وو چې دیوه ستر توپان له کبله له مېنځه تللی اوپرځای یی بیا په پراویز ډول بل مدنیت رامېنځته شوی. لیونارد وولی د انګلستان د موزیم اود پنسلوانیا دپوهنتون دکیندنولاړښوونه دبغداد اودفارس دخلیج ددښتو په مېنځ کې په غاړه درلوده ، آلمانی لرغون پېژندونکی ورنرکلر دوولی دځېړنو په هکله لیکی:

"د وولی څېړنې دسومریانو له معبد نه لری دیوه غونډی لاندې داسې کبرونه وموندل چې دکبرونو ترډېرینو تختو لاندې واقعی خزانې وې لکه ، ګران بیه پیالې ،ښکلی جکونه ، صراحیانې ، دڅېرو میزونه ، دمرواریدو تختې لاجورد او سپین زر چې ترځمکې لاندې خښ شوی وو اودسازآلې په دیوالونو کې ځوړندې وی.

وروسته له څوورځو دوولی کارکونکو غړ وکړچې موږ دځمکې پرسطح یو ، وولی هلته کوزشو ترڅو هغې سطحې ته ورشی اوځان ډاډه کړی ،وولی فکر وکړ اوبه پای کې ... دادی: دځمکې سطح کې دسیند شګه وه ، هغوی هوډ وکړ چې کیندنو ته دوام ورکړی اوڅا نوره هم وکینی . بیل یی واهه ، درې فټه ،شپږفټه ، لاهم خاوره اوبه پای له لسوفټولاندې خاوره پای ته ورسېده اوله هغو لاندې یی دانسان داوسېدو ځای وموند...."

د ار دښار په غونډی کې ددومره خاورې اوشګویواځینی لامل ډېرې اوبه کیدلای شی چې ددوو مسکونی پوړونو په مېنځ کې حایل شوی. میکروسکوپیکو څېړنو ښوولې چې دغونډی لاندې دغه دختو پوړونه دسېلاو له لارې جوړ شوی اودومره ستر اوپراخ دی چې دسومریانو مدنیت یی له مېنځه وړی . دګلمګش حماسې اودنوح د داستان نښې دواړه دعراق دصحرا په کیندنو کې وموندل شوی .

مکس مالوان د لیونارد وولی خبره تاییدوی چې داډول یو رسوبی پوړ یواځې د ستر اونابېره سېلاو له امله جوړیدلای شی. دغه راز وولی ددغې سیمې په کیندنو کې د ار ښارپاتې شونې دالعبید له ښاره چې اوسېدونکویی رنګین کلالی لوښی کارول تشریح کړی دی.

دغه حقیقتونه داجوتوی چې د ار ښار داسې یو ځای ؤ چې دسېلاو له امله بشپړ وران شوی . آلمانی لرغون پېژندونکی ورنر کلر هم ددغو کیندنو اهمیت بیان کړی . دی وایی چې دلرغون پېژندونکوڅېړنې ښیې چې دعراق په دغه سیمه کې یو ستر سیلاو پېښ شوی دی.

دعراق بل ښار چې دسېلاو له کبله له مېنځه تللی دسومریانو دکیش سیمه ده ، چې اوس دطال الاحمر په نامه یادېږی . دسومریانو پخوانی لیکنې دغه ځای وروسته له توپانه دباچاهی ځای ثبت کړی دی. د شورو پاک ښار چې دعراق په سویل یا بین النهرین کې موقیعت لری اونن دطال الفرح په نامه یادېږی ، هم دیوه پخوانی سېلاونښې لری. دلرغون پېژندنې څېړنې چې په کال ۱۹۲۰ — ۱۹۳۰ز کې د پنسلوانیا پوهنتون داریک شمید له خواسرته رسېدلی دغه کیندنې دخلکو داوسیدودرې پوړونه وښودل چې دماقبل تاریخ په وروستیو پړاوونو کې د پاچایانو تر دریمې لړۍ پورې (۲۱۱۳ نه تر ۲۰۰۴ مخکې له میلاده) وې. ډېرروښانه موندنې دکوردجوړښت داداري اسنادو په مخروطی لوحوباندې لیکل شوې کلمې وې چې دډېر پرمختللی مدنیت ښکارندویی کوی چې څه ناڅه درې زره کاله مخکې له میلاده لرغون توب لری.

کله چې ددغو پوهانو نظرېې مطالعه شی روښانه کېږی چې یو ځواکمن توپان د ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ مخکې له میلاده لګیدلی دی. دشمېرنو پربنسټ کله چې مالوان له څلورونه ترپنځو مترو شمید نومی ځای ورسېد نوهلته یی دیوې ژېړې ختې چې شګو اوخاورو پورې رسېدله دیوه سېلاو نښه وموندله . دغه پوړ دغونډې سطحې ته نږدې اوچارچاپېره لیدل کېږی چې دشمید دنظر مطابق دسمدت دپاچاهی دورته رسېږی . بل ځای چې دسېلاو له لارې اغېزمن شوی د ارک ښاردی چې دشورپاک جنوب کې موقیعت لری . نن دغه ښار دطال الور په نامه پېژندل کېږی . لکه دنورو ښارونو په شان دلته هم ۲۹۰۰ نه تر ۳۰۰۰ کاله مخکې پورې دسېلاو نښې موندل شوی.

ددجلې اوفرات سیندونه عراق له یوه سرنه تربل سره پورې ویشی . داسې په نظرراځی چې دتوپان په وخت کې دغه دواړه سیندونه ډک شوی اوبه ترې زیاتې شوې چې له بارانونو سره یو ځای یی ستر سېلاو جوړکړی .

فَفَتَحْنَآ أَبْوَٰبَ ٱلسَّمَآءِ بِمَآءٍ مُّنْهَمِرٍ ‎ وَفَجَّرْنَا ٱلْأَرْضَ عُيُونًا فَٱلْتَقَى ٱلْمَآءُ عَلَىٰٓ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

دآسمان ورونه مو په چټکو بهیدونکو اوبوپرانستل اوپه ځمکه کې مو داوبو چینې روانې کړې څو په هغه امر چې ټاکلی مو وو دواړه اوبه سره یو یوځای شوې (القمر 11-12).

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې دلرغون پېژندنې نبښې وارزول شې څرګندېږي چې ټول بين النهرين دسېلاو اوبونيولی ؤ . د ار ، ارک ، شورپاک اوکېش ښارونودسېلاو پاتې شونې لاهم په ځان کې ساتلی چې ټول په يوه تګلوری کې قرار لر ی . دبين النهرين ځمکو له اوس نه درې زره کاله مخکې له ميلاده ډير توپير درلود . دفرات دسيند داوسنی ځای په ختيز کې ؤ اود ار ، ارک ، شورپاک اوکيش ښارونو له تګلوری تېريده نو ښکاره ده چې دفرات دسيند سېلاو په خپلو ساحلونو کې ښارونه له منځه وړی.
الله [ج] د نوح [ع] توپان اودهغه پاتې شونې دځمکې په سر زموږ دعبرت لپاره پرايښی . دپيغمبرانو اوکتابونو له لارې يې ټولنو ته لارښوونه کړې . خو هرځلې دالله (ج) ويناوې خلکو تحريف کړی . خلکو نورې موضوع ګانې له خپل فرهنګ ، عقيدو اودودونو اخستی اوپه هغه کې يې نغاړلی اودنوح (ع) داستان يې مغشوش کړی. پاک قرآن له دې نه چې دالله(ج) کلام دی اوده يې په خپله دساتنې ژمنه کړې نو له همدې کبله دلرغون پېژندنې په هکله ډير دقيق معلومات وړاندې کوی.

د ارم ښار

دنړۍ نوميالیو ورځپاڼو په کال ۱۹۹۰ کې اعلان وکړ چې دعربو ورک شوی ښار وموندل شو. مهم ټکی دادی چې دغه ښار په قرآن کې ياد شوی دی. ډير خلک په دې باور وو چې داسې ښار يواځې يو نکل دی اوهېڅکله به هم ونه موندل شی ددې ښارپه موندلو سره خلکو هم ونشوکړای چې دخپلې حيرانی مخنيوی وکړی.
نيکولای کلپ دمستندوفلمونو يو جوړونکی او يو وتلی لرغون پېژندونکی همدغه ښار چې په قرآن کې يادشوی وموند. دعربو دتاريخ دڅېړنو په بهير کې ده يو په زړه پورې کتاب وموند ، دغه کتاب دانګليسی توماس برتمن له خوا په کال ۱۹۳۲ زېږديز کې د Arabia Flix تر سرليک لاندې ليکل شوی ؤ. Arabia Flix عرب فليکس دعربو دټاپوسويل ته رومی مقرری وه چې نن ديمن اودعمان يوه برخه ده . يونانيانو دغه ځای عرب يوديمون اوعربی پوهانو په منځنيو پېړيو کې هغه داليمن السعيد په نامه ياداوه ، چې دواړه دغه کلمې ديمن خوش مانا ورکوی ځکه چې ددې سيمو خلک دهند اوعربستان ترمنځ دګرانبيو مصالو په سوداګری بوخت ول. دغو خلکو کندر چې يو ډول عطر دی له ونو نه لاسته راوړل اوبيا به يې خرڅول.
توماس ددغو سيمو دميشتو قبيلوپه هکله ډير په تفصيل سره ليکلی ، دی وايی چې دپخوانيو ښارونو لرغونی آثار يې موندلی . دغه ښار دصحراميشتو عربو له خوا د اوبر په نامه يادېده. په يوه سفر کې دغو صحراميشتو هغه لاره چې دعربو يوه وران پخوانی ښارته تله وروښووله . توماس مخکې له دې چې داوبر په هکله خپلې څېړنې بشپړې کړی مړ شو.
نيکولاس کلپ ډاډه ؤ چې ياد شوی ښار د توماس په کتاب کې حقيقت لری ، اوډير ژر يې دتوماس مطالعې تعقيب کړې . ده داوبر دښار دثبوت لپاره له دوو طريقو نه کارواخست ،لومړی يې دصحراميشتو خلکو نښې ناسا يا دامريکې دهوايی څېړنو ادارې ته ورکړې څوچې دمصنوعی سپوږمکۍ له لارې يې ځای ومومی اوپه ډير ټينګار سره يې مسولين دې ته وهڅول چې له سيمی نه عکسونه واخلی. برسېره پردې پخوانۍ قلمی ليکنې اونخشې چې دامريکې دکاليفورنيا دهونتګتون په کتابون کې وې مطالعه کړې. اوډير ژر يې يوه نخشه وموندله چې دده دمطالعې لاندې ځای هم په کې وموندل شو. دغه نخشه يونانی مصری جغرافيه پوه پتولمی په دوه سووم زېږديزکال کې جوړه کړې وه چې په همدې تګلورې کې يې ديوه زاړه ښار موقيعت څرګنداوه.

دده څېړنو د هغوعکسونو له لارې چې له مصنوعی سپوږمکۍ نه اخستل شوی وو مرسته ترلاسه کړه . په دې عکسونوکې دکاروانونو تګلوری چې په سترګو دپېژندلو نه دی دکلپ پام ځان ته راوګرځاوه . داتګلوری له پاسه په آسانۍ سره ليدل کيدای شی کله چې دغه عکسونه ددوهمې ميلادی پېړۍ له نخشې سره پرتله شوې کلپ وموندله چې دغه تګلوری په يوه سترځای کې يوله بل سره نښلی چې پخوا يو ښار ؤ.
په پای کې دتوماس ، کلپ اوناسا دمطالعې له برکته دغه لرغونی ښار چې عربانو يی په هکله ډېرې کيسې درلودې وموندل شو. وروسته له لږې مودې کيندنې پيل شوی اودلرغونی ښار پاتې شونې وموندل شوې. اودغه ورک شوی ښار دشګو داتلانتيس په نامه ونومول شو.
له څېړنوخلک په دې پوه شول چې داهمغه دعاد د ښار پاتې شونې دی . پوهانو د ارم هغه ستنې چې په قرآن کې يادې شوې وې وموندلې ، چې دلوړو برجونو په څير د عاد په ځمکه کې ليدل کېږی. داکتر جورينس زريتس دڅېړنو دپلاوی يوه غړی وويل: نظر پردې چې دغه برجونه د ابر دښار نښې دی اوهم ارم دبرجونو يا ستنو درلودونکی په قرآن کې يادشوی نو دا ټکی پردې دلالت کوی چې ابر همغه د ارم ښاردی چې په عمان کې دی.

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

آيا ودې نه ليدل چې ستا رب له عاد سره څه وکړل چې په ارم کې د ستنو درلودونکی وو هغه چې دهغه په شان مو په نورو ښارونوکې نه وو پيدا کړی (الفجر ۸-۶).

ليدل کېږی چې له قرآن نه لاسته راغلی معلومات چې څوارلس پېړۍ مخکې ويل شوی کټ مټ دتاريخی معلوماتو غوندی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سدوم او گموره ښارونه

حضرت لوط(ع) له ابراهیم(ع) سره په یوه وخت کې ژوند کاوه. هغه دخپل قام دلارښوونې لپاره د ابراهیم(ع) په گاونډ کې ولېږل شو. دقرآن دشرحې پربنسټ دهغه قام فاحش اولوطی عادتونه ول ، کله چې لوط(ع) د الله (ج) لارښوونه هغوی ته واوروله څو له دې سترې گناه نه واوړی هغوی له دې نه انکار وکړ چې گواکې لوط (ع) پیغمبر دی اوخپل دغه ناوړه عمل ته یې دوام ورکړ . په پای کې دغه قام له کلک عذاب سره مخامخ شو اوله مېنځه ولاړ.

اولوط خپل قام ته وویل چې آیا ناوړه عمل چې هېڅا مخکې له تاسو نه ؤ کړی کوی یې . دښځو پرځای له نارینه ووسره جنسی اړیکه کوی اوتاسو فاسد قام یاست.
(الاعراف ۸۱-۸۰).

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

اوپه هغوی مو باران واوراوه نو ووینه چې دگناه کوونکو پای څه دی (الاعراف ۸۴).

اوداسې نښې مو له هغوی نه پرېښودې چې دعاقلانو لپاره عبرت وی (العنکبوت (۳۵).

وَلَقَد تَّرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

هغه ښار چې په هغه کې لوط(ع) ژوند کاوه اوبیا وروسته وران شو په پخوانۍ زمانه کې دسدوم په نامه یادېده . داسې په نظر راځی دغه قام چې د سره سمندرگې په شمال کې یې ژوند کاوه اوهغه ډول چې قرآن وایی له مېنځه تللی . دلرغون پېژندنو کیندنو ښوولې چې دغه ښار دبحرمیت سره نږدې داسراییلو اواردن په مېنځ کې واقع دی. پوهان وایی چې په دغه ځای کې دسلفرو سترې زېرمې شته . بنا پردې په دغه ځای کې نه د انسان اونه هم د نورو ژوو ژوند ممکن دی . سلفر داسې عنصردی چې داورغوځونکو له لارې مېنځته راځی . قرآن دا روښانوی چې ددې ښار ورانېدل دزلزلې او اور غورځونکو له اغېزی دی. آلمانی لرغون پېژندونکې ورنرکلر ددې ځای په هکله وایی:

"له قاعدې سره یوځای دغه ستر درز دصدم او گمورې له درې سره یوه ورځ په دوزخ بدل شول. ددغو ښارونوله مېنځه تلل دیوې زلزلې له امله رامېنځته شوی چې له بریښنا اوچاودونو سره یوځای وه اویو ستر اوریې هم له ځانه سره درلود. دغه مسأله داورغورځونې لامل شوی چې دهمدې درې په اوږدو کې یې وجود درلود. اوس هم داورغورځونې له کبله سوری اودمذابو اوچونې ډېرو نښې داردن په پورتنیو لمنو کې له شن سره نږدې لیدل کېږی.

داوبلنوډېرودغه پوړ اوتورې ډېری دذلزلې اواورغرځونې ښکاره نښې دی په هرصورت دلوط سیند چې دبحرمیت په نامه یادېږی نیغ په نیغه د ذلزلې مېنځ اوملاکې قرارلری.

دبحر میت قاعده په یو لاندې ځای کې پرته ده . دغه دښته دطبری سیند دشما ل اودعرابه د دښتې دجنوب په مېنځ کې ځای لری .

ددې فاجعې تخنیکی اړخ چې دلوط قام یې له مېنځه یووړ دجیولیوجیستانو له خوا وڅېړل شو. هغوی وښوده چې زلزله په یوه اوږده کرښه کې پېښه شوې. داردن سیند په خپل ۱۹۰ کیلومتری تگلوری کې ۱۸۰ متره لاندې ځی. داردن دسیند دغه ځوری اود سمندر له سطحې نه لاندې د بحرمیت تېټ واقع کېدل دیوې سترې جیولوژیکی پېښې څرگندویی کوی.

د اردن د سیند تگلوری یواځې دماتېدلو یوه برخه ده چې په سیمه کې واقع ده دغه ماتېدل دتوروس له غرونو پیل اود سوېل لوری ته د بحرمیت له ساحلونو نه تېرېږی دعرب د دښتې لورته ترعقبې خلیجه پورې په هغه ځای کې چې سورسمندرگې دافریقا په پای کې پرې کوی ادامه لری. داورغورځونې خواکمن فعالیت دهمدې کرښې په دوام کې شتون لری . په واقیعت کې داورغورځونې تورې ډېرې داسراییلو دگالیلې په غره کې ، داردن په لوړوسطحوکې ، دعقبې په خلیج اونورځایونو کې لیدل کېږی. تولې دغه نښې جوتوی چې په بحر میت کې یوه ستره فاجعه رامېنځته شوې.

دملی جغرافیې مجله د۱۹۵۷ کال ددسمبر دمیاشتې په گڼه کې داسې لیکی:

"دسدوم لامزروع غونډۍ لکه دیوې څوکې په څېر دبحرمیت په سره لوړه شوې . هېڅا دسدوم اوگمورې دښار آثار نه دی موندلی. پوهان په دې عقېدې دې چې دا دصدم په دره کې ددې سوریو په مقابل کې ول ، اوممکنه ده چې یوې زلزلې اوسېلاو له ځانه سره وړې وی.".

په قران کې موجود معلومات داڅرگندوی چې دغه ښارونه اوس هم د مهم تگلوری په سرکې شته . جیولوجیستانو هغه لاره چې دبحرمیت له سوېل ختیزنه پیل اودعربو ترتاپووزمی پوری ترسوریې اومصر پوری دوام لری دهغه دپاره تاکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَجَعَلْنَا عَالِيَهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِّن سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَبِسَبِيلٍ مُّقِيمٍ

اوددوی ښارمو لاندې باندې کړی او له کلکې اوسریښناکې ختې نه موپردوی ډبری واورولی .اوپه دې کې دبصیرت دخاوندانو لپاره دعبرت نښې دی. اودا دلاری په اوږدو کې شته (الحجر ۷4-۷6).

د سباخلک او د عرم سېلاو

پېرۍ پېرۍ وړاندې دسبا ټولنې دعربستان ستر مدنیت جوړاوه. تاریخي سرچینې وایی چې سبا دفنیقیانو غوندې فرهنګ درلود. ډېر په سوداګریزو کړنو بوخت ول . دسبا خلک فرهنګی اومدرن خلک ول . دسبا دخلکو په کتیبوکې دبیاروغاونې ، وقف اوجوړښت کلمې ډېرې کارول شوې . دمعرب بند چې ددوی یو تاریخی اثر دی ددوی دټکنالوژۍ ښه بېلګه ګڼل کېږی.
دسبا دولت په خپله سیمه کې ځواکمن لښکر درلود . دسبا دپوځی ځواک په هکله په قرآن کې هم یادونه شوې . دسبا دیوه قوماندان پر ځان باور دسبا ملکې ته په ځواب کې موندلی شو:

قَالُوا نَحْنُ أُولُو قُوَّةٍ وَأُولُو بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

وی ویل چې موږ دبشپړ ځواک اوځواکمنو جګړه مارونارینه ووځخه برخمن یو. نو هوډ ستاسو پرغاړه دی چې په څه شی امرکوی (النمل ۳۳).

دروم په پرمختللی تکنالوژۍ او دمعرب دبند په جوړېدوسره په سباکې ډېرې ځمکې کرل کیدې اوخړوبېدې. دښوځمکو اودسوداګری لارو دوی ته ښه ژوند ورپه برخه کړی وو. خو دوی پرځای ددې چې له خدای څخه شاکره اومننددوی واوسی ناشکره اوسرکښه ول ، اوځه ډول چې قرآن ورته اشاره کوی دوی ته دعرم د بند په نړیدو اودسیلاوپه راتلو سره سزا ورکړل شوه.
دسبا دباچاهی پلازمینه معرب وه چې دخپل جغرافیای موقیعت په درلودو سره ډېر بډای شوی ؤ. دغه ښار داضحانه سیند ته نږدې ؤ ، هغه ځای چې دجبل بلق سیند ته رسېده دبند دجوړېدو لپاره ښه ځای ګڼل کیده . دسبا خلکو دلته یو بند جوړکړ اوخپل مدنیت ته یی پراختیا ورکړه. په پایله کې یی اقتصاد ډېر ښه شو. معرب دخپل وخت یو پرمختللی ښار ؤ. یونانی لیکوال پلیسی دغه ځای له نږدې لیدلی اودهغه ځای برم اوشین والی یی ستایلی دی.
ددغه بند جګوالی شپاړس متره اوسوریی شپېته متره او اوږدوالی یی شپږسوه شل متره ؤ. ددغه بند له لاری نه زره شپږسوه هکتاره ځمکه خړوبېدله . دسبا په کتېبوکې دغه ځای ددوو جلګو اومعرب په نامه یادشوی . دغه بند بڼونه اودانګوروتاکونه خړوبول . ددغه بند له برکته دغه سیمه ډېره شنه ، حاصل ورکونکې اودیمن ډېره وتلی سیمه شمېرل کیده. دوو فرانسویانو هریوه هولوی او آسترین ددتاریخی اسنادو پربنسټ ثابته کړه چې دغه بند له پخوازمانې نه دلته شتون درلود. دغه بند په کال ۵۴۲ میلادی کې مات اودعرم سېلاو زیاتې ورانۍ رامینځته کړې دانګوروتاکونه ، دمیوو بڼونه اوکښتونه چې سلګونه کاله دسبا دخلکو له خواکښته ترې اخستل کیده ټول له منځه لاړل . خلک بېوزلی شول اوپه پای کې دسبا حکومت له منځه ولاړ. دغو تاریخی واقعیتونو ته په پام سره کله چې عظیم الشأن قران ته وګورو دابه ومومو چودواړه یوله بل سره مطابقت لری.

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكَنِهِمْ آيَةٌ جَنَّتَانِ عَن يَمِينٍ وَشِمَالٍ
كُلُوا مِن رِّزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ بَلْدَةٌ طَيِّبَةٌ وَرَبٌّ غَفُورٌ
﴿١٥﴾ فَأَعْرَضُوا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُم بِجَنَّتَيْهِمْ
جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ
﴿١٦﴾ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُم بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٧﴾

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودسبا دخلکولپاره په خپل وطن کې نښې وې په کېن اوښې خوابنونوکې. وخوری دخپل رب له روزی نه اوله هغه منندوی واوسی ددې لپاره چې ستاسو ټاټوبی نعمت لرونکی اونیک ښاردی اوستاسو رب ښښونکی دی. سره له دې هم تاسو مخ وګرځاوه بیا موږ له بندنه سېلاو راولېږه اوددوی ښونه موپه دوو دترخو میوو لرونکی ، ګزاولږشمېر سدرباندې بدل کړل دغه ددوی دناشکری سزاوه اوپرته له ناشکرانه چاته سزانه ورکوو. (سبا ۱۷-۱۵).

په قرآن کې دسبا دخلکوسزا د "سیل العرم" په نامه یاده شوې . دغه کلمې دسېلاو ډول روښانوی. عرم دبند یا خنډ په مانادە. دالعرم سېلاو یعنی هغه سېلاو چې دبند دماتیدو له کبله مېنځ ته راځی . اسلامی پوهان ددغه سیلاو ځای اووخت هم ښکاره کړی علامه مودودی فرمایی:

"د العرم په سېلاوکې ، دعرم کلمه دبند په مانا ده څه ډول چې دعربستان دسویلی برخې په خبرو کې کارول کېږی . هغه کېندنې چې په یمن کې سرته رسېدلی دورانیو پاټې شونې په وار وارسره په همدې مانا موندل شوی . لکه هغه لیک چې دیمن باچا دمعرب دديوالونو جوړونکی ابرهه ته په ۵۴۳ او ۵۴۲ میلادی کې ورکړی ، همدغه دعرم کلمه دبند په مانا کارول شوې . له همدې کبله دالعرم سېلاو یعنې هغه سېلاو چې دبند دماتېدو له امله مېنځته راغلی . سېلاو ټوله سیمه ونیوه هغه کانالونه چې دسباخلکو کیندلی وو اوهغه دیوال چې دبند لپاره ددو غرونو په مېنځ کې جوړشوی ؤ ، وران شواوداوبو لګلولو سیستم یی له مېنځه ولاړ. په پایله کې هغه هیواد چې له ښونو ډک ؤ په داسې یوه شاړه بدل شوی چې یو لږ شمېر ترخې اوتروې اود سدرونې په کې وې.

ورنر کلکر عیسوی لرغون پېژندونکی اود ((سپېڅلی کتاب حق ؤ)) لیکوال دامنلې چې دعرم سېلاو هغه ډول چې قرآن یادکړی پېښ شوی دی . دداډول یو بند شتون او دهغه ماتېدل اودټول هیواد اوښونو ورانېدل چې په قرآن کې یادشوی ټول حقیقت لری.

دعرم له سېلاووروسته دسبا خلکو خپل عاید له لاسه ورکړی ، دهغوی ځمکې ورانې شوې هغو خلکو چې له الله (ج) یی مخ ګرځولی وو پرده یی ایمان رانه وړ اوناشکری یی وکړه نوهمداسې سزا ورکړل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحجرخلک

د ثمود خلک داسې یوه قبیله ده چې په قرآن کې یاده شوې اود دوی په هکله ډېر لږ معلومات شته . تاریخی سرچېنې ښیی چې کلونه مخکې د ثمود په نامه خلکو شتون درلود . داسې ویل کېږی چې دحجر خلک هغه ډول چې په قرآن کې یادشوی ثمود دی څکه چې دثمود بل نوم اصحاب الحجر دی. شاید ثمود د قبیلی نوم اوحجر دهغه ځای نوم دی چې دوی په کې اوسېدل. په حقیقت کې داسمه ده چې یونانی جغرافیه پوه پلنی هم لیکلی چې دثمود خلکو ددوموثې اوحگرې په ښارونوکې چې اوسنې حجر دی ژوندکاوه.

پخوانی سند چې په هغه کې دثمود نوم شته دبابلیانو په حکومت پورې اړه لری . دغه سند په اتمه مخکې له میلاده پېړۍ کې پریوقوم باندې د بابلیانو ددوم سارګون باچا د بری په اړه دی . سارګون په یوه جګړه کې هغوی ته دعربستان په شمال کې ماته ورکړه. ددغه قوم تولې نښې نښانې دپیغمبر حضرت محمد (ص) له زېږېدومخکې له مېنځه تللی. دیونان په پخوانیو یادښتونو کې دهغوی نوم دثمودپه نامه راغلی.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَٰبُ ٱلْحِجْرِ ٱلْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَٰهُمْ ءَايَٰتِنَا فَكَانُوا۟ عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾ وَكَانُوا۟ يَنْحِتُونَ مِنَ ٱلْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ

اودحجرخلکو پیغمبران دروغجن وګڼل . اوهغه نښې مو چې هغوی ته لېږلی وې له هغوتېولونه یی مخ وګرځاوه. هغوی په غرونو کې باامنه کورونه جوړول (الحجر ۸۲-۸۰).

داردن دروم په دره کې اوس هم ددوی دکورنواوظریفو توکل شووډبرو نښې اوځایونه شته چې دپترا په نامه یادېږی . قرآن هم دکورونو په جوړولو اودډبروپه توګلوکې ددغوخلکو استعدادته اشاره کوی.

په قرآن کې د ریاضې معجزې

په قرآن کې دکلمو تکرار

برسبره پرهغو معجزو چې تر اوسه مو وشمېرلې ، دریاضی له نظره نوری معجزې هم په قرآن کې شته ، چې ډیرې ښلګې یی لیدل کېږی اوپه یو شمېر ویی پوهان پوه شوی. یوه له دغو ښلګوځنې دځینو مشخصوکلمو حیرانوونکی تکراردی چې په لاندې توګه یی یادونه کوو:.

- اووه آسمانونه په قرآن کې اووه ځلې یادشوی اودآسمانونو پیدایښت هم اووه ځلې یادشوی..
- دورځې کلمه (یوم) ۳۶۵ ځلې په مفرده توګه اود ورځوکلمه په جمعې ډول (ایام) ۳۰ ځلې یاده شوې . دمیاشتې کلمه دوولس ځلې یاده شوی .
- دکرلوکلمه او دونې کلمه هریوه ۲۶ ځلې یاده شوې.
- دمکافات کلمه ۱۱۷ ځلې اودبخښلوکلمه ۲۳۴ ځلې چې دمکافاتو دوه برابره کېږی یاده شوې.
- دووایه کلمه اووایی هریو ۳۳۲ ځلې یاده شوې.
- ددنیا کلمه او آخرت کلمه هریوه په مساوی ډول ۱۱۵ ځلې یاده شوې.
- دشیطان کلمه اوملاییکه کلمه هریوه ۸۸ ځلې یاده شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- دایمان اوکفر کلمه هریوه ۲۵ ځلې یاده شوې.
- د دوزخ او جنت کلمې هریوه ۷۷ ځلې یاده شوې.
- دذکات اوبرکات کلمه هریوه ۳۲ ځلې یاده شوې.
- دنیکو خلکو (ابرار) اوبدو(فجار) کلمې هریو درې درې ځلي یادې شوی.
- د تاوده اوړی اوساړه ژمی کلمې هره یوه په مساوی توګه ۵ ځلي یادې شوی.
- دخمراونشې کلمې هریوه ۶ ځلې یادې شوی.

- دپوهېدواوروښنایی کلمې هریو په مساوی توګه ۴۹ وارې یادې شوی.
- دوعظ اوژبې کلمې هریوه ۲۵ ځلې یادې شوی.
- دسود اوفساد کلمې هریوه ۵۰ ځلې یادې شوی.
- داجر اوفعل کلمې هریوه۱۰۷ ځلې یادې شوی.
- دمحبت اواطاعت کلمې هریوه ۸۳ ځلې یادې شوی ،
- دتګلوری یا مسیر اوابداً کلمې هریوه ۲۸ ځلې یادې شوی.
- دمصیبت اوشکر کلیمی هریوه ۷۵ ځلې یادې شوی.
- دشمس اونور کلمې هریوه ۳۳ ځلې یادې شوی.
- دلارښوونې کلمې اودرحمت کلمې په مساوی توګه هریوه ۷۹ ځلې یادې شوی.
- دستونزو کلمه اودآرامښت کلمه هریوه ۱۳ ځلي یاده شوې.
- دښځې اونر کلمه هریوه ۲۳ ځلې یادې شوې چې دواړه ۴۶ کېږی.
- دنارینه (هګې) اودښځې (چر) هریو یواځې ۲۳ کروموزومه لری کله چې سره یوځای شی ۴۶ کروموزمه لری .
- دخیانت اوخبیث کلمه هریوه ۱۶ ځلې یاده شوې.
- دبشر اوانسان کلمه ۶۵ ځلې اودانسان دپراختیا پړاوونه هم ۶۵ کېږی . تراب یا خاوری ۱۷ ځلې ، نطفه ۱۲ ځلې ،علق ۶ ځلې ، اولحم یا غوښه ۱۲ ځلې چې ټول ۶۵ ځلې کېږی یادشوی.
- دصلوات یا لمانځه کلمه ۵ ځلې یاده شوې چې په شپه اوورځ کې پنځه ځلې لمونځ هم فرض دی.

د ځمکې د وچې او اوبو انډول

د بر یا وچې کلمه ۱۳ ځلې اوبحر ۳۲ ځلې یاده شوې چې ټول ۴۵ کېږی او که دهغو فیصدی وشمېرو دځمکې ۲۸ اعشاریه ۸ په سلوکې وچه ده او ۷۱اعشاریه ۱ په سلوکې اوبه دی ، دحیرانتیا خبر داده چې په همدې انډول وچه اوسمندر دځمکې پرمخ شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قرآن کې د ابجدشمېرې

دعربی هریو توری یو حسابی ارزښت لری . یعنی هریو توری یوه شمېره ځرګندوی اوپه دې توګه دتوریو له مخې محاسبې کېږی. دغې پوهې ته جمل حساب یا ابجد وایی: خلک له دغې پوهې نه په بېلابېلو ځایو کې ګټه اخلی چې یوه بېلګه یی دجفر پوهه ده.

۱ ۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	
ا ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	
۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰
ی ک	ل	م	ن	س	ع	ف	ص	
۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰
ق ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	
۱۰۰۰								
غ								

جفر دوړاندوینې پوهه ده . پوهان دکلمو حسابی مانا تعبیروی . دابجد اوجفر په مېنځ کې توپیر دادی چې ابجد پېښ شوی حالت اواوسنی حالت ښکاروی اوجفر دراتلونکو پېښو احتمال بیانوی.
دغه علوم دقرآن کریم له نازلېدو سلګونه کاله وړاندې دخلکو په مېنځ کې رواج درلود. دعربو خلکو تاریخی پېښې دابجد په توریو لیکلی اودهرې پېښې نېټه یی ثبتوله اوبیا وروسته دعددی مانا په زیاتولو سره یی کولای شول نېټه ومومی.
که قرآنی ځینې آیتونه دابجد له نظره مطالعه کړو داسې رقمونه موترسترګو کېږی چې د آیت له موضوع سره اړیکه لری . کله پوهېږو یوه پېښه سمه په هغه وخت کې شوې چې دابجد له لارې له

اقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانشَقَّ الْقَمَرُ

قرآنه استنباط شوې پوهیږو چې دا دیوه رمز په شانې پېښې ته یوه اشاره ده. (والله اعلم). په کال ۱۹۶۹ میلادې کې دسپوږمۍ په کرې باندې دپل اېښېدوپه هکله قرآن کې داسې راغلی:
هغه ګړۍ نږدې شوه اومیاشت شق شوه (القمر ۱).

په عربی کې دانشقاق کلمه دسوری کیدو ، شق کیدو ،دیوشی دلوړیدو لامل ، دځمکې کیندل اوکولبه کولو په مانا ده.
بیا مو ځمکه شق کړه اوله هغه نه مو حبوبات راشنه کړل. (عبس ۲۷-۲۶).

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾

وینو چې انشقاق دشق کولو یادځمکې د خیرلواوکولبه کولو په مانا هم کارول شوې ده. ددې موضوع په پام کې نیولو سره د "الشق القمر" موضوع کولای شی په کال ۱۹۶۹ کې دسپوږمۍ په کرې باندې دښکته کیدو اودسپوږمۍ په خاوره باندې څېړنوته اشاره وی. (والله اعلم).
په زړه پورې داده چې دابجد له نظره په دې موضوع کې هم ۱۹۶۹ آیت لاسته راځی.
پام باید وکړو چې دابجد په طریقه کې ډیر بې ارتباطه رقمونه هم لاسته راتلای شی. اودمناسبو رقمونو موندل ډیر لږ دی خو بیاهم له دغه آیت نه لاسته راغلی عدد ډیره عالی پایله په لاس راکوی.
په کال ۱۹۶۹ کې امریکایی خلاوهونکو دسپوږمۍ کره په بېلابیلو وسایلو کینلې وه اوخاوره یی دڅېړلو لپاره ځمکې ته رواړې وه.
داهم باید روښانه کړو چې دسپوږمۍ شق کول زموږ دپیغمبر حضرت محمد(ص) معجزه هم وه. خلکو له رسول الله (ص) وغوښتل څوچې یوه معجزه دوی ته وروښیی څو چې دوی ایمان راوړی ، محمد(ص) دګوتې په اشاره سپوږمۍ دوه ټوټې کړه اودهغه په مینځ کې دحرم دغره دوه څوکې لیدل کېدې (بخاری). له دې آیت نه منظور د رسول اکرم(ص) معجزه هم کیدلاشی . خوداچې قرآن داسې یو کتاب دی چې په ټولو زمانو پورې اړه لری نو ځکه په عین وخت کې دسپوږمۍ پرکرې څېړنو ته هم کې اشاره کیدلای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې عددونو ټولګه ۱۳۹۰ کېږي او ۱۳۹۰سپوږمیز هجري کال برابر ؤ له ۱۹۶۹ میلادی کال سره.

په قرآن کې د نولس عدد معجزه

بله معجزه په قرآن کې د۱۹ عدد معجزه ده په لاندې آیت کې پردې عدد ټینګارشوی.

اوپرهغه نولس تنه ګمارل شوی دی (المدثر ۳۰).

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- بسم الله الرحمن الرحیم له نولسو تورو جوړشوی.
- قرآن ۱۱۴ سورې یعنی (19×6) لری.
- لومړنۍ سوره چې نازله شوې ۹۶ سوره ده چې دقرآن له پایه دپیل لورته تردې سورې پورې ۱۹ سورې کېږي.
- لومړی ځل دشپږنوی یمې سورې لومړنۍ پنځه آیتونه نازل شوی چې دعلق سوره ده . دغه آیتونه ۱۹ کلمې لری.

اقرا باسم ربک الذی خلق * خلق الانسان من علق * اقرا و ربک الاکرم *

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲

الذی علم بالقلم * علم الانسان ما لم یعلم *

۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹

څه ډول مو چې ولیدل دغه پنځه آیتونه ۱۹ کلمې لری .د (و ، د ، ب) توری کلمه نه شمېرل کېږي نوځکه نه دی شمېرل شوی.

دقران لومړنۍ سوره یعنې دعلق سوره ۱۹ آیتونه لری اوټول ۲۸۵ توری لری چې (19×15) کېږي.

- دقرآن وروستی سوره یعنې نصر ټول نولس کلمې لری.
- دنصرلومړنۍ آیت "اذاجاء نصر الله و الفتح" له نولسو تورو جوړشوی.
- بسم الله الرحمن الرحیم ۱۱۴ ځلې یعنی (19×6) په قرآن کې یاد شوی .دقرآن ۱۱۳ سورې په بسم الله الرحمن الرحیم پیل شوی اویواځې یوه سوره دتوبې په خپل پیل کې بسم الله الرحمن الرحیم نه لری. پرځای یی دنمل سوره کې دوه ځلې بسم الله الرحمن الرحیم شته. یو ځل دسورې په پیل کې بیا په ۳۵ آیت کې په زړه پورې داده که چېرې دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې وشمېرو دنمل سوره نولسمه کېږي.
- که دنمل دسورې شمېره چې ۲۷ ده دهغه آیت له شمېرې سره چې په هغه کې بسم الله الرحمن الرحیم راغلی یعنې ۳۰ آیت سره جمع کړو ۵۷ (19×3) به لاس راځی.
- دتوبې له سورې نه دنمل ترسورې پورې دشمېرو مجموعه ۳۴۲ (19×18) .

(۹+۱۰+۱۱+۱۲+۱۳+۱۴+۱۵+۱۶+۱۷+۱۸+۱۹+۲۰+۲۱+۲۲+۲۳+۲۴+۲۵+۲۶+۲۷=۳۴۲)

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د الله (ج) دنامه مجموعه په ټولو آیتونو کې چې شمېره یی پر۱۹ پوره ویشل کېږی لکه ۱۹ ، ۳۸ ، ۵۷ ، ۷۶ و غیره) ۱۳۳ کېږی یعنی (19×7).
- دیونس ،هود ، یوسف ، ابراهیم ، الحجر دسورې لومړی کلمه "الر" ده.

ددغو تورو دشمېرمجموعه (الف ، لام و را) په دې سورو کې داسې ده:
۲۴۸۹ (19×131) ، ۲۴۸۹(19×131) ، ۲۳۷۵(19×125) ،
۱۱۹۷(19×63) او ۹۱۲(۱۹×۴۸).

- دپیل دتوروشمېر یعنی الف ، لام ، میم او را مجموعه ۱۴۸۲(19×78) ځلې ده. الف ۶۰۵ ځلې ، لام ۴۸۰ ځلې ، میم ۲۶۰ ځلې او را ۱۳۷ ځې راغلی.
- د قاف ، حا ، یا ، عین او صاد توری یواځې دقرآن په یوه سوره کې راغلی . په دې سوره کې ق ۱۳۷ ځلې ، ح ۱۷۵ ځلې ، ی ۳۴۳ ځلې ، ع ۱۱۷ ځلې ا و ص ۲۶ ځلې راغلی. چې مجموعه یی ۷۹۸ (19×42) کېږی.
- د "واحد" ارزښت په مانا دیوه ۱۹ عدد دی. دغه کلمې له نوروبېلابېلو کلموسره په قرآن کې کاردیدلې خو دالله له کلمې سره ۱۹ ځلې یادشوی.

و	ا	ح	د
۶	۱	۸	۴

- دهغو سورو اوآیتونو دشمېرې مجموعه چې د "واحد" کلمه نولس ځلې په کې واقع شوې ۳۶۱ (19×19) دی.
- د "وحده" " عربی کلمه یعنې یواځې د الله بنده ګې وکړه په ۷۰آیت ، د ۷ سورې ۴۵ آیت د ۳۹ سورې ، ۱۲ آیت ۴۰ سورې ، ۸۴ آیت د ۴۰ سورې او ۴ آیت د ۶۰ سورې یاده شوې ده. ددغو عددونو مجموعه ۳۶۱ (19×19) کیږی.
- دآیتونو شمېر له لومړنیو مقطعاتو تورو (الم دبقرې دسورې په پیل کې) تر وروستیو (ن د القلم په سوره کې) ۵۲۶۳ (19×277) دی. ددې دواړوسورو په مینځ کې ۳۸ (19×2) سورې چې د مقطعاتو توری نه لری شته. درحمن کلمه ۵۷ ځلې (۱۹×۳) په قرآن کې شته.
- دیرش بېلابېل عددونه په قرآن کې یادشوی چې ټولګه یی (19×8534) کېږی.

۱۰۰۰۰+۵۰۰۰+۵۰۰۰+۳۰۰۰+۲۰۰۰+۱۰۰۰+۳۰۰+۲۰۰+۱۰۰+۹۹+۸۰+۷۰+۶۰+۵۰+۴۰+۳۰+۲۰+۱۹+۱۸+۱۷+۱۶+۱۵+۱۴+۱۳+۱۲+۱۱+۱۰+۹+۸+۷+۶+۵+۴+۳+۲+۱=۱۶۲۱۴۶ (۱۹×۸۵۳۴)

- برسېره پردې دیرش عددونو په قرآن کې اته کسری عددونه هم یادشوی (۱/۲ ، ۱/۱۰ ، ۱/۸ ، ۱/۶ ، ۱/۵ ، ۱/۴ ، ۱/۳ ، ۲/۳) یعنی ټول عددونه ۳۸ (۱۹x۲) کېږی.
- لومړنۍ سوره چې ۱۹ آیتونه لری دانفطار سوره ده چې دالله په کلمې پای ته رسېږی . اودا دپای له لوری نولسمه دالله کلمه ده. د "ق" سوره ۵۷ دق توری لری یعنی(۱۹×۳) دی. دغه راز دشوری سوره هم چې دق په مقطعه پیلېږی ۵۷ دق توری لری چې بیاهم (۱۹× ۳) کېږی.
- د ق سوره چې پنځوسمه سوره ده او ۴۵ آیتونه لری ، نو مجموعه یی ۹۵ (۱۹×۵) کېږی.
- د شوری سوره چې دوځلویښتمه سوره ده ا و ۵۳ آیتونه لری چې تولګه یی بیاهم ۹۵ یعنی (۵×۱۹) کېږی.
- د مجید کلمه چې د "ق" سورې په لومړنی آیت کې راغلی دابجد له نظره ۵۷ کېږی اوپه دې سوره کې دق توری ۷۵ ځلې راغلی چې ۵۷ هم معادل دی له (۱۹×۳) کېږی.
- په قرآن شریف کې دق توری مجموعه ۷۹۸ کېږی چې مساوی دی له (۱۹× ۴۲) کېږی او دق سوره ۴۲ سوره ده چې دمقطعاتو توری په کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- "ن" دقلم سورې په سره کې راغلی چې ټول ۱۳۳ (۱۹× ۷) عدده "ن" په دې سوره کې شته .
- د (ی) او (س) توری دیس سورې په سرکې راغلی . "س" په دې سوره کې ۴۸ ځلې او د ی توری ۲۳۷ ځلې راغلی چې ددواړو مجموعه مساوی ده له ۲۸۵سره یعنی(۱۹× ۱۵) .
- د "الم" دمقطعاتو توری دشپږو سورو په سرکې راغلی . په البقره ، ال عمران ، العنکبوت ، الروم ، لقمان او السجده کې. د الف دتوری شمیر دلام اومیم هریو په دې سوره کې د۱۹ ضریب دی . ددغو تورو ټولګه په دغو سورو کې ، ۱۹۸۷۴ (۱۹×۱۰۴۶) کېږی.
۹۸۹۹ (۱۹×521)، ۵۶۶۲ (۱۹× 298)، ۱۶۷۲ (۱۹×88)، ۱۲۵۴ (۱۹× 66) و ۸۱۷ (۱۹×43)
- کله چې دهغو سورو دآیتونو شمېر چې ضریب یی۱۹ کېږی له بسم الله سره جمع کړو لاندې عدد ترلاسه کېږی. ۱۹× ۱ نولسمه سوره یا دمریم سوره ۹۹ آیتونه
۱۹× ۲سوره ۳۸ یا ص ۸۹ آیتونه
۱۹× ۳ ، ۵۷ سوره یا حدید ۳۰ آیتونه
۱۹× ۴سوره ۱۱۴ یا ناس ۷ آیتونه

چې ددې سورتونو دآیتونو شمېر ۲۶۶ (۱۹× 14) کېږی.

- دفرمان یوسه کلمه نولس ځلې .
- د عبد ، عابد او اعبدو کلمې مجموعا ۱۹۲ (۱۹× 8) ځلې یادې شوی.
- د الله نوم الواحد دابجد له نظره ۱۹ دی.
- الجامع نوم دابجد له نظره ۱۱۴ (۱۹×۶) دی.

۱۹یوخارق العاده عدد:

نولس د۹ او ۱۰ په توان دیو مجموعه ده . د۹ او ۱۰ په توان د ۲ مېنځ کې توپیر هم ۱۹ کېږی .

۱۹ ۹+۱۰ ۱۰^{۱}

۱۹ ۸۱-۱۰۰ ۱۰^{۲}

- لمر ، سپوږمۍ اوځمکه وروسته له هرو ۱۹ کلونو دیوې مستقیمې کرښې په سر واقع کېږی.
- دهالی لکۍ لرونکی ستوری وروسته له ۷۶ کلونو یعنې (۱۹×۴) له شمسی یالمریز نظام څخه تېرېږی.
- دانسان بدن ۲۰۹ (۱۱×۱۹) هډوکی لری.
- دانسان لاس ۱۹ هډوکی لری (پرته دلاس له بنده)

د پاسکال په مثلث کې د۱۹ ځای:

- دپاسکال په مثلث کې دلومړنیو عددونو مجموعه ۳۸ یا (۲×۱۹) کېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱
۱ ۱
۱ ۲ ۱
۱ ۳ ۳ ۱
۱ ۴ ۶ ۴ ۱
۱ ۵ ۱۰ ۱۰ ۵ ۱
۱ ۶ ۱۵ ۲۰ ۱۵ ۶ ۱
۱ ۷ ۲۱ ۳۵ ۳۵ ۲۱ ۷ ۱

- د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیو عددونو ټولګه ۵۷(۳×۱۹) کېږی.
- د پاسکال مثلث په رياضی کې د احتمالاتو د محاسبې لپاره پکارېږی.
- نو د لومړنیو عددنو مجموعه او د پاسکال د مثلث د۱۹ لومړنیوعددونومجموعه دواړه په ۱۹ دتقسيم وړدی.

<u>دقرآنی ځینې آیتونو اوپاسکال مثلث په مېنځ کې یوشمېراړیکې:</u>

- دعلق سوره چې لومړنۍ نازل شوې سوره ده له وروسته نه مخکې لورته نولسمه سوره ده . دغه سوره نولس آیتونه لری چې ټول له ۲۸۵ توری ده یعنې (۱۹ ضرب د۱۵) ددې آیت پنځه لومړنی آیتونه ۷۶ توری لری یعنی ۴ ضرب د۱۹ . د القلم د سورې لومړنی آیتونه چې دویمه نازل شوې سوره ده له ۳۸ کلمو نه جوړه شوې (۱۹×2).
- دریمه وحیه چې دمزمل سوره وه ۵۷ کلمې (۱۹×3) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ادبیاتو له اړخه د قرآن کمال

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن د تقليد ناشونتيا

د قرآن اعجاز مو د ساينس اوحساب اوتاريخ له اړخه ترديٍ دمه وښوده . برسبره پردې د قرآن يوه ځانګړنه داده چې له ادب اوبلاغت نه ډکه بنه لري.چې تقليد ترې نه شي کيدلای. بايد ووايو چې قرآن د انسانانود هر عمر اوهرجنس ډلو ته خطاب کوي . قرآن په يوه روښانه او جامع ژبه خپلوويونکو ته په هرکچه زده کړې اوپوهه چې لري ليکل شوی.

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِن مُّدَّكِرٍ

اومونږ قرآن آسانه کړ لپاره دیادولو(القمر ٢٢).

وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا
فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ
إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا
النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٢٤﴾

سره له دې چې قرآن يوه آسانه اوجامع بڼه لري خو کله هم د قرآن د بيان تقليد څوک کولای نه شي.

که تاسو په هغه څه کې چې مونږ دخپلو بنده ګانو لپاره لیږلی شک کوی نو يوه سوره دهغه په څیر جوړه کړی اوخپل شاهدان پرته له الله نه خپلې مرستې ته وغواړی که ريښتيا وايي. که ومو نشو کړای اوهيڅ کله هم نشی کولای نو وډار شی له هغه اورنه چې دسونګ توکی يی انسانان اوډبرې دی او دکافرانو لپاره يی وعده شوې. (البقره ٢٣-24).

د قرآن يو اعجاز چې په پورتنيو آيتونو کې ورته اشاره شوې دادی چې هيڅ څوک هم نه شي کولای له هغه سره مشابه سورې اوآيتونه جوړکړي ، څومره چې د يوه کلام د تقليد امکان ناشونی وی په همغه کچه يې اعجاز ستر دی . بياکله چې ميلياردونه انسانان دسلګونو کلونو په ترڅ کې نه شي کولای د قرآن سره مشابه څه وليکي د دغه مبارک کتاب پر اعجاز باندې ټينګ دليل دی.
اربوتنات په خپل کتاب چې دانجيل اوقران د جوړښت ترنامه لاندې ليکل شوی داسې وايي:
" د ادبياتو له اړخه قرآن ديوې خالصې عربي ښلګه ده چې په نيمه شعري اونيمه نثری ډول ليکل شوی. ان دژبې استادان کله کله دخپلې ژبې دادبياتو قاعده اودستوردقرآنی آيتونو پربنسټ تنظيموی. سره له دې چې ډيرو خلکو زيار ايستلی خو هيڅوک هم پردې نه دی بريالی شوی چې په داسې ښکلې بڼه څه وليکی. ".
هغه کلمې چې په قرآن کې کارول شوی هم دمانا اوهم له اروايي اړخه دځانګړی فصاحت ، اغيزې اودليکلودبڼې څخه برخمنې دی . په داسې حال کې چې هغه کسان چې نه غواړی په قرآن ايمان راوړی دځان لپاره ډيرې بانې لټوی هغوی دقرآن له ټولو ښکلاوو نه انکارکوی.

په قرآن کې د قافيو عالی ماهيت

دقرآن تقليد ځکه هم ناشونی دی ، سره له دې چې عربی دی خو د مروجوعربی بيانونو ډول يی په کارنه دی وړی.
قافيې داډول په قرآن کې کارول شوی چې د قافيه لرونکی نثر په نامه يادې شوی اودهغوی دکارونې ډول دژبو پيژندونکو له لوری يو معجزه ګڼل شوې.
پروفيسر عادل عباس يو وتلی انګريز ساينس پوه د قرآن پرقافيو اوتورو ډيرې څيړنې ترسره کړی . هغه ډير حيرانوونکی حقيقتونه دقرآن د قافيو په هکله په خپل کتاب کې چې دساينس معجزې نومېږی يادې کړی.
څه ډول چې ښرګنده ده د قرآن ٢٩ سورې په مقطعاتو پيل شوی چې ټول څوارلس توری دی : ا ، ص ، ط ، ح ، ی ، س ، ق ، ل ، م ، ک ، ع ، ن ، ر ، ه.
له دې ډلې نه که د "ن" توری مطالعه کړو دقلم په سوره کې 88.8% آيتونه د الشعرا په سوره کې 84.6% آيتونه د النمل په سوره کې 90،32% آيتونه او القصص په سوره کې 92،5% آيتونه په نون باندې قافيه شوی.
ټول ټال په قرآن کې 50،58% آيتونه دنون په توری قافيه شوی په بل عبارت دقرآن له نيمايی نه ډير آيتونه دی چې قافيه يی په نون سره ترل شوې. ددنيا په هيڅ يوه ژبه کې او هيڅ کتاب کې دا شونې نه ده . چې له نيمايی کتاب نه ډير په نوم سره مقفی شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دقرآن قافیی په ټولیز ډول مطالعه کړو موږ وینو چې اتیا په سلوکې دهغوی یواځې په درې غږونو یعنی الف ، میم ،او نون چې له ا ، م ، ن ، ی ، نه جوړشوی . که نون وویستل شی نو ۳۰ په سلوکې آیتونه په م ، ا او ی باندی مقفی شوی.

لاندې جدول پورتنیو څلورګونو یادشوو توروباندی دقافیې ترل راښیی :

دیوه اوږده قافیه لرونکی نثر جوړول چې له دوونه تر درې زروپورې کرښې له لږشمېر غږونو سره قافیه شوی وی دعالی کیفیت نښانه ده اوکافی ده چې د ادبې ډیر اوچتو بېلګواتل وپېژندل شی.
دقرآن اوږدوخبروته په پام سره دغه قافیه ترل ډیر خارق العاده کار دی.
قرآن په حقیقت کې د بېلابېلومعلوماتو اوماناو یوسمندر دی . دغومعلوماتو کې دینیات ، اخلاقیات ، عبرت ، د الله (ج) د پیغمبرانو پیغامونه ، ساینس ، تاریخ اونورشامل دی . خو دا سره له دی چې ډیر روان بیان لری په قافیه لرونکی اوښکلی ډول راوړل شوی. هېڅ ډول انسانی هڅه نه شی کولای چې ټول دغه ډول معلومات په څو قافیو کې سره راټول کړی ، نو دحیرانتیا ځای نه دی چې دعربی ژبو پېژندونکودقرآن تقلید ناشونی بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله (نتیجه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د الله (ج) کلام دی

ټول هغه څه چې مو په دې کتاب کې ولوستل یو څه روښانوی چې دغه خارق العاده کتاب چې د محمد(ص) مهر له څانه سره لری د الهام اوپوهې سرچینه ده. دغه کتاب چې ډیرې موضوع گانې په څان کې رانغاړی دالله (ج) کتاب دی . هره پراختیا چې په ساینس ، ټکنالوژی ، تاریخ اولرغون پیژندنه کې مبنځ ته راځی ددغه کتاب حقانیت نورهم روښانوی. د قرآن له نازلیدو وروسته په ساینس کې داسې پرمختگونه رامبنځته شوی چې قرآن یی وړاندوینه کړې وه چې هیڅ کتاب په نړی کې داسې نشته چې دتیروپیبنو بیان اودراتلونکی وړاندوینه یی په سمه توگه کړی وی. د قران ویناوی او وړاندوینې داوومې زیږدیزې پیړۍ دعربو دپوهې دکچې اوتکنالوژۍ نه ډیرې اوچتې وې دې موضوع ته په پام سره راځی له څانه وپوښتو چې:

- آیا په اوومه میلادې پیړۍ کې څوک پوهیدل چې دځمکې فضا له اووپوړونو نه جوړه شوې ؟
- آیا په همدې پیړۍ کې دمور په رحم کې دماشوم دودې په پړاوونو څوک پوهېدل ؟
- آیا په دې پیړۍ کې څوک پوهیدل چې نړی تل دودې په حال کې ده ؟
- آیا په یاده شوې زمانه کې څوک پوهېدل چې دهرچا دگوتونښې یواځې په همغه شخص پورې اړه لری ؟
- آیا په دې پیړۍ کې کله چې دهروغلیف لیک دلوستلو وړنه وو څوک پوهېدل چې همان دفرعون له نږدې کسانو څخه ؤ.
- آیا په اوومه میلادی پیړۍ کې څوک پوهېدل چې دفرعون لقب یواځې څوارلس کاله وړاندې له میلاده کاریده اومخکې له هغه نه ؤ ؟
- آیاپه دې وخت کې دوربڅو اود ارم دستنوپه هکله چا معلومات درلود ؟

ددې ټولو سوالونو ځواب یودی: هغه داچې قرآن دالله جل جلاله برحقه کلام دی هغه الله (ج) چې هرڅه یی پیداکړی اوهرڅه دده په پوهې پورې اړه لری ، په قرآن کې هریو معلومات دقرآن داعجاز یوه نښه ده.

نو پرټولوانسانو لازمه ده چې هرڅه ژر دغه کتاب دخپل ژوند لارښود وگرځوی.

أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ ۚ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا

آیا په قران کې فکر نه کوی . که دالله نه دغیر له لوری وای په هغه کې به یی ډیر اختلاف موندلای وای (النساء ۸۲).

وَمَا كَانَ هَٰذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَٰكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

اوداقرآن داسې نه دی چې غیر له الله نه بل چا جوړکړی وی. اونورکتابونه مو چې په لاس کې درلودل هغه تصدیقوی اوپه تفصیل یی بیانوی. له شک پرته دا(قرآن) دعالمیانو درب له لوری دی (یونس ۳۷).

وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

اودامبارک کتاب دی. له هغه نه متابعت وکړی اوپرهېزکونکی شی څوچې پرتاسو رحم وشی(الانعام ۱۵۵).

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژباړن چاپ شوي کتابونه:
د هيلو غوټۍ شعري ټولګه
پراروايي ستونزو برې
اوسنی عصر
د قرآن اعجاز ژباړه (همدا کتاب)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library